ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

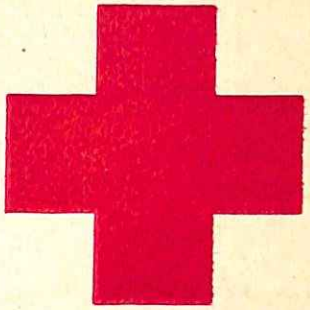

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1964

«Ἡ προσκύνησις τῶν Μάγων» τοῦ ΜΠΑΣΣΑΝΟ (16ος αἰ.)

ΤΟ ΡΟΔΟ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Γιά τρίφωνη Χορωδία

Στίχοι: ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ — Μουσική: ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΩΚΟΥ

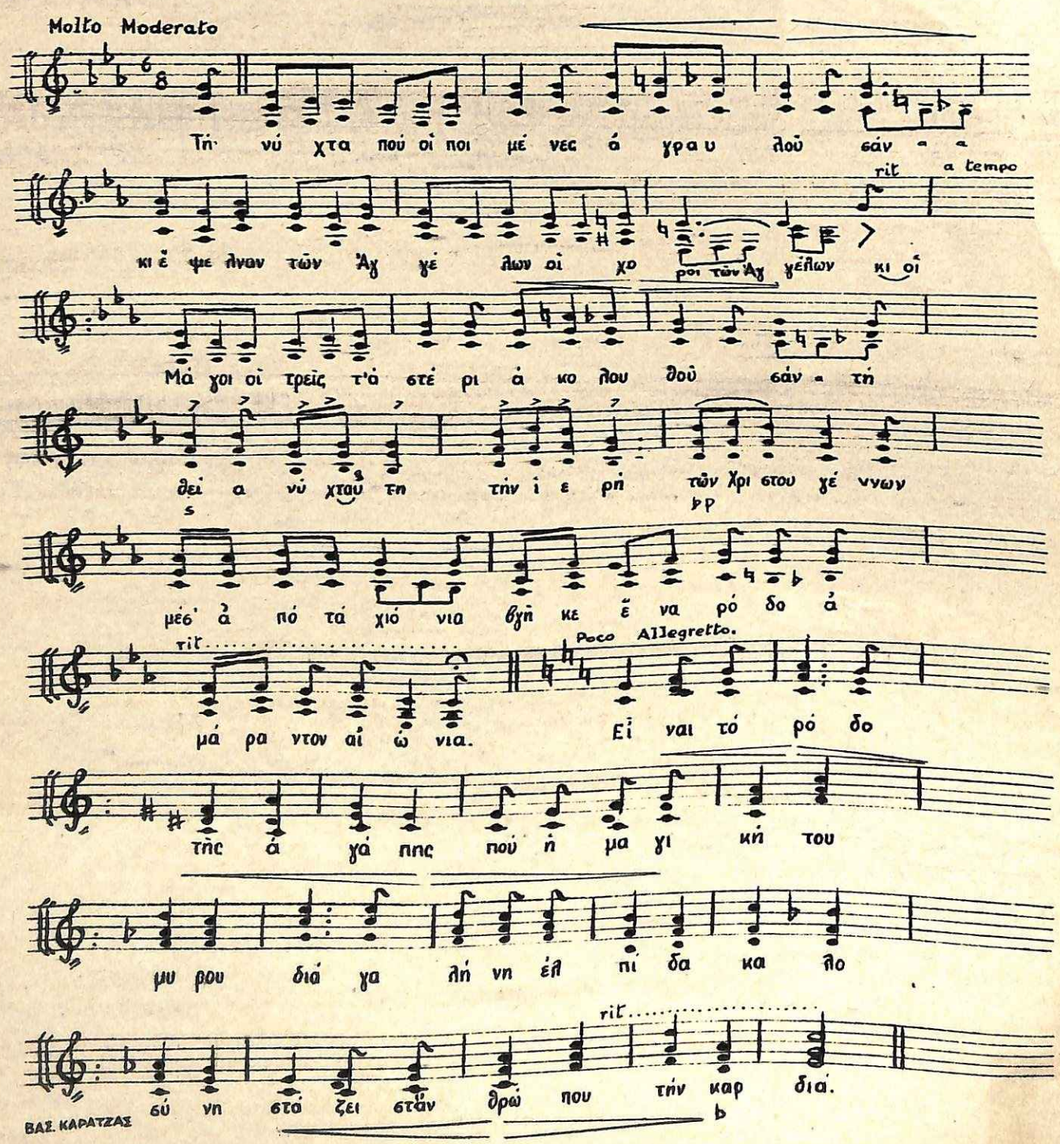

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

Τοῦ, ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ ΒΑΣΙΛΕΩΣ καὶ τὴν ἐπίτιμον Προεδρίαν τῆς Α. Μ. τῆς ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ - ΜΗΤΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924—1941 • Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΤΟΣ 20ὸν — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1964 • ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 3

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Διευθύνσεις συμφώνως ἄρθρον 6 Α. Ν. 1091. : Διεύθυνσις Περιοδικοῦ : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Δώρα δ' Ἴστρια 22. • Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δημοκρίτου 8 καὶ Σόλωνος

Τιμὴ Φύλλου Δρχ. 2 (Διὰ τὰ Σχολεῖα 1,50) — Ἐτησία συνδρομὴ Ἐσωτ. Δρχ. 12. Ἐξωτ. 10 σελλ. ἢ 2 δολλ.

ΕΞΟΦΛΗΣΕΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ : Παρακαλοῦμεν θερμῶς : α) Τοὺς καθυστεροῦντας τὴν ἐξόφλησιν τῆς πρὸς τὸ περιοδικὸν ὀφειλῆς των, ὅπως ἐπισπεύσουν ταύτην, β) ὅπως τὰ ἐμβάσματα ἀποστέλλωνται ἀπροσώπως Ε. Ε. Σ. Ν., Λυκαβηττοῦ 1, Ἀθήνας.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΥΣΤΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ Ι. Τζόρα
ΗΜΕΡΟΜ. 16-8-85
ΑΡΙΘ. 36199

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — CONTENTS

	Σελίς		Page
Ε.Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ: Ὁ Σωτὴρ	2	E. P. PHOTIADES: Christ the Saviour	2
ΠΕΤΡΟΥ ΧΑΡΗ: Ὁ Χριστὸς στὸ σπίτι	3	PETROS HARIS: Christ at Home	3
ΑΝΔΡ. ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ: Τὸ Θεῖο Βρέφος	4	A. KARANTONIS: The Holy Infant	4
ΣΤ. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ράντζι καὶ Παπέ	5	ST SPILIOTOPOULOS: Rangi and Papé	5
ΜΕΛΙΣΣΑΝΘΗΣ: Μιὰ ἀγκαλιὰ ἀγριόκρινα	6	MELISSANTHI: An Armful of Lilies of the Valley	6
ΜΥΡΣΙΝΗΣ: Πρόοδοι -Ἐφευρέσεις	7	MYRSINI: Progress and Inventions	7
Τ. ΓΚΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ: Νεοελληνικὴ Παιδεία	8	A. GRITSOPOULOS: Modern Greek Education	8
Α.Κ.: Χριστουγεννιάτικοι στίχοι	9	A.K.: Christmas Poetry	9
Κ. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ: Τὸ Χριστιανικὸ Θέατρο καὶ τὸ Παιδί	10	K. PAPAPANAGIOTOU: Christian Theatre and the Child	10
ΑΙΣΩΠΟΥ: Μῦθος (Διασκευὴ Σ. ΜΑΡΑΝΤΟΥ)	11	AESOP'S Fables, Adaptation by S. MARANTOS	11
ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: Τὸ Φῶς τὸ Ἀληθινὸ	12	SP. PANAGIOTOPOULOS: True Light	12
ΜΕΡ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: Ἀπόψε	13	MEROPI IKONOMOU: Tonight	13
ΝΩΝΤΑ ΕΛΑΤΟΥ: Ξαναρχίζουμε	13	NONTAS ELATOS: Beginning Anew	13
ΓΕΩΡ. ΚΡΟΚΟΥ: Δῶρο στὸ Χριστὸ	14	G. KROKOS: Gift to Christ	14
ΤΑΚΗ ΔΟΞΑ: Ὁ Ἀριστούλης καὶ τὸ γαλάκι του	14	TAKIS DOXAS: Aristoulis and his Little Turkey	14
ΕΥ. ΣΤΑΜΑΤΗ: Ἡ ὕλη, ἡ μᾶζα καὶ τὸ βάρος	15	EV. STAMATIS: Matter, Mass and Weight	15
ΔΡΑΣΙΣ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.: Εἰκόνες	16	H.J.R.C. Activities in Pictures	16
ΚΙΝΗΣΙΣ — ΔΡΑΣΙΣ Ε.Σ. καὶ Ε.Ε.Σ.Ν.	18	H.R.C. and H.J.R.C Activities	18
Ν.Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ: Ὁ μῦθος τῆς Μεγάλης Ἄρκτου	19	N. G. DIMITROKALLIS: The Tale of the Great Bear.	19
Φ. Π. ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗ: Τηλεόρασις	20	F. P. KARAPIPERIS: Television	20
ΑΝ. ΕΓΚΛΕΤΑ: Μεγαλοφυία στὰ στοιχήματα (Μετ. Π. ΦΛΩΡΟΥ)	21	AN. ENGLETA: Genious in Betting (transl. by P. FLOROS)	21
ΘΕΟΔ. ΖΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗ: Ἡ καλὴ Συμπεριφορὰ	22	TH. ZOUMBOULIDIS: Good Behaviour	22
Ρ. ΦΙΛΝΤ: Μέσα στὴ Νύχτα, (Μετ. Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ).	23	R. FIELD: In the Night (trans. by M. IKONOMOU).	23
Ι. Ε. ΧΟΥΝΕΡ: Χριστουγεννιάτικη φαντασία (Μετ. ΞΕΝ. ΚΕΡΑΣΙΩΤΗ)	25	J. H. HUNER: Christmas Fantasy (trans. by X. KERASSIOTIS)	25
Β. ΠΛΑΤΑΝΟΥ: Χριστούγεννα (Λαογραφία)	27	V. PLATANOS: Christmas (folklore)	27
Τ. ΚΑΛΟΝΑΡΟΥ: Ἡ καταστροφὴ τοῦ Παρθενῶνος ἀπὸ τοὺς Βενετούς	28	T. KALONAROS: The Damage of Parthenon by the Venetians	28
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Ἱστορικὲς χρονολογίες	29	EDITOR'S: Historical Dates	29
ΠΑΠΠΟΥ - ΓΙΑΓΙΑΣ: Ἔμμετρες συμβουλὲς	29	GRANDFATHER - GRANDMOTHER: Advise in verse	29
ΕΥΘΥΜΗ ΣΤΗΛΗ	29	LAUGHTER	29
ΕΚΤ. ΜΑΛΟ: Χωρὶς Οἰκογένεια	30	HECTOR MALOT: Without Family	30
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ, ΑΣΚΗΣΕΙΣ	31	READER'S CONTRIBUTION, PUZZLES	31
Γ. ΒΩΚΟΥ — ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ — Α.Β.: Μουσικὴ — Στίχοι στὰ ἐσώφυλλα		G. VOKOS — S. PANAGIOTOPOULOS — A.B.: Music - Verse in the inner cover	

Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ

Ο ΣΩΤΗΡ

ΚΑΤΑ τὴν μεγάλην ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων κλίνουν οἱ πιστοὶ τὸ γόνυ μὲ εὐλάβειαν ἐμπρὸς εἰς τὸ θεῖον βρέφος τῆς Βηθλεέμ. Καὶ προσέρχονται νοερὰ εἰς τὴν εὐσπλαγχνικὴν φάτνην νὰ προσφέρουν, ὅπως οἱ μάγοι, τὰ δῶρά των: τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην. Καὶ πλήθη πιστῶν κατακλύζουν τὰς ἐκκλησίας. Πιστοὶ ὅλων τῶν τάξεων, σοφοὶ καὶ ἄσοφοι, πλούσιοι καὶ πτωχοί, ὅλοι ὅσοι πιστεύουν, ὅτι, καθὼς τραγουδεῖ ὁ ποιητής, «γιὰ κάτι καλύτερο ἔχομε γεννηθῆ».

Ἐπερίμεναν τὸν Ἰησοῦν οἱ αἰῶνες. Τὸν ἐπερίμεναν μὲ ἀγωνίαν. Ἦτο ὁ Ἰησοῦς ἡ προσδοκία καὶ ἡ νοσταλγία τῶν λαῶν, τῶν ἱδρυτῶν μεγάλων θρησκειῶν, ἐμπνευσμένων διδασκάλων, στοχαστικῶν φιλοσόφων, προφητῶν, δραματιστῶν καὶ μυστῶν καὶ ἱεροφαντῶν τῶν σεπτῶν ἑλληνικῶν μυστηρίων.

Εἰς τὸν λαὸν μάλιστα τῶν Ἑλλήνων — τὸν εὐλαβέστερον λαὸν τῆς οἰκουμένης, ὅπως ἐκήρυξεν ὁ μεγαλύτερος φιλόλογος τῶν χρόνων, ὁ Βιλαμόβιτς — προβάλλει πλέον ἔντονος, περισσότερον παρ' ὅ,τι ἐγίνετο εἰς τὴν Ἀσίαν, ἡ ἀναμονή, ἡ προσδοκία τοῦ θεανθρώπου λυτρωτοῦ, τοῦ Σωτῆρος. Διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἀναζητοῦν οἱ Ἕλληνες τὸν ἕνα ὕψιστον καὶ μόνον ἀληθινὸν θεόν. Καὶ ἀνικανοποίητοι ἀπὸ τοὺς φαντασιώδεις θεοὺς περιμένουν καὶ προαγγέλλουν ὅτι θὰ κατέλθῃ κάποτε ὁ μέγας Ἀναζητούμενος, — καὶ θὰ κατέλθῃ ὑπὸ μορφὴν ἀνθρώπου ὡς θεάνθρωπος σωτὴρ καὶ λυτρωτής.

Καὶ ὁ θρησκευτικώτερος ποιητὴς τοῦ κόσμου, ὁ Αἰσχύλος, θὰ κηρύξῃ ὅτι τὸ π α ι δ ί ο ν θὰ σώσῃ τὸν ταλαίπωρον Προμηθέα, τὸ παιδίον ποὺ θὰ εἶναι υἱὸς θεοῦ καὶ υἱὸς παρθένου, δηλαδὴ θεάνθρωπος. Καὶ ὁ θεάνθρωπος αὐτὸς θὰ καταλύσῃ τὸ ἄσπλαγχνον κράτος τῶν παλαιῶν θεῶν, θὰ τοὺς ἀφανίσῃ. Θὰ διαδεχθῇ ὁ θεάνθρωπος τὸν βασανισμένον Προμηθέα εἰς τὸ μαρτύριον. Θὰ κατέλθῃ ἑκουσίως εἰς τὸν Ἅδην. Θὰ γίνῃ λοιπὸν ἑκουσίως θῦμα διὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν δεσμώτην Προμηθέα, τὸν δεσμώτην ἄνθρωπον, ποὺ ὑποφέρει διότι ἔχει ἁμαρτήσει.

Καὶ τὸ Θεῖον Βρέφος ἔρχεται, τέλος, εἰς τὸν κόσμον. «Ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου», ὅπως λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἀποστέλλει ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον αὐτοῦ. Γεννᾶται ὁ «προαιωνίως ἐκλεκτός», — Αὐτὸς ποὺ ἔχουν ἀναγγείλει ἤδη οἱ αἰῶνες. Γεννᾶται ὁ κατὰ τὸν Βαπτιστὴν Ἰωάννην «Σωτὴρ τοῦ Κόσμου». Γεννᾶται εἰς τὴν Βηθλεὲμ «ἐκ πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου». Ἄγγελοι χαιρετίζουν τὴν γέννησίν του καὶ δοξολογοῦν τὸν Θεὸν καὶ εὐαγγελίζονται τὴν εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον καὶ τὴν θείαν εὐδοκίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ποιμένες ἁπλοῖ εἶναι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ποὺ θὰ προσκυνήσουν τὸν Ἀναμενόμενον εἰς τὴν φάτνην τοῦ Σπηλαίου. Διότι ἐταπεινώθη ὁ Θεὸς καὶ ἔλαβε μορφὴν δούλου καὶ ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον μὲ τὴν πλέον πτωχικὴν παρουσίαν. Ὁ δίκαιος Συμεὼν καὶ ἡ προφῆτις Ἄννα θὰ ἀνακαλύψουν εἰς αὐτὸν τὸν ἐναγωνίως ἀναμενόμενον Μεσσίαν. Καὶ οἱ Μάγοι ἀπὸ τὴν Περσίαν κομίζουν εἰς αὐτὸν τὴν εὐλάβειαν τοῦ κόσμου τῶν εἰδώλων!

Καὶ ἐγκαινιάζεται ἔτσι μὲ τὴν νέαν αὐτὴν καὶ τελευταίαν ἀποκάλυψιν «καινὸς διάλογος», νέος διάλογος, νέα σχέσις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ὁ ἄνθρωπος συναντᾷ τώρα εἰς τὴν δοκιμαζομένην ψυχήν του τὸν πνευματικὸν καὶ πανάγαθον Θεόν. Καὶ ἀπὸ τὴν συνάντησιν αὐτὴν χύνεται νέον φῶς, φῶς χαρᾶς, φῶς «ἱλαρὸν» εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κόσμον.

Ὁ Χριστὸς ἱδρύει τὴν κατ' ἐξοχὴν ἀληθῆ θρησκείαν καὶ καθορίζει τὴν τελείαν ἠθικὴν ζωήν. Ὁλοκληρώνονται καὶ συνοψίζονται εἰς τὸν Χριστιανισμὸν αἱ ὕψισται ἑλληνικαὶ διδασκαλίαι, ποὺ ἀπεκάλυψαν τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος καὶ ἐθεμελίωσαν αὐτήν. Καὶ ἀποκαλύπτει ὁ Ἰησοῦς τὴν περὶ Θεοῦ ἀλήθειαν, διδάσκει τὴν «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» λατρείαν τοῦ Θεοῦ, κερυττόνει τὴν ἐγωπάθειαν, ὁρίζει τὴν ἀγάπην ὡς βάσιν τοῦ βίου, κηρύττει τέκνα τοῦ θεοῦ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς συνδέει μὲ σχέσιν ἀδελφικήν. Καὶ διδάσκει ἀκόμη τὸν ἄνθρωπον, ὅτι πρέπει νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸ κατώτερον στοιχεῖον τῆς ὑπάρξεώς του καὶ — μιμούμενος Αὐτὸν — νὰ ὑψωθῇ εἰς προσωπικότητα, ἡ ὁποία καὶ γίνεται ὁ ἄξων πέριξ τοῦ ὁποίου στρέφεται ἡ ἠθικὴ τάξις τοῦ κόσμου.

Ἡ ἀνύψωσις ὅμως αὐτὴ ἀπαιτεῖ συνεχῆ ἀγῶνα, αὐτοθυσίαν, στέρησιν, κοπιώδη ἄνοδον ἀπὸ βαθμίδος εἰς βαθμίδα. Διότι, ὅπως γράφει κορυφαῖος σοφὸς τῶν χρόνων μας, «εἰς κανένα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι τάχα θρησκεία τῶν ἀδυνάτων. Ἀντιθέτως: εἶναι θρησκεία τῆς νίκης, ἀφοῦ δίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν δύναμιν νὰ θυσιάζεται κατὰ τὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἀγῶνα ὑπὲρ πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τὸν κόσμον τῆς Αἰωνιότητος».

«ΔΙ' ΑΛΛΗΣ ΟΔΟΥ»

... Οἱ Μάγοι, ἀφοῦ ἐπροσκύνησαν τὸν Χριστόν, δὲν ἐγύρισαν ἀπὸ τὸν αὐτὸν δρόμον ὁποὺ ἦλθαν, ἀλλὰ ἄλλαξαν ἄλλον, καὶ ἐστράφησαν εἰς τὸν τόπον τους· «δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν»· τοῦτο, τοῦτο εἶναι τὸ ἀναγκαιότερον, ὁποὺ πρέπει νὰ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς. Ὅταν αὐτὲς τὶς ἁγίες ἡμέρες, ἐξομολογηθῶμεν, καὶ μεταλάβωμεν, δὲν πρέπει νὰ γυρίσωμεν πάλιν ἀπὸ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ὁποὺ ἤλθομεν, ὄχι· «δι' ἄλλης ὁδοῦ» νὰ ἀλλάξωμεν δρόμον, νὰ ἀλλάξωμεν ἤθη, νὰ ἀλλάξωμεν ζωήν· «δι' ἄλλης ὁδοῦ»· ἂς πιάσωμεν τὸν ἄλλον δρόμον, τῆς Χριστιανικῆς ἀρετῆς. Εἰς ὀλίγα λόγια, ἂς ἀφήσωμεν ἐκείνην τὴν ὁδὸν τῆς κακῆς μας συνηθείας, ὁποὺ μᾶς ἔφερνεν εἰς τὴν κόλασιν, ἂς περιπατήσωμεν ἄλλην, μιᾶς τελείας διορθώσεως, ὁποὺ μᾶς φέρει εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν.

Ἀπὸ «Λόγον» τοῦ **ΗΛΙΑ ΜΗΝΙΑΤΗ**

ΠΕΤΡΟΥ ΧΑΡΗ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

Διήγημα

ΚΑΝΕΙΣ δὲν μποροῦσε νὰ κλείση μάτι στὶς τρεῖς μικρὲς κάμαρες τοῦ Ταμπάκη. Ἐννιὰ ἄνθρωποι ἔμεναν τὴ Χριστουγεννιάτικη ἐκείνη νύχτα στὸ πόδι, ἀμίλητοι κι ἕτοιμοι νὰ παλαίψουν μὲ κάποιον ἐχθρό, λὲς καὶ τὸν ἄκουγαν νἄρχεται ἀπὸ μακριὰ γιὰ νὰ κάνη κακὸ στὸ σπίτι τους. Κανεὶς δὲν εἶχε δύναμη νὰ δώση κουράγιο στὸν ἄλλον κι ὅλοι ἄκουγαν τὴν ταραχὴ τῆς καρδιᾶς τους ὅταν σταμάτησε τὸ βογγητὸ τῆς γυναίκας ποὺ ἤθελε νὰ φωνάξη καὶ δὲν εἶχε πιὰ φωνή. Καὶ τὸ βογγητὸ δὲν ἁπλωνόταν μόνο στὶς τρεῖς καμαροῦλες. Ἔβγαινε στὴν αὐλή, ἀνέβαινε στὸ ἀποπάνω σπίτι, καὶ στὸ παραπάνω, ἔπειτα κατέβαινε στὸ δρόμο, πήγαινε ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα κι ἀπὸ παραθύρι σὲ παραθύρι, καὶ γύριζε πάλι μαζὶ μὲ τὴν ἀγωνία καὶ μὲ τοὺς ψίθυρους τῶν γυναικῶν, ποὺ ἀνατρίχιαζαν καὶ δὲν εἶχαν ὕπνο καὶ ἤξεραν πὼς δὲν πόναγε ἕνας ἄρρωστος μὰ ἀγκομαχοῦσε ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ἦταν νὰ φέρη στὸν κόσμο ἕναν ἄλλον ἄνθρωπο.

—Ἀπ' τὶς ἔξη παιδεύεται ἡ δύστυχη, ἔλεγε σιγὰ μιὰ γυναικεία φωνὴ ἀπὸ ἕνα μισάνοιχτο παράθυρο.

—Ὁ Θεὸς νὰ σταθῆ κοντά της! παρακαλοῦσε ἄλλη φωνή. Αὐτὴ λευτερωνόταν πάντα χωρὶς νὰ τὸ καταλάβη.

Καὶ ἡ νύχτα προχωροῦσε. Δυνάμωνε καὶ τὸ βογγητὸ τῆς γυναίκας, ποὺ δὲν εἶχε ἔρθει ἀκόμα ἡ ὥρα της.

Τὸ πρωί, τὸ κρύο ἦταν πιὸ τσουχτερό, ἀληθινὸ χριστουγεννιάτικο κρύο. Κι ἀπὸ τὰ γύρω σπίτια δὲν εἶχαν ἀνάγκη νὰ ζητήσουν νέα. Ἔβαζαν ἀφτὶ κι ἄκουγαν πὼς ἡ γυναίκα δὲν εἶχε λευτερωθῆ ἀκόμα.

Οἱ νοικοκυράδες ἔκαμαν γρήγορα - γρήγορα τὶς δουλειές τους κι ἔτρεξαν στὴ γειτόνισσα. Κατὰ τὶς δέκα σφίχτηκε ὅλων ἡ καρδιά. Κέρωσε ἡ ἑτοιμόγεννη καὶ ἡ μαμὴ ἔδειξε μιὰ ταραχή, ποὺ ἅπλωσε γύρω της τὸν πανικό. Τότε ὁ Ταμπάκης πέρασε στὴν κάμαρα τῶν παιδιῶν του, ἀπὸ κεῖ στὴν κουζίνα κι ἔπειτα χάθηκε. Σὲ λίγο, ὅταν τὸν ἀναζήτησαν, βρῆκαν μόνο τὸ καπέλο του. Ὁ ἄνθρωπος, στὴν ἀγωνία του ἀπάνω, δὲ θυμήθηκε νὰ τὸ πάρη.

—Καὶ ποῦ νὰ τρέξη; ψιθύρισε ἡ πεθερά του καὶ κοίταξε μὲ ἀπελπισία τὴν κόρη της.

Κι ἡ ματιά της εἶπε περισσότερα ἀπὸ τὰ λόγια της στὶς γυναῖκες ποὺ εἶχαν γεμίσει τώρα τὸ σπίτι. Ὅλοι ἤξεραν τὴν κατάσταση τοῦ Ταμπάκη. Ἑφτὰ παιδιά, αὐτός, ἡ γυναίκα του κ' ἡ πεθερά, καὶ γιὰ τὰ δέκα αὐτὰ στόματα ἕνα μεροκάματο. Ὡστόσο, τὰ ἔφερνε βόλτα. Καὶ μόνο τώρα τελευταῖα οἱ στενοχώριες εἶχαν γίνει περισσότερες καὶ τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ περπατᾶνε καὶ μὲ τρύπια παπουτσάκια. Κάθε τρίτη μέρα ὁ Ταμπάκης ἔμενε στὸ σπίτι καὶ τὴν περασμένη βδομάδα δὲν εἶχε κατέβει στὴν πόλη δυὸ μέρες στὴ σειρά...

Ἀλλὰ καὶ πάλι τὸ ψωμὶ δὲν ἔλειψε ἀπὸ τὸ σπίτι του. Καὶ βρέθηκε ἀπροετοίμαστος στὴ γέννα, γιατὶ τὴν περίμενε, ὅπως κ' ἡ γυναίκα του κ' ἡ πεθερά του, ὕστερ' ἀπὸ δεκαπέντε-εἴκοσι μέρες. Ἔπειτα, ἡ γυναίκα του λευτερωνόταν χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνη. Κι ὁ Ταμπάκης, δὲ λογάριαζε πὼς ὕστερ' ἀπὸ ἐννιὰ γέννες, — τοῦ εἶχαν πεθάνει ἕν' ἀγοράκι κι ἕνα κοριτσάκι — θάφερνε γιατρὸ στὸ σπίτι του.

Ὡστόσο, ἡ ὥρα πέρναγε καὶ λίγο πρὶν ἀπὸ τὶς ἕντεκα οἱ φωνὲς τῆς ἑτοιμόγεννης ἔγιναν τόσο δυνατὲς ποὺ κατέβηκε ἡ γριὰ κυρία τοῦ ἀπάνω πατώματος. Ἦταν μιὰ ἡλικιωμένη γυναίκα, παχιὰ καὶ δυσκίνητη. Περιορίστηκε νὰ πῆ μιὰ καλημέρα κι ἄφησε τὶς γειτόνισσες νὰ καταλάβουν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκτιμήσουν τὴν παρουσία της. Δὲν κάθησε στὴν καρέκλα ποὺ τῆς τὶς ἔδωσαν. Καὶ δὲ ρώτησε τίποτα. Μόνο ψιθύρισε καὶ τὸ πρόσωπό της ἦταν πολὺ αὐστηρό:

—Αὐτὰ κάνουν οἱ ἀπερισκεψίες. Δὲν τοὺς ἔφταναν τόσα παιδιά;

Η ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΧΝΗ

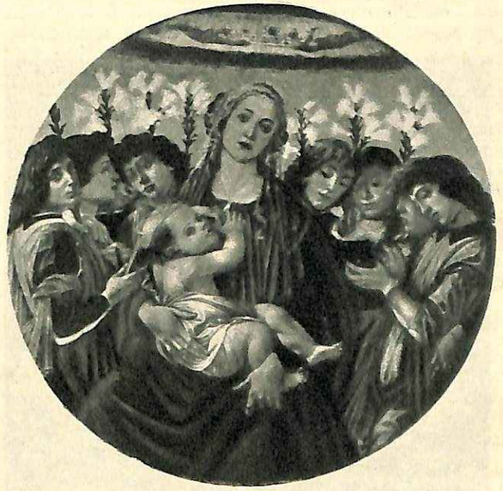

Ἡ Παναγία τῶν Ἀγγέλων
Τοῦ ΜΠΟΤΙΤΣΕΛΙ (1440 - 1510)

Στὶς ἕντεκα καὶ μισὴ ἀκούστηκε τὸ πρῶτο «οὐὰ» τοῦ παιδιοῦ, ποὺ ἔκαμε μιὰ φτωχὴ οἰκογένεια νὰ καταλάβη περισσότερο τὴ φτώχεια της. Σὲ λίγο ἀκούστηκε κ' ἡ σάλπιγγα αὐτοκινήτου μαζὶ καὶ γρήγορα βήματα στὴν αὐλή. Ἦταν ὁ Ταμπάκης κι ἕνας γέρος γιατρὸς μὲ μιὰ τσάντα στὸ χέρι ποὺ φαινόταν βαριά. Ἔτρεξαν νὰ τοὺς δώσουν τὴν καλὴ εἴδηση. Μὰ τοὺς τὴν εἶχαν προφτάσει τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιᾶς.

Πέρασαν κ' οἱ δυὸ στὴν κάμαρα τῆς λεχώνας. Ἔμεινε ὅμως μόνο ὁ γιατρός. Ὁ Ταμπάκης δὲν ἄργησε νὰ βγῆ, καὶ τότε εἶδε τὴν κυρία τοῦ ἀπάνω πατώματος. Στενοχωρέθηκε ποὺ ἦταν ὀρθή, πῆρε μιὰ καρέκλα καὶ τὴν ἔβαλε κοντά της. Ἦταν ἀδύνατο νὰ τῆς πῆ ἔστω μιὰ λέξη καὶ τὴν παρακάλεσε μὲ τὰ μάτια νὰ καθήση.

(Συνέχεια στὴ σελίδα 20)

ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ

ΤΟ ΘΕΙΟ ΒΡΕΦΟΣ

ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΜΕΡΕΣ, ἡ μορφὴ τοῦ ἀνθρώπου ὅπως τὴν ξέρουμε σμιλεμένη ἀπὸ τὴ ζωή, ἀπὸ τὸ χρόνο, ἀπὸ τὸν ἀγώνα τοῦ βίου, ἀπὸ τὶς δοκιμασίες, ἀλλάζει σὰν ἀπὸ θαῦμα. Χάνει τὰ σκληρὰ χαρακτηριστικά της. οἱ ρυτίδες σβήνουν. Τὰ μουντά, σκοτεινὰ χρώματα γίνονται φωτεινά, ρόδινα. Τὰ πρόσωπα αἰθριάζουν. Τὰ μάτια λάμπουν κι ἀρχίζουν νὰ βλέπουν ὅλα ὁλόγυρα μὲ μιὰ καινούργια ἀγνότητα. Τί συμβαίνει κι ὅλα τὰ πρόσωπα παίρνουν ἕνα εὐτυχισμένο, χαρούμενο, ἐλπιδοφόρο, δροσερὸ χρῶμα, σὰ νὰ τὸ δανείζωνται ἀπὸ τὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν; Μὰ αὐτὸ ἀκριβῶς, συμβαίνει. Ἦρθε πάλι ἡ στιγμὴ νὰ βασιλέψη στὴ ζωὴ ἡ μορφὴ τῶν παιδιῶν — ἡ ἀγγελικὴ ὄψη τοῦ βρέφους. Τὸ Θεῖο Βρέφος γεννιέται πάλι, ἀπόψε. Καὶ δὲν γεννιέται μονάχα μέσα σὲ μιὰ σπηλιά, ἐκεῖ στὴ Βηθλεέμ, ὅπως τότε, στοὺς ὡραίους κοσμογονικοὺς καιρούς. Γεννιέται τὸ Θεῖο Βρέφος, σὲ κάθε σπίτι χριστιανοῦ, σὲ κάθε σπίτι ἀληθινοῦ ἀνθρώπου. Γεννιέται μέσα σὲ κάθε ἄνθρωπο.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΧΝΗ

Ἡ Φυγὴ εἰς Αἴγυπτον
ΤΟΥ ΤΖΙΟΤΟ (1266 - 1337)

Σήμερα ἡ καρδιὰ κάθε ἀληθινοῦ ἀνθρώπου γίνεται μιὰ σπηλιὰ κι ἐκεῖ, μέσα στὸ μισοσκόταδο, προβάλλει ξαφνικὰ ἡ ρόδινη λάμψη τοῦ βρέφους, ἡ πρώτη στιγμὴ τῆς ἐπίγειας μορφῆς τοῦ Χριστοῦ.

Ὤ, δὲν ὑπάρχει ὡραιότερο θέαμα γιὰ τὰ μάτια τ' ἀνθρώπινα, ἀπὸ τὸ ἀντίκρισμα τοῦ βρέφους, μόλις πρωτοβγῆ στὴ ζωή. Ἐκείνη τὴ στιγμή ὁ ἄνθρωπος νιώθει πὼς νίκησε τὸ θάνατο, γιατὶ τὸ Βρέφος ποὺ βλέπουμε μπροστὰ στὰ μάτια μας, τί εἶναι; Εἶναι ἡ Ἀνάσταση ἑνὸς ποὺ εἶχε πεθάνει, εἶναι μιὰ νέα δύναμη ζωῆς ποὺ ἔρχεται καὶ κατατάσσεται στὸ στρατόπεδο τῆς γῆς, γιὰ νὰ συνεχίση τὴν αἰωνία πάλη μὲ τὸ θάνατο καὶ τὴ φθορά, μὲ τὸ γερασμένο κόσμο καὶ τὴν ἁμαρτία. Τὸ μεγαλεῖο τοῦ Χριστιανισμοῦ, δείχνεται ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τῆς ἱστορίας του, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ μᾶς παρουσιάζει τὸν Χριστό, ὄχι ὥριμο, ὄχι τελειωμένον ἄνδρα, ἀλλὰ βρέφος παρθενικό, ἀνίδεο, σκεῦος ζωῆς ἄμωμο κι ἀνέγγιχτο ἀκόμη ἀπὸ τὰ διαβρωτικὰ καὶ διαλυτικὰ δάκτυλα τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς μᾶς παρουσιάζεται ὁ Χριστὸς σὰ Βρέφος. Γιατὶ κάθε βρέφος, εἶναι μιὰ καινούργια δυνατότητα ἑνὸς νέου, καλύτερου ἀνθρώπινου τύπου. Κάθε βρέφος, κι ἐκεῖνο ποὺ γεννιέται μέσα στὰ ἀρχοντικὰ παλάτια, κι ἐκεῖνο ποὺ γεννιέται στὰ ταπεινὰ καλύβια, κι ἐκεῖνο ποὺ μπορεῖ νὰ γεννηθῆ σὲ μιὰ πραγματικὴ σημερινὴ φάτνη, μπορεῖ νὰ ξαναρχίση τὴ ζωὴ μ' ἕναν καλύτερο τρόπο. Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλη ἐλπίδα ποὺ γεννάει μέσα μας· ἡ ὄψη τοῦ Βρέφους καθὼς κοιμᾶται στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας του, μὲ τὸ ρόδινο πρόσωπο ποὺ θαρρεῖς πὼς εἶναι ὄχι ἀπὸ σάρκα μὰ ἀπὸ κάποια οὐσία σχεδὸν πνευματική, σχεδὸν ψυχική, μ' ἐκείνη τὴν ἠρεμία ποὺ ἀντανακλᾶ τὴ μακαριότητα καὶ τὴ γαλήνη τῶν παραδείσων καὶ ποὺ εἶναι μιὰ ὑπόσχεση εὐτυχίας στοὺς βασανισμένους ἀνθρώπους. Ἔτσι εἶδαν καὶ βλέπουν οἱ ἄνθρωποι τὸ Θεῖο Βρέφος, σήμερα. Ἔτσι τὸ ζωγράφισαν οἱ μεγάλοι ζωγράφοι, ἔτσι τὸ ὕμνησαν οἱ ποιηταί. Κάθε φορὰ ποὺ βλέπουμε τὴ ζωγραφικὴ ἢ τὴ γλυπτικὴ ἀναπαράσταση τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. ἄθελα ὁ νοῦς μας πάει σ' ὅλα τὰ βρέφη τοῦ κόσμου. Καὶ κάθε φορὰ ποὺ πέφτει τὸ μάτι μας σ' ἕνα βρέφος πραγματικό, ἀμέσως ἡ φαντασία μας τρέχει στὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Μὲ κατάνυξη ψιθυρίζουμε βλέποντας τὸ βρέφος: «Νὰ ἕνας Χριστούλης». Καὶ μέσα σ' αὐτὴ τὴ φράση ὑπάρχει ὅλη ἡ θρησκευτικὴ συγκίνηση ποὺ νιώθουμε γιὰ τὴν ἀνανέωση τῆς ζωῆς, ἀλλὰ κι ὅλος ὁ κρυμμένος πόνος τῆς ἐμπειρίας, τῆς τόσο πικρῆς ἀλίμονο, ἐμπειρίας, πὼς κάθε ἄνθρωπος φέρνει τὸ σταυρὸ στὸν ὦμο του, τὸ σταυρὸ τῶν μαρτυρίων καὶ τῶν πόνων ποὺ ἄφθονα μᾶς δωρίζει ἡ ζωὴ ὅσο τὴν ἀνεβαίνουμε σὰν ἕνα τραχὺ βουνό.

Ὡστόσο, ἂς λησμονήσουμε σήμερα τὴν πίκρα τῆς ζωῆς, κι ἂς χαροῦμε τὴ γέννηση τοῦ Βρέφους σὰ μιὰ καινούργια ἐλπίδα. Εἶναι ἄλλωστε, τόσο γεμάτη ἡ ψυχή μας ἀπὸ τὴν νοσταλγία τῶν Χριστουγέννων, ἀπὸ τὴν ἑτοιμασία τῆς ἐλπίδας, ὥστε δὲν ἔχουνε παρὰ νὰ στρέψουμε πρὸς τὸ θεῖο Κόσμο τοῦ Χριστιανισμοῦ, γιὰ νὰ ξεχυθῆ μέσα μας ἡ ἴδια ἡ ψυχή μας, σὰν ποτάμι γλύκας κι ἀνείπωτης καλοσύνης. Ἔτσι ὅπως τὴν τραγούδησε ἕνας ποιητής...

ΣΤΑΘΗ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΡΑΝΤΖΙ ΚΑΙ ΠΑΠΕ

Κοσμογονικὸς μῦθος τῶν Μάορι *

ΠΟΑΓΕΝΕΙΣ τῆς Νέας Ζηλανδίας εἶναι οἱ Μάορι. Πρὶν ἡ χώρα τους γίνη Βρεταννικὴ ἀποικία (1840) κι οἱ ἱεραπόστολοι τοὺς κάμουν χριστιανούς, οἱ κάτοικοί της ἦσαν εἰδωλολάτρες. Κι ὅπως σ' ὅλους τοὺς εἰδωλολατρικοὺς λαούς, μὲ θεοὺς καὶ μὲ δαίμονες εἶχε νὰ κάμη καὶ τῶν Μάορι ἡ μυθολογία. Ἕνας ἀπὸ τοὺς μύθους τους ἱστορεῖ τὴν κοσμογονία.

Τοπίο τῆς Ὠκεανίας

Τὸν καιρὸ ποὺ τὸ σκοτάδι τύλιγε τὸν κόσμο, βασίλευαν δυὸ μεγάλοι θεοί: ὁ Ράντζι, ὁ πατέρας καὶ ἡ Παπέ, ἡ μητέρα. Ὁ Ράντζι ἦταν θεὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ Παπὲ θεὰ τῆς γῆς. Ἀλλὰ ἦσαν οἱ δυό τους ἑνωμένοι τόσο σφιχτά, ποὺ ἀνάμεσά τους δὲν μποροῦσε νὰ λάμψη τὸ φῶς.

Τὰ παιδιά τους — γιατὶ εἶχαν καὶ κάμποσα παιδιά, μικρότερους θεοὺς — ἄρχισαν κάποτε νὰ βρίσκουν στενόχωρο τὸ σκοτάδι καὶ τὸ στρίμωγμα ἀνάμεσα στοὺς γονιούς. Τὰ κουβέντιασαν μεταξύ τους κι ἀποφάσισαν νὰ τοὺς χωρίσουν.

—« Αὐτὸ νὰ κάμουμε, νὰ τοὺς χωρίσουμε — εἶπε ὁ Τανέ, θεὸς τῶν δασῶν καὶ τῶν ἀγριμιῶν. Νὰ στείλουμε τὸν οὐρανὸ ψηλά, πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια μας, καὶ ν' ἁπλώσουμε τὴ γῆ χαμηλά, κάτω ἀπ' τὰ πόδια μας. Ἔτσι ὁ οὐρανὸς θὰ γίνη γιὰ μᾶς μακρινὸς καὶ ξένος καὶ θὰ μείνη κοντά μας ἡ μητέρα μας ἡ γῆ.

Ὅλα τ' ἀδέρφια συμφώνησαν. Μόνον ὁ Ταουχίρι, θεὸς τῶν καταιγίδων, δὲν πῆγε μὲ τὴ γνώμη τους. Φοβόταν ἐκεῖνος πὼς ὁ χωρισμὸς τῶν γονιῶν θὰ λιγόστευε τὴ δική του τὴ δύναμη. Ὡστόσο οἱ ἄλλοι ἔβαλαν σ' ἐνέργεια τὴν ἀπόφασή τους.

Πρῶτος ὁ Ρόνγκο, θεὸς τῆς γεωργίας, βάλθηκε νὰ χωρίση τὴ γῆ ἀπ' τὸν οὐρανό. Πάλαιψε μ' ὅλη του τὴ δύναμη, ἀλλὰ δὲν τὰ κατάφερε. Τὸ ἴδιο κι ὁ Ταγκαρόα, θεὸς τῶν ψαριῶν καὶ τῶν ἑρπετῶν. Ἔβαλαν τὰ δύνατά τους ὁ Χαουμία, ὁ θεὸς τῆς τροφῆς, κι ὁ Τού, ὁ θεὸς τοῦ πολέμου, ἀλλὰ κι ἐκεῖνοι ἄδικα πάλαιψαν.

Τελευταῖος δοκίμασε ὁ Τανέ, ὁ θεὸς τῶν δασῶν καὶ τῶν ἀγριμιῶν. Στὴν ἀρχὴ πάλαιψε μὲ τὰ χέρια του, ἀλλὰ πῆγε χαμένος ὁ κόπος του. Ἀκούμπησε ὕστερα τὸ κεφάλι του στὸν κόρφο τῆς μάνας του, τῆς γῆς, στύλωσε τὰ πόδια του στὸν οὐρανὸ καὶ σπρώχνοντας μ' ὅλη του τὴ δύναμη, κατάφερε νὰ χωρίση τὸ ἀντρόγυνο.

Ἐβόγγηξαν ἐκεῖνοι: «Γιατὶ μᾶς χωρίζεις ἄκαρδο παιδί;» Ὅμως ὁ Τανὲ δὲν τοὺς ἄκουσε. Ξέροντας πὼς αὐτὸ ποὺ κάνει εἶναι γιὰ τὸ καλὸ τοῦ κόσμου, ἔσπρωχνε ὅλο καὶ πιὸ πολύ, ὥσπου ἀνέβασε τὸν οὐρανὸ ψηλὰ - ψηλά. Ἔλαμψε τότε τὸ φῶς καὶ χάρηκαν τὰ παιδιὰ τῆς γῆς καὶ τ' οὐρανοῦ.

Ἕνας μόνο δὲ χάρηκε γιὰ τὸ χωρισμὸ τῶν γονιῶν του: ὁ Ταουχίρι, ὁ θεὸς τῶν καταιγίδων. Γεμάτος θυμό, ἀκολούθησε στὸν οὐρανὸ τὸν πατέρα του τὸ Ράντζι. Κι ἀπὸ κεῖ, κάθε τόσο, καβάλα σὲ μαῦρα σύννεφα, σαρώνει τὴ γῆ μ' ἀνεμοβρόχια καὶ κυνηγάει τὰ πλάσματά της μ' ἀστροπελέκια. Ὅμως, μ' ὅλους τοὺς θυμοὺς καὶ τὶς φοβέρες τοῦ Ταουχίρι, τ' ἀδέρφια του πρόκοψαν κι ἀπόχτησαν πολλὰ παιδιά. Ὅλη ἡ ἀνθρώπινη γενιὰ ἐκείνους ἔχει προγόνους.

Ὁ Ράντζι, ὁ πατέρας, δὲν ξέχασε ποτὲ τὴ γυναίκα του. Πολλὲς φορές, τὶς ἥσυχες καλοκαιριάτικες νύχτες, κλαίει γιὰ τὸ χωρισμό. Τὰ δάκρυά του πέφτουν ἀνάλαφρα στὸν κόρφο τῆς Παπὲ κι οἱ ἄνθρωποι τὰ

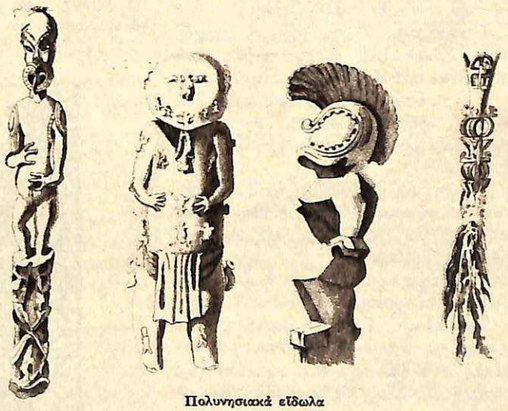

Πολυνησιακὰ εἴδωλα

λένε πάχνη. Καὶ τῆς Παπὲ οἱ ἀναστεναγμοὶ ἀνεβαίνουν πότε-πότε σὰν ἀχνὸς στὸν οὐρανό. Καὶ τοῦτον τὸν ἀχνὸ οἱ ἄνθρωποι τὸν λὲν ὁμίχλη.

* Ὁ μῦθος ἔχει δημοσιευθῆ στὸ περιοδικὸ «Te Ao Hou» ποὺ ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν εἰδικὴ γιὰ τὰ ζητήματα τῶν Μάορι Νεοζηλανδικὴ Ὑπηρεσία, καὶ ἀναδημοσιευθῆ στὶς «Informations Unesco».

ΜΕΛΙΣΣΑΝΘΗΣ

ΜΙΑ ΑΓΚΑΛΙΑ ΑΓΡΙΟΚΡΙΝΑ

Χριστουγεννιάτικο Σκέτς

Ἐσωτερικὸ φτωχικῆς καλύβας. Τζάκι ποὺ βρίσκονται δυὸ χοντρὰ καὶ σβησμένα κούτσουρα. Ἕνα ξύλινο τραπέζι ποὺ πάνω του καίει ἕνα λυχνάρι. Ἕνα σεντούκι μεγάλο. Καί στ' ἀριστερὰ τῆς σκηνῆς, στὸ βάθος, μιὰ γυναίκα ξαπλωμένη στὰ στρωσίδια της. Δίπλα της ἕνα ξύλινο μπεσίκι σκεπασμένο. - Μισοσκόταδο.

Τὴν ὥρα ποὺ ἀνοίγει ἡ σκηνή, ἡ γυναίκα φαίνεται ἀποκοιμισμένη μὲ τὸ χέρι ἔξω ἀπὸ τὰ σκεπάσματα, ἀκουμπισμένο στὴν κούνια τοῦ παιδιοῦ της. Σὲ λίγο μισανοίγει ἡ πόρτα, δεξιὰ τῆς σκηνῆς κι ἕνας χωριάτης προβάλλει τὸ κεφάλι του μὲ προσοχή. Μπαίνει μέσα καὶ στέκει στὴ μέση τοῦ δωματίου. Ὕστερα πλησιάζει μὲ τὶ μύτες καὶ σκύβει πάνω ἀπὸ τὴν κούνια τοῦ παιδιοῦ.

ΣΚΗΝΗ Α'

Γυναίκα: Γύρισες;

Χωριάτης: Σὲ ξύπνησα!

Γυναίκα: Ὄχι, λαγοκοιμόμουνα.

Χωριάτης: Δὲν ἔμειν' ἀπόψε, μαζύ σου ἡ Μύριαμ;

Γυναίκα: Ἔστειλαν καὶ τὴ φώναξαν ἀπ' τὸ σπίτι τοῦ Ζαχαρία. Κάποιος δὲν μπορεῖ κι ἔπρεπε νὰ πάη νὰ τοῦ κάνη ζεστά. Ἔπειτα, ἐγὼ δὲ τὴ χρειαζόμουν πιά. Εἶμαι ὁλότελα καλά. Καὶ τὸ παιδί, τὸ ἴδιο.

Χωριάτης *(Σκύβοντας πάνω ἀπὸ τὴν κούνια)*: Πῶς πάει;

Γυναίκα: Σιγά, μὴν τὸ ξυπνήσης. Εἶναι μιὰ ὥρα, τώρα, ποὺ κοιμᾶται σὰν ἀγγελούδι. Ξημέρωσε;

Χωριάτης: Ὄχι, ἀκόμα δὲν λάλησε ὁ πρῶτος κόκορας... *(γυρίζοντας πάλι πρὸς τὴν κούνια)*: Καὶ πῶς ἔγινε αὐτό;

Γυναίκα: Ἔτσι ἄξαφνα!.. Σὰν νάγινε κάποιο θάμα! Χύθηκε ἕνα φῶς ἀπ' τὶς χαραμάδες, λὲς καὶ ξημέρωσε ξαφνικά.

Χωριάτης: Θά 'ταν ἡ ἀντιφεγγιὰ ἀπ' τὸ χιόνι.

Γυναίκα: Καὶ μοῦ φαινόταν σὰν ν' ἄκουγα ψαλμωδίες... Φωνὲς ἀγγελικὲς ποὺ ψέλναν: «... καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη...» Σὰν νά 'χαν ἀνοίξει τὰ οὐράνια.

Χωριάτης: Θά 'χες φαίνεται ἀποκοιμηθῆ.

Γυναίκα: Ὄχι, ἤμουν ξυπνητή. Κοιτάζω τὸ παιδί, εἶχε σταματήσει νὰ βογγάη καὶ νὰ βαρυανασαίνη. Χαμογελοῦσε ἀγγελικά. Κι ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή, ἡ ἀναπνοή του γίνηκε ἥσυχη καὶ κανονική.

Χωριάτης: Πιστεύεις, λοιπόν, πὼς σώθηκε; Πὼς εἶναι πάλι δικό μας;

Γυναίκα: Ναί, ναί... Κι ἔφεγγε ἀπὸ τὶς χαραμάδες ἕνα φῶς!...

Χωριάτης: Μὰ σοῦ εἶπα πὼς χιόνισε.

Γυναίκα: Ἀλήθεια, τί ἀπόγιναν οἱ ταξιδιῶτες ἀπ' τὴ Ναζαρέτ; Ἐκείνη ἡ νέα γυναίκα μὲ τὸ γλυκὸ πρόσωπο κι ὁ γέρος σύντροφός της. Ποῦ βρῆκαν στέγη νὰ ξενυχτήσουν;

Χωριάτης: Δὲ βρῆκαν πουθενά.

Γυναίκα: Ὤ! Καὶ βάσταξε ἡ καρδιά σου νὰ τοὺς ἀφήσης ἔξω; Γιατί δὲν τοὺς ἔφερνες ἐδῶ;

Χωριάτης: Δὲν περιμένεις ν' ἀκούσης πρῶτα. Τοὺς συνάντησα κατὰ τὸ σούρουπο ἔξω ἀπὸ τὴ χώρα. Ἡ γυναίκα ἦταν πάνω σ' ἕνα ζῷο. Τὸ πρόσωπό της ἦταν χλομὸ καὶ κουρασμένο. Ὁ σύντροφός της ἀκουμποῦσε στὸ ψηλὸ ραβδί του καὶ κοίταζε ἕνα γύρω, συλλογισμένος. Τοὺς πλησίασα καὶ τοὺς εἶπα: «Ἐλᾶτε, στὸ φτωχικό μου. Ἡ γυναίκα μου εἶναι στὸ κρεβάτι κι ὁ νιογέννητος μοναχογιός μου κινδυνεύει. Δὲν ἔχουμε ἄλλο δωμάτιο. Ἀλλά, θὰ βρεθῆ μιὰ γωνιὰ καὶ γιὰ σᾶς νὰ περάσετε τὴ νύχτα.

Γυναίκα: Λοιπόν;

Χωριάτης: Ἡ γυναίκα μοῦ χαμογέλασε κι ὁ σύντροφός της μ' εὐχαρίστησε. Μ' ἀκολούθησαν σιωπηλά. Ἀνεβήκαμε τὸ λόφο. Εἶχε νυχτώσει γιὰ καλὰ ὅταν πλησιάζαμε στὴν φάτνη τῶν βοσκῶν. Ἀλλά, ὅσο προχωρούσαμε, ἡ γυναίκα ἔδειχνε νὰ ὑποφέρη καὶ νὰ μὴν μπορῆ πιὰ νὰ σταθῆ πάνω στὸ ζῷο. Ὅταν φτάσαμε στὴ φάτνη, ἀναγκαστήκαμε νὰ σταματήσουμε. Κατεβάσαμε τὴ γυναίκα μὲ προσοχή, μπήκαμε μέσα καὶ τὴν ξαπλώσαμε πάνω στὸ ἄχυρο. Ἐγώ, βγῆκα νὰ μαζέψω λίγα φρύγανα γιὰ νὰ τοὺς κάνω φωτιά. Εἶχα ἀργοπορήσει ἀρκετὰ κι ὅταν γύρισα, εἶδα πάνω στὴ φάτνη ἕνα ἀγοράκι νὰ φεγγοβολάη ἀπὸ ὀμορφιὰ καὶ ὑγεία.

Γυναίκα: Ὤ!... Κ' ἡ μητέρα;

Χωριάτης: Ἡ μητέρα του ἦταν ἡσυχη καὶ χαμογελοῦσε. Κι ὁ σύντροφός της τὸ ἴδιο. Φαίνονταν εὐχαριστημένοι σὰν νὰ μὴν εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ τίποτα... Ξεκίνησα, γρήγορα γιὰ ἐδῶ μὲ τὴν ἰδέα πὼς θὰ βρισκα τὴ Μύριαμ. Θὰ μποροῦσε νὰ περιποιηθῆ τὴ μητέρα, νὰ τῆς ἑτοιμάση ἕνα ζεστό.

Γυναίκα: Καὶ τὸ παιδάκι, εἶπες, ἦταν πάνω στὸ ἄχυρο; Μὲ τί ροῦχα τὸ τύλιξαν;

Σχεδίασμα ΡΑΛΛΗ ΚΟΥΙΔΗ

Χωριάτης: Ἦταν ὁλόγυμνο καὶ ροδαλό, ροδαλό. Δὲν ἔχω ξαναϊδεῖ ὀμορφότερο γεννηταρούδι. Λυπήθηκα, ποὺ σκέφτηκα ὅτι εἴμαστε τόσο φτωχοί!...

Γυναίκα: Ὄχι, δὲν εἶναι κανεὶς ποτὲ τόσο φτωχὸς ποὺ νὰ μήν...

Χωριάτης *(πλησιάζει τὸ κρεβάτι)*: Νὰ πάρω ἕνα σκέπασμα;

Γυναίκα: Ὄχι, ὄχι, ἄφησέ τα αὐτά. Εἶναι ὅλα παλιὰ καὶ τὸ μαλλί τους εἶναι ἄγριο. Θὰ πληγώση τὸ κορμάκι του. *(Μὲ μιὰ κίνηση ἀποφασιστικὴ ξεσκεπάζει τὴν κούνια τοῦ παιδιοῦ της)*. Νά, πᾶρε αὐτό. Εἶναι ἀπὸ καμηλότριχα κι εἶναι μαλακὸ-μαλακό κι ὁλοκαίνουργο.

Χωριάτης: Τὸ σκέπασμα τοῦ παιδιοῦ;

Γυναίκα: Ἔννοια σου, θὰ τὸ πάρω μαζύ μου, στὸ κρεβάτι. Κι ὅταν σηκωθῶ θὰ τοῦ ὑφάνω ἕνα ἄλλο... Πήγαινε, λοιπόν, γιατὶ στέκεσαι; Ὁ Θεὸς μᾶς χάρισε τὸ παιδί μας κι ἐσὺ λυπᾶσαι νὰ χαρίσης ἕνα σκέπασμα ἀπὸ καμηλότριχα;

(Καθὼς ὁ ἄντρας ἀνοίγει τὴν πόρτα νὰ φύγη, κρατώντας τὸ σκέπασμα, χύνεται μέσα ἕνα φῶς καὶ ψαλμωδίες): «Δόξα ἐν ὑψίστοις...»

ΣΚΗΝΗ Β'

(Ἡ ἴδια σκηνή. Ἡ μητέρα κάθεται καὶ γνέθει τραγουδώντας ἕνα νανούρισμα, ἐνῶ μὲ τὸ πόδι κουνάει τὸ μπεσίκι).

Γυναίκα *(τραγουδάει:)*

... Ἔλα, ὕπνε, πᾶρε το
γιὰ τοῦ ὀνείρου τὰ νησιά,
νὰ ψαρέψη στ' ἀνοιχτὰ
μὲ πλεμμάτια ὁλόχρυσα.
Νὰ ψαρέψη τὸ παιδὶ
πούλιες καὶ πεφτάστερα.
Νὰ γεμίση μ' ἀγκαλιὰ
μὲ νερόκρινα ἀργυρά.

(Ἀνοίγει ἡ πόρτα, μπαίνει ἀλαφιασμένος ὁ πατέρας).

Γυναίκα: Τί εἶναι; *(Ἀκούγεται μακρινὴ ὀχλοβοή).* Τί συμβαίνει;

(Κάνει αὐθόρμητο κίνημα νὰ προστατέψη τὴν κούνια).

Χωριάτης: Ἡ Ἡρώδης ἔστειλε στρατιῶτες νὰ θανατώσουν ὅλα τ' ἀγόρια ποὺ γεννήθηκαν στὸ χρόνο...

Γυναίκα: *(Βγάζει σπαραχτικὴ φωνή.*

Χωριάτης: Μπαίνουν στὰ σπίτια καὶ τὰ περνοῦν ἀπ' τὸ μαχαίρι σὰν σφαχτάρια, δίχως λύπηση, μπροστὰ στὰ μάτια τῶν μανάδων. Ὁ θρῆνος τους ἀνεβαίνει σὰν ἀγριεμένο ποτάμι. Ἀκοῦς;

Γυναίκα: *(Πέφτει στὰ γόνατα θρηνώντας κι ἑνώνοντας τὰ χέρια:)* Τὸ παιδί μου, Θεέ μου, τὸ μονογενῆ μου...*(σηκώνεται ἀλαφιασμένη)* Γρήγορα, νὰ φύγουμε, νὰ τρέξουμε, νὰ κρυφτοῦμε.

Χωριάτης: Πολὺ ἀργά. Ὅλοι οἱ δρόμοι εἶναι ἀποκλεισμένοι.

Γυναίκα: *(Παίρνει στὰ χέρια τὸ παιδί της καὶ τὸ σκεπάζει προσεχτικά).*

Χωριάτης: Τί θὰ κάνης;

Γυναίκα: Θὰ βγῶ ἔξω. *(Ἀκούγονται βήματα στρατιωτῶν καὶ κλαγγὲς σπαθιῶν).*

Χωριάτης: Δὲν ὑπάρχει σωτηρία! Ἔρχονται...

Γυναίκα: Ὄχι! Πρέπει νὰ τὸ σώσω. *(Κάνει νὰ βγῆ, ἀλλὰ ἀμέσως τραβιέται στὰ πλάγια καθὼς ἡ πόρτα ἀνοίγει ἀπότομα. Μπαίνουν στρατιῶτες μὲ γυμνὰ ξίφη στὰ χέρια. Ἡ μητέρα κρύβεται πίσω ἀπ' τὸ ἀνοιγμένο θυρόφυλλο. Μένει ἀθέατη καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ γλυστράει ἔξω).*

Α' Στρατιώτης: *(Βλέπει τὴν κούνια. Πηγαίνει καὶ τὴν ξεσκεπάζει).* Ποῦναι τὸ παιδί; Ποῦ τὸ κρύψατε;

Χωριάτης: Πέθανε, χτὲς τὸ βράδυ, καὶ τὸ θάψαμε στὸ νεκροταφεῖο τοῦ χωριοῦ.

Α' Στρατιώτης: Ἂν λὲς ψέματα, θὰ σὲ περάσω πέρα γιὰ πέρα μὲ τὸ σπαθί μου. Ποῦναι ἡ γυναίκα σου;

Χωριάτης: Στὸ μνῆμα τοῦ παιδιοῦ της. Δέρνεται ὅλη μέρα. Ἡ λύπη τὴν ἔκανε τρελή. *(Φασαρία ἀπέξω. Μπαίνει ἕνας στρατιώτης τραβώντας τὴ μητέρα μὲ τὸ σκεπασμένο παιδί της).*

Β' Στρατιώτης: Τὴν ἔπιασα τὴν ὥρα ποὺ πήγαινε νὰ ξεφύγη.

Α' Στρατιώτης: Ἐσύ' σαι, λοιπόν, ποὺ δέρνεσαι στὸ μνῆμα τοῦ παιδιοῦ σου; Θὰ σὲ κάνω τώρα νὰ δέρνεσαι στ' ἀλήθεια. (τὴν τραβάει προσπαθώντας νὰ ξεσκεπάση τὸ παιδί).

Γυναίκα: *(Βγάζει σπαραχτικὴ φωνὴ καὶ πέφτει στὰ γόνατα).* Ἔλεος! *(τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ στρατιώτης τραβᾶ τὸ κάλυμμα, ἀντὶ τοῦ παιδιοῦ παρουσιάζεται ἕνα δέμα ἀγριόκρινα. Οἱ στρατιῶτες φεύγουν ἀπαγοητευμένοι. Μόλις ἀπομακρυνθοῦν, ἡ μητέρα φαίνεται νὰ κρατάη τὸ παιδί της. Κοιτάζει μ' ἔκσταση τὸν οὐρανὸ ἀπ' ὅπου ἀκούγεται):*

... «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

ΠΡΟΟΔΟΙ - ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ

Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΓΥΑΛΙΟΥ

Ἐπιστήμονες μεγάλου κύρους γράφουν ὅτι ἡ ἐποχή μας εἶναι ἡ ἐποχὴ τοῦ γυαλιοῦ.

Τὸ ὑλικὸ αὐτό, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὴν ἄμμο, τὴ σόδα, τὸ τριμμένο μάρμαρο καὶ τὴ φωτιά, ἦταν γνωστὸ ἀπὸ πανάρχαια χρόνια. Ἀντικείμενα ἀπὸ γυαλὶ χρονολογοῦνται ἀπὸ τὴν πρώτη αἰγυπτιακὴ δυναστεία (3.300 π.Χ.).

Τὸ Βυζάντιο, ἡ Ρώμη, ἡ Ἀλεξάνδρεια, ἡ Τύρος καὶ ἡ Σιδὼν ἦταν ἕδρες πρωτόγονων ἐργοστασίων ὑαλουργίας.

Ἀπὸ τὸν δέκατον αἰώνα ἀρχίζει ἡ συστηματικὴ κατεργασία τοῦ γυαλιοῦ, γιὰ διακοσμητικοὺς κυρίως σκοπούς, καὶ κατὰ τὸν δέκατο πέμπτο φθάνει σὲ πρακτικὰ ἀποτελέσματα. Βρίσκεται ὁ τρόπος κατασκευῆς ὑαλοπινάκων (τζαμιῶν), ποὺ κάνει νὰ φωτίζωνται τὰ κτίρια χωρὶς νὰ μπαίνη ὁ ἀέρας. Κάτι περίεργο παρατηρεῖται τότε:

Ἡ τέχνη τῆς ὑαλογραφίας, ποὺ εἶχε φθάση σὲ μεγάλην ἀκμὴ (στὴν ἁγιογραφία συναγωνίζονταν τὴν ξυλογραφία καὶ τὴ μικρογραφία), ξεπέφτει, ἀντίθετα ἀπὸ τὴ βιομηχανία τοῦ γυαλιοῦ, ποὺ σημειώνει σταθερὴ πρόοδο.

Στὴν ἐποχή μας τὸ γυαλὶ δὲν χρησιμεύει μόνο γιὰ τὴν κατασκευὴ τζαμιῶν φακῶν κι ἄλλων παρομοίων εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης, καθὼς καὶ κοσμημάτων καὶ ἀντικειμένων τέχνης, ἀλλὰ καὶ γιὰ οἰκοδομικὲς καὶ βιομηχανικὲς δουλειές. Στὴν Ἀμερικὴ καὶ σ' ἄλλες μεγάλες χῶρες κατασκευάζουν τώρα τζάμια ποὺ διπλώνονται σὰν τὸ χαρτί, λεπτὰ ἄθραυστα γυαλιὰ ποὺ σηκώνουν μεγάλο βάρος, κατασκευάζουν ἀκόμα καὶ λουριὰ μηχανῶν!

★

ΑΠΟΣΜΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Μιὰ ἀμερικανικὴ ἑταιρία ἔθεσε σὲ κυκλοφορία ἕνα εἰδικὸ φίλτρο ἀπὸ εἰδικὰ ἐπεξεργασμένο καὶ ἐνεργοποιημένον ἄνθρακα, ποὺ ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ ἀπαλλάσση τὸ πόσιμο νερὸ ἀπ' ὅλες τὶς δυσάρεστες ὀσμές του, φυσικὲς ἢ πρόσθετες. Τὸ φίλτρο, ποὺ ἔχει τὸ μέγεθος μιᾶς μέτριας θερμοφιάλης, προσαρμόζεται στὴν κάνουλα.

★

ΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΣ ΧΑΛΚΟΣ

Μιὰ ἐπαναστατικὴ μέθοδος παραγωγῆς χαλκοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιφάνεια νὰ μένη πάντοτε ἀκηλίδωτη καὶ ἀμετάβλητη, ἀνεκοινώθη ἀπὸ μιὰ ἑταιρεία τῆς Νοτίου Ροδεσίας. Χάρη σὲ μιὰ εἰδικὰ ὑπολογισμένη πίεση ὁ χαλκὸς δὲν χρειάζεται γυάλισμα, ἀντέχει στὸ πλύσιμο, στὸ θαλασσινὸ ἀέρα, στὰ γρατζουνίσματα καὶ δὲν ξεθωριάζει εὔκολα.

ΜΕΛ.

ΤΑΣΟΥ ΑΘ. ΓΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

Ο ΠΡΩΤΟΣ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἰωάννης Καποδίστρίας, μεγάλη ὁμολογουμένως ψυχή, πρῶτον μέλημά του ἐθεώρησε νὰ δώση παιδείαν εἰς τό ἔθνος. Καὶ ἔθεσεν αὐτὸς τὰς στερεὰς βάσεις τῆς παιδείας τοῦ ἀναγεννηθέντος ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τοῦ νεαροῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Ἔκτοτε ἡ ἱστορία τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς Ἑλλάδος εἶναι διαρκὴς προσπάθεια, διὰ νὰ τελειοποιηθῇ τὸ σύστημα καὶ ἀποδώση καρπούς ὅσον τὸ δυνατὸν ὡραιοτέρους. Βασικὰς διατάξεις περὶ παιδείας περιέχει τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, διὰ τῶν ὁποίων διακηρύσσεται ὅτι ἀποτελεῖ μέριμναν τῆς πολιτείας τὸ θέμα τῆς ὀργανώσεως τῆς παιδείας. Εἰδικὸν ὑπουργεῖον, τὸ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, ἀσκεῖ τὰ σχετικὰς ἐξουσίας.

Ὁ Κικέρων παραβάλλει τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου μὲ χέρσον ἀγρόν, ποὺ εἶναι γεμάτος ζιζάνια. Ὅπως μὲ τὴν καλλιέργειαν τὰ ζιζάνια ἐκριζώνονται καὶ ὁ ἀγρὸς δέχεται σπόρους καὶ ἀποδίδει καρπούς, ἔτσι καὶ ἡ ψυχὴ καλλιεργεῖται μὲ τὴν παιδείαν, δέχεται σπόρους καὶ ἐσωτερικῶς πλάττεται. Ὁ ἀπαίδευτος ἄνθρωπος ὁμοιάζει μὲ τὸ ἀπελέκητον ξύλον. Τὴν ἄμορφον μᾶζαν τοῦ ξύλου πλάττει ὁ καλλιτέχνης μὲ τὰ ὀξέα ὄργανα καὶ τοῦ δίδει μορφήν. Κάτι ἀνάλογον γίνεται μὲ τὴν παιδείαν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ποὺ πάυει νὰ εἶναι ἄμορφος μᾶζα, μεταπλάττεται ἐσωτερικῶς. Λαμβάνει μορφήν. Δι' αὐτὸ οἱ πεπαιδευμένοι λέγονται μορφωμένοι. Ὁ ὅρος εἶναι παρμένος ἀπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν περιοχήν.

Διὰ μέσου τῶν αἰώνων ὁ σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς δὲν μετεβλήθη. Ἰσχύει μέχρι σήμερα ὅ,τι πρὸ 2.500 περίπου ἐτῶν εἶπεν ὁ ἀρχαῖος φιλόσοφος, ὅτι δηλ. ἡ παιδεία ἐπιδιώκει τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν πολιτικήν, τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν πνευματικήν. Ἠθικὴ τελείωσις τοῦ ἀνθρώπου ἐπεδιώκετο διὰ τῆς παιδείας. Μὲ τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν παίδευσιν, ἐπίστευον οἱ ἀρχαῖοι, τὸ ἔμψυχον σῶμα τοῦ ἀνθρώπου λαμβάνει κάλλος καὶ ἀρετήν. Τὸ παιδευτικόν 'των ἰδεῶδες ἦτο καλὰ σώματα καὶ γενναῖαι ψυχαί. Νὰ διαπλάσσωνται οἱ ἄνθρωποι εἰς καλοὺς κἀγαθούς.

Βασικὸς φυσικὸς νόμος εἶναι ὁ τῆς αἰτιότητος. Μία αἰτία φέρει ἀναγκαστικῶς ἓν ἀποτέλεσμα. Ἀπὸ ὡρισμένην αἰτίαν προκύπτει παντοῦ καὶ πάντοτε τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. Ὁ ἄνθρωπος, λέγει ὁ Πλάτων, εἶναι φυτὸν οὐράνιον, οὐκ ἔγγειον. Ἂν εἰς τὰς ἐνεργείας του εἶχεν ἰσχὺν ἡ ἀρχὴ τῆς αἰτιότητος, ὁ ἄνθρωπος θὰ ἔχανε τὴν ἐλευθέραν του βούλησιν, ἡ ζωή του θὰ ἦτο μηχανή. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι πνευματικὴ ὀντότης. Ὀφείλει βεβαίως τὴν ὕπαρξίν του εἰς τὴν φύσιν. Ἀλλ' ἔρχεται ἡ παιδεία καὶ συμπληρώνει τὴν φύσιν, ἀνυψώνει τὸν ἄνθρωπον παραπάνω ἀπὸ τὴν φύσιν. Τὸν διδάσκει πῶς νὰ δαμάζῃ τὴν φύσιν, νὰ τὴν ὑποτάσσῃ καὶ νὰ μὴ ὑποτάσσεται εἰς αὐτήν, νὰ αἰσθάνεται εὐεργετικὴν δι' αὐτὸν τὴν ὕπαρξίν της, ὄχι τυραννικήν. Εἰς τὴν φυσικὴν ζωὴν τοῦ πρωτογόνου ἀνθρώπου εὑρίσκεται τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ. Ἂν ὁ ἄνθρωπος μείνῃ ἀπαίδευτος, κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο. Ἡ παιδεία ἠθικοποιεῖ τὸν ἄνθρωπον, διότι περιστέλλει τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ.

Διὰ τῶν παρεχομένων γνώσεων εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ ἐπιστητοῦ διανοίγονται πνευματικοὶ ὁρίζοντες εἰς τὸν ἄνθρωπον. Μαθαίνει νὰ σκέπτεται, νὰ χρησιμοποιῇ τὰς γνώσεις του, ν' ἀναλαμβάνῃ εὐθύνας, νὰ κινητοποιῇ τὰς ἱκανότητάς του. Τὴν Τύχην, ποὺ ἐθεοποίησαν, οἱ ἀρχαῖοι δὲν ἐθεωροῦσαν ὡς τὸν μόνον ρυθμιστὴν τῆς ζωῆς των, δὲν τὴν ἐδέχοντο ὡς τὸν κυρίαρχον κυβερνήτην των. Ἀνθίσταντο εἰς τὰς ἀντιξοότητας τῆς ζωῆς. Δὲν ὑπετάσσοντο εἰς τὰς θελήσεις τῆς Μοίρας, ἔδιδαν μάχην εἰς ὅλην των τὴν ζωήν. Αἱ πολλαὶ καὶ ποικίλαι γνώσεις των ἀπὸ τὴν παιδείαν δὲν συνεσωρεύοντο μέσα των, δὲν μετεβάλλετο ὁ νοῦς των εἰς ἀποθήκην γνώσεων. Σκοπὸς τῶν γνώσεων ἦτο νὰ ἐπιδράσουν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, νὰ τοὺς καταστήσουν ἱκανοὺς διὰ τὸν μεγάλον ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Δὲν εἶναι ἄγνωστον ὅτι ἡ πορεία δὲν εἶναι πάντοτε εὐθύγραμμος. Τὰς λοξοδρομίας τῆς ζωῆς, τὰ κτυπήματα τῆς Μοίρας, τὰ πολλὰ ἐμπόδια καὶ τὰς δοκιμασίας, δὲν ἔβλεπαν ἐκεῖνοι ποὺ ἐξεπαιδεύοντο ἑλληνικὰ ὡς ἀνάσχεσιν τῆς πορείας, ὡς ὀλιγοψυχίαν καὶ καταστροφὴν τῶν ὀνείρων. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἔβλεπαν ὡς πηγὰς νέας δραστηριότητος, ὡς ἐνισχύσεις τῆς ἀγωνιστικῆς των διαθέσεως.

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει μέσα του τὸν σπινθῆρα τοῦ Θεοῦ. Ἡ παιδεία ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ δυναμώνῃ τὸν σπινθῆρα καὶ νὰ τὸν μεταβάλλῃ εἰς φλόγα καὶ μὲ αὐτὴν νὰ φλογίζῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ὅσον ἡ μοῖρα θὰ τὸν κτυπᾷ, ἐκεῖνος θ' ἀγωνίζεται, θὰ κρατῇ ὀρθίαν τὴν ψυχήν του. Μὲ τὰ ἐφόδια, ποὺ ὡς ὅπλα τῆς ζωῆς ἠθικὰ καὶ ἀσύγκριτα τοῦ δίδει ἡ παιδεία, ὁ ἄνθρωπος συνηθίζει νὰ συλλαμβάνῃ τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς καὶ νὰ παίρνῃ θέσιν ἀπέναντί των. Χάριν τῶν προβλημάτων του ὁ ἄνθρωπος θὰ μοχθῇ πάντοτε περισσότερον ἀπὸ ὅσον τοῦ ἐπιτρέπουν αἱ δυνάμεις του. Ἀλλὰ δὲν θ' ἀποβλέπῃ εἰς τὸν μόχθον ὡς μόχθον καθ' ἑαυτόν. Τὸν μόχθον ἀντιμετωπίζει καθημερινῶς καὶ τὸ κτῆνος καὶ ἡ μηχανή. Ἡ παιδεία καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἱκανὸν ν' ἀποβλέπῃ εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ μόχθου, τοῦ ἀνθρωπίνου πνευματικοῦ μάλιστα μόχθου.

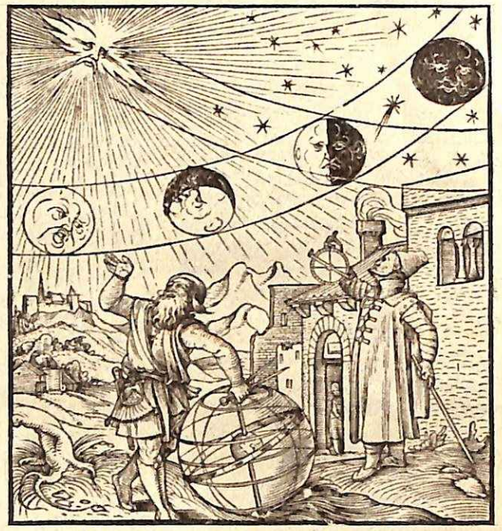

Ἀλληγορικὴ ξυλογραφία τοῦ ΧΟΛΜΠΑΙΝ (1497—1543)

Ἕνα λαμπρόν, ἂν μὴ μοναδικόν, παράδειγμα διδασκάλου προσφέρει ἡ ἑλληνικὴ ἀρχαιότης. Τὸν Σωκράτη. Δὲν ἐλάμβανε μισθὸν ἀπὸ τοὺς μαθητάς του. Δὲν εἶχεν ἱδρύσει συστηματικὴν σχολὴν καὶ δὲν ἦτο ἐπίσημον ὄργανον τῆς πολιτείας. Ἐζήτει ν' ἀφυπνίσῃ τὴν ἠθικὴν συνείδησιν τῶν μαθητῶν του, νὰ τοὺς καλλιεργήσῃ ἐσωτερικῶς. Νὰ στέκουν ὀρθοὶ πάντοτε, ἀκλόνητοι, συνεπεῖς. Καὶ ἡ ἑλληνικὴ παιδεία εἰς κάτι τέτοιον ἀποβλέπει. Νὰ καταστήσῃ τὸν παῖδα προσωπικότητα. Ὅταν θὰ ριφθῇ εἰς τὴν ζωήν, νὰ μὴ νομίζῃ ἀκόμη ὅτι τὸν κρατεῖ ἀπὸ τὸ χέρι ὁ γονεὺς καὶ τὸν καθοδηγεῖ. Νὰ γίνῃ αὐτάρκης, αὐτοδύναμος, ὀντότης πνευματική, ἠθικὸς καὶ ἐνάρετος, ὑγιὴς εἰς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν, πρόθυμος ν' ἀγωνισθῇ καὶ νὰ δημιουργήσῃ μόνος του τὸ μέλλον του. Δὲν θὰ ζητῇ τὸ ζῆν. Τοῦτο τὸ ἐξασφαλίζει ἡ φύσις εἰς ὅλα της τὰ δημιουργήματα. Διὰ τὸ «εὖ ζῆν» εἶναι ὁ λόγος πλέον.

●

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

● Οἱ ἀρετὲς τοῦ ἀνθρώπου αὐξάνονται μὲ τὴ μάθηση καὶ τὴ μελέτη.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ

● Ἂν εἶσαι φιλομαθής, θὰ γίνης καὶ πολυμαθής.
ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

● Εὐτυχισμένος ὅποιος ἔχει μελετήσει καὶ μάθει τὴν ἱστορία.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ λογοτεχνία. Χριστουγεννιάτικη ποίηση. Μιὰ γλυκιὰ νοσταλγία μᾶς κυριεύει τὶς μέρες αὐτὲς καὶ μᾶς παρορμᾶ νὰ ἐπιστρατεύσουμε τὴ μνήμη μας γιὰ νὰ θυμηθοῦμε ποιήματα, διηγήματα κι ἱστορίες, ποὺ μᾶς δείχνουν μέσα στὸν ὑποβλητικό, παραμυθένιο διάκοσμο μὲ τὰ θαμπωτικὰ χιόνια καὶ τὰ μαυριδερὰ ἔλατα, μὲ τὴ φάτνη καὶ τὸ Θεῖο Βρέφος, μὲ τὸ ἐκτυφλωτικὸ ἄστρο καὶ τοὺς εὐλαβικοὺς μάγους, τὸ πανάχραντο μυστήριο τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὴ γέννηση τοῦ Θεανθρώπου.

Ὁ ἄνθρωπος, μὲ τὸ λόγο καὶ τὴ φαντασία, ὑμνολογεῖ τὴ ζωὴ καὶ τὶς θεῖες δυνάμεις τῆς Δημιουργίας, ὅταν τοῦ δίνουν μιὰ ὑπέρτατη ἱκανοποίηση, ὅταν, ὅπως τὰ Χριστούγεννα τὸν κάνουν νὰ αἰσθανθῇ μιὰ ἀπόλυτη ψυχικὴ καὶ ὑλικὴ πληρωμή. Κι αὐτὴ εἶναι, μὲ λίγα λόγια, ἡ συναισθηματικὴ ζώνη, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀναβρύζει ἡ Θρησκευτικὴ τέχνη, κάθε τέχνη δηλαδὴ ποὺ περικλείνει μέσα της τὸ Θεῖο.

Ὁ Παλαμᾶς τραγούδησε τὰ Χριστούγεννα μὲ παλλόμενη θρησκευτικὴ ψυχὴ καὶ μὲ ὑμνητικοὺς καὶ δεητικοὺς μαζὶ στίχους:

Ἡ καμπάνα Χριστούγεννα χτυπάει
καὶ μοῦ φτερώνει τὴν ψυχή,
κι ἀνοίγεται ἡ καρδιά μου καὶ σκορπάει
θυμίαμα τὴν προσευχή!

Ἅγιες ἀγάπες τρισευλογημένες
ποὺ τὶς καρδιὲς ὑψώνατε παρθένες
τῶν πρώτων, τῶν ἀρχαίων Χριστιανῶν,
στὸ ὄνειρο, τὸ τρανὸ τῶν οὐρανῶν,

Ἀγάπες μεγαλόδωρες περίσσια,
κάτου ἀπ' τὴ σκέπη τὴ δική σας ἴσια
ζοῦσαν μικροί, τρανοί, πλούσιοι, φτωχοὶ
κι ἔδενε τοὺς ἀνθρώπους μιὰ ψυχή!

Ἀγάπες! ὦ, φανῆτε πάλι ἐμπρός μου,
αὐγὲς τῆς πίστης, χρυσαυγὲς τοῦ κόσμου,
κι ἂς βλέπῃ μὲ τὸ μάγο σας τὸ φῶς
ὁ ἄνθρωπος τὸν ἄνθρωπο, ἀδερφός!

Οἱ νοικοκυρὲς νά, συγυρίζουνε τώρα τὰ σπίτια τους, κοσκινίζουνε τὸ ἀλεύρι, γιὰ τ' ἅγια ζυμαρικὰ τοῦ Χριστοῦ, γέρνουνε χαρούμενες στὶς μεγάλες τους σκάφες καὶ ζυμώνουνε. Τὰ πλατιὰ στόματα τῶν χωματένιων φούρνων γεμάτα ξερόκλαδα γελοῦν, κατάφωτα,καθὼς τὰ καταβροχθίζουν γιὰ νὰ ροδοψήσουν τὰ χριστόψωμα, τὶς κουλοῦρες, τὰ τσουρέκια. Τὰ τραπέζια στρώνουνται μὲ κάτασπρα τραπεζομάντηλα σ' ὅλα τὰ ἑλληνικὰ σπίτια, κάθε οἰκογένεια μονοιασμένη καὶ χαρούμενη στρώνεται γύρω ἀπὸ τὰ τραπέζια, τὸ κρασὶ σπιθοβολάει στὰ ποτήρια, οἱ ἄνδρες τσουγκρίζουν εὔθυμα καὶ σοβαρὰ μαζί, εὐχὲς διασταυρώνονται ἀπὸ στόμα σὲ στόμα κι ἀπὸ ψυχὴ σὲ ψυχή, κι ὅλοι νιώθουν μιὰ εὐτυχία, μιὰν ἀνεκλάλητη χαρά, σὰ νὰ σκύβῃ πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τους καὶ τὰ τοὺς προστατεύῃ τὸ Θεῖο Βρέφος... Αὐτὴ τὴ χριστουγεννιάτικη χαρὰ τῆς ἑλληνικῆς οἰκογένειας τραγουδοῦν οἱ ὡραῖοι ἐτοῦτοι παλαιοὶ καὶ νεανικοὶ δεκαπεντασύλλαβοι τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ:

Ἄχ, ἄχ, χριστουγεννιάτικο τῆς φαμελιᾶς
τραπέζι
ποὺ ταίρι ταίρι ἡ ὄρεξη μὲ τὴν ἀγάπη παίζει!

Τὰ ποτηράκια ἠχοῦν γλυκά, λαμποκοποῦν τὰ πιάτα!

Γύρω φαιδρὰ γεράματα καὶ προκομμένα νιάτα!

Κοῦρκος στὴ μέση ὁλόζεστος μοσχοβολᾶ, ροδίζει,

Καὶ τρέχει ὁλοῦθε τὸ κρασὶ καὶ κελαηδεῖ κι ἀφρίζει.

Καὶ νὰ θωρῆς ἀγνάντια σου δυὸ ἀδερφές, κοπέλες,

Μὲ κουβεντοῦλες ἄσωστες γλυκιές, γλυκιές, δυὸ τρέλες.

Ἡ νὰ σοῦ λέῃ ἀγνάντια σου γιὰ τὸ ξανθὸ παιδί σου

Δυὸ χρόνων γυναικούλα σου, ὁ ἔρως τῆς ζωῆς σου.

Καὶ νὰ σ' ἀρχίζῃ ἀκούραστη ὁ πάπος φλυαρία

τῶν Χριστουγέννων μιὰ γνωστή, πανάρχαια ἱστορία...

Αὐτὴ ἡ θεία καλοσύνη ποὺ αἰσθανόμαστε μέσα μας, μᾶς ἀδελφώνει μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, μαντεύουμε τὴ χριστιανικὴ ψυχή, ἀκόμα καὶ στ' ἄψυχα ἀντικείμενα καὶ στὴν ἴδια τὴ φύση. Ἡ θρησκευτικὴ παράδοση τῶν Χριστουγέννων, μᾶς ἔδειξε ὁλόκληρη τὴ φύση νὰ συμμετέχῃ ἐκστατικὴ στὸ θαῦμα τοῦ σπηλαίου. Καὶ ἀπὸ τότε, οἱ ποιηταὶ προσπάθησαν πῶς νὰ μᾶς παραστήσουν ζωγραφικὰ καὶ εἰδυλλιακὰ τὸ θαῦμα αὐτό, ποὺ εἶναι ταυτόσημο μὲ τὴ γέννηση τῆς πανανθρώπινης ἀγάπης μέσα στὴν ὥρα τῆς δεκεμβριανῆς βαρυχειμωνιᾶς, μέσα στὴ συμβολικὰ χιονισμένη νύχτα τῆς ἀνθρωπότητος. Αὐτὸ τὸ θαῦμα ποὺ ἔγινε μέσα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς φύσεως, θέλησε νὰ τραγουδήσῃ μὲ τὴν ἁπλή, ποιμενική του φλογέρα, ἕνας ποιητής μας, ὁ Ἀθανάσιος Κυριαζῆς:

Μέσα στὴ νύχτα καὶ τὰ χιόνια,
— νύχτα καὶ γύρω μας κι ἐντός μας —
πολὺ παλιὰ ἤτανε τὰ χρόνια
πού, σὰν πουλάκι μὲς στὰ κλώνια,
γεννήθηκε ὁ μικρὸς Χριστός μας.

Μιὰ φάτνη στρῶμα τοῦ ἔχει στρώσει
στὸ λίγο της ξερὸ χορτάρι,
καὶ μὲς στὴ φτώχεια του τὴν τόση,
τὸ ἄστρο ἦρθε μόνο νὰ προδώσῃ
τὴ θεϊκιά του οὐράνια χάρη.

Τὸ εἶδαν τ' ἀστέρι ὅσοι ἀγρυπνοῦσαν!
Κι ἀγγέλοι μ' ἀγγαλιὲς καὶ στάνες
Δοξολογίες ἀχολογοῦσαν
ἐνῶ τῶν οὐρανῶν χτυποῦσαν
οἱ ἀμέτρητες χρυσὲς καμπάνες!

Ἀναγαλλιάζουν λὲς κι οἱ τάφοι!
Λάμπουν ἀσήμα τὰ πελάγη,
καί, κατὰ ποὺ ἡ γραφὴ τὸ γράφει,
σμύρνα, λιβάνι καὶ χρυσάφι
δῶρα τοῦ φέρνουν οἱ τρεῖς Μάγοι.

Κι ἔτσι μιὰ νύχτα τοῦ χειμώνα
γυμνὸ στὴ λύσσα τῶν βοριάδων
ὁ κόσμος, πέφτοντας στὸ γόνα
Τὸν προσκυνάει, χωρὶς κορώνα,
τὸν Βασιλέα τῶν Βασιλιάδων...

Α. Κ.

Ἡ προσκύνησις τῶν Μάγων τοῦ ΜΑΖΑΤΣΙΟ (1401—1428)

ΚΩΣΤΑ ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Τὸ χριστιανικὸ θέατρο καὶ τὸ παιδὶ

ΕΔΩ Σ' ΑΥΤΗΝ τὴν ἡλιόλουστη χώρα, ποὺ γεννήθηκεν ἡ ξανθὴ Ἁρμονία μὲ τὶς ἐννέα Μοῦσες, κυοφορήθηκε κι ἦρθε στὸ φῶς τὸ Θέατρο. Ἐδῶ ἐμεγαλύνθηκαν κι ἀποθεώθηκαν ἡ ὑψηλὴ διανόηση, ἡ ἔννοια τῆς ἐλευθερίας, τὸ αἴσθημα τῆς εὐθύνης, τὸ ἄνθισμα τοῦ κορμιοῦ, ἡ χάρη τῆς ψυχικῆς ἀνδρείας καὶ ἡ αἴσθηση τοῦ καλοῦ. Τὸ ὑπέρλεπτο αὐτὸ γοῦστο, τὸ ποιοτικὸ πενταπόσταγμα, ἡ αἰσθητικὴ ἔκφραση ὡραΐζει στὴν εὐγενέστερή της ἐξόρμηση τὴ ζωή. Ἀνακαινίζει στ' ἀνηφόρισμά της τὴ βαθύτερη μυστικὴν οὐσία της. Σ' αὐτὸν τὸν ἀπειρομεγέθη καὶ ἀπειροπληθῆ Κόσμο μὲ τὴ μυστηριακὴ ἐκπόρευση τῶν φευγαλέων ἐνοράσεων καὶ ὀπτασιασμῶν μέσα στὸ ζόφο τῶν ἀπροσμετρήτων ἐρωτηματικῶν δύο πραγματικότητες κυριαρχοῦνε: ἡ Φύση καὶ ἡ Τέχνη. Σύλληψη καὶ σύνθεση ἡ πρώτη τοῦ πανσόφου δημιουργοῦ, μίμηση καὶ ἀναπαραστημένη ἀνταύγειά της ἡ δεύτερη.

Τὴν προσδιορίζει καὶ τὴν προβάλλει τὸ προνομιοῦχον ὁμοίωμά του. Ἡ Νόηση τοῦ Σύμπαντος χάραξε μέσα μας ἀκατάλυτους νόμους. Ἡ τέχνη, σοφὸ μάτι τοῦ ἐσώτατου εἶναι μας, ἐπισκοπεῖ καὶ ἀποκαλύπτει τὴ λειτουργία τους. Μὲ τὴν ἐπιμελῆ ἐπεξεργασία στήνεται ἡ σκάλα γιὰ τὸ ἐξελικτικὸν ὕψωμα στὸ Θαβὼρ τῆς ἀέναης μεταμορφώσεως. Νοῦς καὶ Ψυχὴ σ' ἕνα πρωθόρμητο σπασμὸ ξεπετοῦν ἰσοζυγισμένον τὸν ἔνθεο ῥυθμό. Ἕνα σκίρτημα εἶναι σύνδρομο μιᾶς νοούσας αἰσθαντικότητας κι ἕνας παλμὸς σπινθήρας ἑνὸς φλεγόμενου στοχασμοῦ. Ἡ τέχνη ἔτσι ξεπηδάει σὰν μιὰ οὐσιαστικότατη φυσιολογικὴ λειτουργία. Κοντὰ στὸν αἰώνιο Πλάστη ὀρθώνεται ὁ Καλλιτέχνης μὲ τὸ ἱερουργικὸ δαιμόνιο τῆς δημιουργίας καινουργιωμένο κι ἀνήσυχο πάντα. Εἴτε κάνει κανεὶς τὴ σοφία χάρη, εἴτε τιθασεύει τὸ μάρμαρο, εἴτε στοιχειώνει τὴ φλόγα τοῦ γούστου του στὰ χτίσματά του, εἴτε ἡμερώνει μὲ τὴν ἁρμονία τῶν τόνων τὰ ἄγρια θεριά, εἴτε ξεπερνᾶ στὸ τραγούδι τὰ πουλιά, μύστης καὶ δημιουργὸς τῆς ἰσορροπίας τῶν μορφῶν, τῆς αἴγλης τῶν ἰδεῶν, τοῦ κραδασμοῦ τῶν παθῶν, τῆς ἁρμονίας τῶν χρωμάτων καὶ τῶν ἤχων, δουλεύει πάντα σὲ μιὰ ἐπίμοχθη καλλιέργεια τῆς αἰσθητικῆς ἐπιστήμης γιὰ μιὰ θεοϋψῆ ἀνάβαση καὶ εἶναι ἕνας ἀξιοσέβαστος ἱεροφάντης. Ναὸς συγκινήσεων εἶναι ὁ χῶρος τῆς Τέχνης. Τόπος μυσταγωγικῆς τελετουργίας τῆς ἀνθρώπινης εὐαισθησίας. Τὸ ἄδυτο ὅμως, τὸ ἱερὸ βῆμα τοῦ ναοῦ αὐτοῦ, τὸ κέντρο ποὺ φλέγεται ἡ βάτος καὶ ὁμιλεῖ ὁ ὕψιστος Καλλιτέχνης, εἶναι τὸ Θέατρο, γιατὶ αὐτὸ εἶναι ἡ πιὸ ἀληθινὴ καὶ ἡ πιὸ ζωντανὴ παράσταση τῆς ζωῆς. Αὐτὸ μᾶς ὁδηγεῖ στὴν ὁμορφιά, ποὺ φωσφορίζει στὸ παλάτι καὶ τὴν καλύβα, στὴ χαρὰ καὶ τὸν πόνο, στὴν ἰλὺ καὶ στὸ γλίστρημα, στὸ φῶς καὶ στὸ σκοτάδι, στὴ ζωὴ καὶ στὸ θάνατο τοῦ ἑνὸς ἢ τῶν πολλῶν. Ἔχει ἀνθρωπιστικὸ καὶ ἐκπολιτιστικὸ σκοπό. Παρουσιάζει ἕναν ἀνώτερο παιδαγωγικὸ χαρακτῆρα γιὰ τὸ ἄτομο καὶ τὸ πλῆθος. Ὁδηγεῖ στὴν ἰσορρόπηση ἀνάμεσα ἀπ' τὸν ἐγωκεντρισμὸ καὶ τὸν ἑτεροκεντρισμό. Ξεσκεπάζει, ἐλέγχει, γκρεμίζει, χτίζει. Εἶναι ἡ πιὸ θελκτικὴ ἐφεύρεση στὸν πλανήτη μας. Γι' αὐτὸ καὶ ἐφευρέτες του ἦσαν οἱ Ἕλληνες. Δὲν ξέρω νὰ ὑπάρχη πληρέστερη καὶ ἐντελέστερη μορφὴ στὴν τέχνη ἀπὸ τὸ δρᾶμα. Ἀποτελεῖ τὸ κορύφωμα τοῦ ποιητικοῦ λόγου. Γι' αὐτὸ καὶ σέβομαι τοὺς διερμηνεῖς καὶ λειτουργούς του ὡς ξεχωριστοὺς ἀνθρώπους καὶ ὡς προνομιούχους παιδαγωγούς. Εἶναι οἱ ἡρωικοὶ κήρυκες μὲ σκοπὸ τὴν αἰσθητικὴ διαπαιδαγώγηση τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ὁμάδων, τὰ εὐγενῆ ὄργανα γιὰ τὴν ἀπόδοση τῶν ἱερῶν συναισθημάτων καὶ οἱ μύστες γιὰ τὴν ἁρμονίωση καὶ τὴ μετάδοση τοῦ ἱεροῦ ρίγους ἀπὸ τὴν ἔκρηξη τῶν ἐσώτερων πόθων καὶ παθῶν. Αὐτοὶ δένουν τὴν ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερικὴν

ὑπόσταση σὲ κάθε τύπο, ξαναφέρουνν ἀναπαραστατικὰ στὴ δράση τοὺς ἥρωες, ἐνσαρκώνουν τοὺς κάθε λογῆς χαρακτῆρες καὶ μεταδίνουν τόσο τὶς σεισμικὲς ὅσο καὶ τὶς λεπταίσθητες ἀνησυχίες. Εἶναι οἱ ἐμψυχωτὲς στὴν τραγικὴ πορεία πρὸς τὰ σκοτάδια τῆς μοίρας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὶς κορφὲς τῆς ἀρετῆς καὶ σίγουρα οἱ πιὸ μαρτυρικοὶ ἀναμορφωτές. Ἡ παλλόμενη ψυχὴ τοῦ θεατρικοῦ διερμηνέα λιώνει σιγὰ - σιγὰ σὰν ἀνεμμένη λαμπάδα, καὶ αὐτοκαταλύεται τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς, ποὺ τὴ φλόγα της θρέφει ἡ πιὸ λεπτὴ συγκίνηση.

Εἶναι ἡ ἑκούσια θυσία στὸ βωμὸ τῆς ἐνσαρκωμένης ἀπὸ τὴν ἰδιοφυία τους εὐγενικῆς πάλης, Μιὰ ἀσίγαστη προσπάθεια γιὰ τὴν ἀξοιποίηση τοῦ ταλέντου, ὅπως ἡ τεχνικὴ προπαιδεία, ἡ πνευματικὴ καλλιέργεια, ἡ ἀνανεωνόμενη πίστη. Ὅλα γιὰ τὴν Τέχνη καὶ τίποτε γιὰ τοὺς ἑαυτούς τους. Παντοῦ ἐπεξεργάζονται τὸ αἰθέριο «Πλάνο» γιὰ νὰ ἐμφανίσουν καὶ νὰ ὡραΐσουν τὴ ζωή. Ἂν ὅμως ἡ θεατρικὴ τέχνη ὑπηρετῆται πρόθυμα σ' ὅλο τὸν κόσμο, ἐδῶ πρέπει ἰδιαίτερα νὰ θεραπεύεται. Ἐδῶ στὸ λίκνο της πρέπει νὰ καλλιεργῆται ἡ δραματικὴ ποίηση γιὰ τὴ θεατρικὴν ἀναγέννηση. Ἐδῶ ἀναπήδησε σὰν εἱρμὸς ἔνθεου ἐωθινοῦ μὲ «ἄφθιτο» κάλλος ἡ Τραγωδία. Γι' αὐτὸ θἄπρεπε σὲ κάθε σχολεῖο νὰ ἦταν στημένη μιὰ παιδικὴ σκηνή, ὥστε νὰ γινώταν βίωμα κάθε ἔργο μὲ τὴν ἐνσάρκωση ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ παιδιά. Οἱ ἀρχαῖοι τραγικοὶ δὲν συνθέσανε τοὺς διαλόγους καὶ τὰ χορικὰ γιὰ νὰ τεχνολογοῦμε πάνω σ' αὐτὰ οἱ δασκάλοι, ἀλλὰ γιὰ νὰ γίνουνται πνοὴ ἀλήθειας, ὑψηλὴ συγκίνηση, πηγὴ ὀμορφιᾶς, γαλάζια φτερά, ἄστραμμα φωτός, τόνοι ὑπέρλεπτοι, ἐξαίσια ὑποβλητικὴ μυσταγωγία. Εὐτυχῶς ποὺ τὴν ἔλλειψη αὐτὴ ἔρχεται νὰ ἀναπληρώση ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. Τὸ ἑλληνικὸ θέατρο, ἡ ἑλληνικὴ σκηνή, ἔχουν ἐπωμισθῆ ἕνα τεράστιο ἔργο. Ἱκανοὶ ξένοι καὶ δικοί μας συγγραφεῖς προσφέρουν καὶ θὰ προσφέρουν τὸ πνευματικὸ καὶ ψυχικό τους ἀπόσταγμα στὴ συγγραφὴ τῶν καλῶν ἔργων καὶ συμπαθέστατοι καλλιτέχνες θὰ γίνουν διερμηνεῖς τους μὲ σκοπὸ τὴν αἰσθητικὴ διαπαιδαγώγηση καὶ τὴν ἠθικὴν ἀνύψωση τῶν μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων. Θὰ ἐπιτύχουν ἔτσι τόσα καὶ τόσα: Τὴ διανοητικὴν εὐκαμψία, τὴν εὐγενῆ ψυχαγωγία, τὴ μύηση στὶς ὑψηλὲς ἰδέες τοῦ παρελθόντος, τὴ γνωριμία μὲ τὶς ἰδέες τοῦ καιροῦ τους, τὴ ῥύθμιση τῶν σχέσεών τους μὲ τὸ αἴσθημα τοῦ χρέους καὶ τῆς εὐθύνης, τὴν καλλιέργεια τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως, τὸ ζωντάνεμα τῆς ἐσωτερικῆς τους ἐλευθερίας, τὴν ἀνώδυνη εἰσαγωγή τους στὴ θρησκεία τῆς αἰσθητικῆς ἀλήθειας, τὸν ὑψωμό τους στὸ ἀνάβαθρο τοῦ θρόνου της καὶ τὴν παρόρμηση γιὰ τὸν ἐκκλησιασμό τους στὸ ἄδυτο τῆς λατρείας τοῦ καλοῦ. Τὸ καλὸ θέατρο θὰ μετασχηματίση σὲ μικροὺς καὶ μεγάλους γενικὰ σὲ αἰσθητικὴ ἀπόλαυση τοὺς φθόγγους τῆς τραγικῆς φρίκης καὶ τὸ ξεχείλισμα τοῦ γέλιου, θὰ μετουσιώση σὲ γόνιμη δύναμη τὴν ὀμορφιὰ ποὺ ὑφαίνεται μέσα τους ἀπὸ τὸν ἀργαλειὸ τῶν μυστικῶν ἱκανοτήτων, τὸν στημένον ἀπὸ τὸν ὕψιστο δημιουργό, θὰ τοὺς ἀποτυπώση τὸ χαρακτήρα τῆς ἱεροπραξίας στὶς λογῆς - λογῆς ἐκδηλώσεις τους καὶ θὰ τοὺς βοηθήση στὴν ἀνάφλεξη καὶ τὴ δημιουργία μιᾶς δυνατῆς ψυχῆς μὲ τὰ ἀκατάλυτα ἰδεώδη καὶ ἰδανικά. Μὲ ἕνα λόγο θὰ μπολιάση τὴν ἀλήθεια στὴ ζωή τους.

Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ὑψώση τὸ Κράτος μιὰ Παιδικὴ σκηνή. Σκηνὴ ὅμως τοῦ ὕψους τοῦ Ἐθνικοῦ μας Θεάτρου. Ὅπως καὶ νἄχη, αὐτὸ τὸ παιδικὸ θέατρο πρέπει νὰ εἶναι ἰσάξιο τοῦ θεάτρου γιὰ τοὺς μεγάλους. Μὲ ζεστὸ ἐνδιαφέρον. Μπορεῖ καὶ νὰ θεωρηθῆ ὡς παράρτηματοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου. Λέμε ὅτι ἐνδιαφερόμαστε γιὰ τὴ νεότητα καὶ κάνουμε τὸ πᾶν, ἐνῶ δὲν κάνουμε τίποτα.

Τὰ παιδιὰ εἶναι ἡ Αὔριον. Σ' αὐτὰ ἀνήκει τὸ ἄνοιγμα τοῦ δρόμου μὲ τὴ συμπαράσταση καὶ τὴ βοήθεια τῶν μεγάλων. Εἶναι χρέος μας νὰ πασχίσουμε γιὰ τὴν αἰσθητική τους ἀνάπτυξη, τὴ λείανση καὶ τὴν ἐσωτερική τους ἐπεξεργασία. Οἱ ἐσωτερικὲς ἀνησυχίες τους ἐξωτερικεύονται πολλὲς φορὲς μὲ ἕνα πρωτογονισμό, μὲ μιὰ βιαιότητα καὶ μὲ πολλὴν ἀσυνέπεια. Κι ἐμεῖς τὰ καμαρώνουμε.

Θὰ ἀντιτείνη καὶ θὰ ἀντιτάξη κανεὶς ὅτι ἔχουμε ἕνα σωρὸ παιδικοὺς θιάσους. Δὲν ἐννοοῦμε τὰ μπουλούκια ποὺ μπορεῖ νὰ εἶναι καμιὰ φορὰ καλά. Ἐννοοῦμε τὸ χριστιανικὸ θέατρο, κάτι ἰσότιμο καὶ ἰσοδύναμο μὲ τὴ σκηνὴ τοῦ Ἐθνικοῦ μας, κάτι ποὺ θὰ διαποτίση τὰ παιδιά μας ἀπὸ ὀμορφιά, ἀπὸ ἀρετή, ἀπὸ ἀνδρεία κι ἀπὸ ἁγνότητα.

Μᾶς λείπει ἕνας βωμός, ἕνα ἱερὸ μυσταγωγίας, ἕνα ὁρμητήριο. Θέλουμε νὰ μᾶς βλέπουν τὰ παιδιά μας μὲ κάποιο σεβασμό, μὲ τὴν ἀντίληψη ὅτι πρέπει νὰ γίνη ἡ ἐξυγίανση καὶ πιὸ πολὺ νὰ καταστρωθοῦν σχέδια γιὰ τὴ διαμόρφωση χαρακτήρων. Ἔτσι θὰ γίνη μὲ τὸ σμίξιμο ὅ,τι δὲν ἔγινεν ὡς τώρα: Ναὸς ἀγάπης μὲ τὰ ἄδυτα τῶν ἀδύτων, γεμάτα ἀπὸ φῶς, ἀπὸ γενναιότητα, ἀπὸ καλοσύνη. Ναὸς ἐλπίδων, ὁπότε οἱ νέοι μας θὰ γίνουν ἐξευγενισμένοι, ὡραῖοι ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικά, Κύριοι, ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ... Καὶ εἶναι καιρὸς πιὰ νὰ γίνουμε πιὸ ἁπλοί, γιὰ νὰ μᾶς ἔχουν ὑπόδειγμα οἱ νέοι μας.

Περιμένουμε νὰ γίνη αὐτὸ τὸ χριστιανικὸ θέατρο. Τὸ Κράτος ὀφείλει νὰ ἱδρύση ἢ νὰ βοηθήση ὅ,τι καλὸ καὶ ὡραῖο ὑπάρχει μὲ κάθε μέσο καὶ μὲ ἡρωικὴ διάθεση. Ἂν δὲν γίνη τοῦτο κινδυνεύουμε νὰ ἀφήσουμε κληρονόμους μας νευρασθενεῖς, ἀνάλγητους, πρωτόγονους καὶ ἐχιδνικοὺς νέους.

ΕΝΑΣ ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΑΙΣΩΠΟΥ

ΑΠΟ ΤΟ πρωὶ δούλευε ὁ ξυλοκόπος στὸ δάσος γιὰ νὰ προλάβη νὰ κόψη τὰ δέντρα ποὺ θὰ πουλοῦσε τὸ βράδυ. Μὰ ξαφνικά, τοῦ φεύγει τὸ τσεκούρι του καὶ πέφτει στὸ ποτάμι ποὺ κυλοῦσε ἐκεῖ δίπλα. Ἀπελπισμένος, στάθηκε στὴν ὄχθη καὶ σκεφτόταν τὶ θὰ 'κανε χωρὶς τὸ τσεκούρι του.

— Μὴν κάνης ἔτσι, ἄκουσε νὰ τοῦ λέη ὁ Ἑρμῆς. Κι ὥσπου νὰ γυρίση νὰ τὸν ἰδῆ, ὁ θεὸς βούτηξε στὸ ποτάμι. Σὲ λίγο βγῆκε κρατώντας ἕνα χρυσὸ τσεκούρι.

— Πᾶρ' το, τοῦ εἶπε, νὰ συνεχίσης τὴ δουλειά σου.

— Μὰ δὲν εἶναι τὸ δικό μου, ἀπάντησε ὁ ξυλοκόπος.

Τότε ὁ Ἑρμῆς ξαναβούτηξε, κι αὐτὴ τὴ φορὰ τοῦ ἔφερε ἕνα ἀσημένιο τσεκούρι.

— Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ δικό μου, ξανάπε.

Γιὰ τρίτη φορὰ ὁ Ἑρμῆς βούτηξε στὸ ποτάμι κι ἔβγαλε τώρα τὸ πραγματικὸ τσεκούρι τοῦ ξυλοκόπου.

—Αὐτὸ μάλιστα, εἶπε ἐκεῖνος. Εἶναι τὸ δικό μου.

Κι ὁ Ἑρμῆς γιὰ νὰ τὸν ἀνταμείψη γιὰ τὴν τιμιότητά του, τοῦ ἄφησε καὶ τ' ἄλλα δυό.

Ὅταν ὁ ξυλοκόπος γύρισε στὸ χωριό του, κάποιος τὸν ρώτησε ποῦ βρῆκε τὸ χρυσὸ καὶ τὰ ἀσημένιο τσεκούρι.

— Μοῦ τά 'δωσε ὁ Ἑρμῆς, τοῦ ἐξήγησε.

Χωρὶς νὰ χάση καιρὸ ὁ ἄλλος, τρέχει στὸ ποτάμι καὶ ρίχνει τὸ τσεκούρι του στὸ νερό, περιμένοντας νὰ τοῦ δώση ὁ Ἑρμῆς ἕνα χρυσό.

Πραγματικά, παρουσιάστηκε ὁ Ἑρμῆς, καὶ βουτώντας στὰ νερά, τοῦ ἔφερε ἕνα χρυσὸ τσεκούρι.

— Πᾶρε το, τοῦ εἶπε. Δὲν εἶναι δικό σου ;

— Πῶς, πῶς, ἀπάντησε κεῖνος. Ναί, εἶναι τὸ δικό μου. Κι ἔκανε νὰ τὸ πάρη.

Μὰ ὁ Ἑρμῆς ἦταν τόσο θυμωμένος ποὺ ὄχι μόνο δὲν τοῦ τό 'δωσε παρὰ τὸν ἄφησε καὶ χωρὶς τσεκούρι, γιὰ νὰ τιμωρηθῆ γιὰ τὸ ψέμα του.

Ὁ τίμιος κερδίζει πάντοτε.

(Διασκευή) **Σ. ΜΑΡΑΝΤΟΣ**

ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟ ΦΩΣ ΤΟ ΑΛΗΘΙΝΟ

ΟΥΦ, ἔκανε ὁ Καρμίνης μόλις ἄκουσε τὶς πρῶτες φωνὲς καὶ γύρισε ἀπὸ τ' ἄλλο πλευρὸ φροντίζοντας νὰ φράξη τ' ἀφτιά του μὲ τὸ σκέπασμα. Μὰ δὲ μπόρεσε ν' ἀποκοιμηθῆ. Ἄλλες φωνὲς ἀκούστηκαν σὲ λίγο κι ἔπειτα πάλι ἄλλες κι ἄλλες. Καὶ δὲν ἤτανε μόνο παιδιάτικες φωνές, ὅπως τοῦ φάνηκε στὴν ἀρχή. Ξεχώριζε τώρα καθαρὰ καὶ γυναικεῖες, ἀκόμα κι ἀντρικὲς ποῦ καὶ ποῦ. Ὅλοι, καθὼς πηγαίνανε στὴν ἐκκλησία, ποὺ ἦταν λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ σπίτι του, λέγανε τὰ κάλαντα:

— Καλὴν ἑσπέραν ἄρχοντες...

Βλέποντας πὼς δὲν τὸν παίρνει ὁ ὕπνος πετάχτηκε ἀπάνου. Βρῆκε πασπατευτὰ τὰ σπίρτα, κοίταξε τὸ ρολόι: 6½. Σὲ καλό τους! Τὶ στὴν ὀργὴ πᾶν νὰ κάνουν στὴν ἐκκλησία νύχτα - νύχτα, χειμώνας καιρός; Ἀλλὰ δὲ φταῖν αὐτοί, οἱ παπάδες φταῖνε. Δὲ μποροῦσε νὰ γίνη ὑπουργὸς εἰκοσιτέσσερες ὧρες; Θὰ τοὺς ἔσιαχνε στὸ πῖ καὶ φῖ. Καλά 'κανε αὐτὸς ποὺ δὲν ἤθελε μήτε νὰ τοὺς βλέπη. Ἄκου, φίλε μου, νὰ εἶσαι ξενυχτισμένος, τσακισμένος ἀπὸ τὴν κούραση καὶ νὰ μὴ σ' ἀφήνουν νὰ ἡσυχάσης...

Σηκώθηκε καὶ βάλθηκε νὰ κόβη βόλτες στὴν κάμαρα. Οἱ φωνὲς λιγόστεψαν σιγὰ - σιγά, μ' ἀρχίσαν οἱ καμπάνες. Ἄλλο κακὸ καὶ τοῦτο.

— Ὡς πότε ὁ κόσμος θὰ πιστεύη σὲ θρησκεῖες; Συλλογίστηκε. Θυμήθηκε κάτι ποὺ 'χε διαβάσει τελευταῖα: «οἱ θρησκεῖες εἶναι τὸ ἀφιόνι τοῦ λαοῦ...»

Μὴ μπορώντας νὰ γαληνέψη τράβηξε τὴ βαριὰ κουρτίνα καὶ κοίταξε τὸν οὐρανὸ ποὺ ἦταν σὰν ἕνα ἀπέραντο βαθυγάλανο κρύσταλλο στολισμένο μ' ἀσημένια καρφάκια.

— Μπράβο ξαστεριά, εἶπε μέσα του. Τοῦ 'ρθε στὴ μνήμη ἕνας λαϊκὸς στίχος ποὺ 'χε ἀκούσει ἀπὸ τὴ μακαρίτισσα τὴ μάνα του:

Χαρὰ στὰ Γέννα τὰ στεγνά,
στὰ Φῶτα χιονισμένα...

Στεγνὰ λοιπὸν φέτο τὰ Γέννα. Καλὸ σημάδι. Μὰ τὶ τὸν ἔνοιαζε αὐτόν; Σάμπως εἶχε τ' ἀμπελοχώραφα; Ἤξερε καλὰ πὼς τίποτα δὲ μποροῦσε πιὰ ν' ἀλλάξη τὴν πικρή, μονότονη ζωή του. Χρόνια τώρα εἶχε πάψει νά 'χη παραισθήσεις, ἐλπίδες, ὄνειρα. Τίποτα δὲν περίμενε ἀπὸ κανένα, καμιὰ πίστη δὲν τοῦ 'χε ἀπομείνει Ἦταν φαίνεται γραφτὸ νὰ περάση τὶς ὑπόλοιπες μέρες του ἀπαράλλαχτα ὅπως τὶς ἄλλες, ποὺ φύγανε, δίχως κανένα εὐχάριστο ξάφνιασμα, δίχως νὰ ἰδῆ ἕνα φῶς καινούργιο.

Ἔκλεισε τὴν κουρτίνα, ἔσβησε τὸ κερί, ξάπλωσε. Μὰ δὲ μπόρεσε νὰ κοιμηθῆ. Χίλιοι δυὸ λογισμοὶ χορεύανε διαμονισμένα μὲς στὸ θολωμένο νοῦ του. Θυμότανε τὰ παιδικά του χρόνια, τ' ἀγαπημένα πρόσωπα ποὺ χάθηκαν ἀφήνοντάς τον ἔρημο στὸ μάταιο τοῦτον κόσμο. Τὴ μάνα του, ποὺ τὸν κοίμιζε μὲ παραμύθια μαγευτικά, τὸν πατέρα, ποὺ τὸν εἶχε παραχαϊδέψει, τὴν ἀδικοθάνατη ἀδερφή του ποὺ τὴν πῆρε μέσ' ἀπὸ τὰ' χέρια του μιὰ καταραμένη ἀρρώστια, τὸ μονάκριβο φίλο του ποὺ τὸν ἔφαγε τὸ μαῦρο κῦμα. Δὲν τοῦ 'μενε παρὰ ὁ ἀδερφός του. Ἀλλὰ μὲ κεῖνον ἦταν στὰ μαχαίρια ἐξ αἰτίας τῆς νύφης του, ποὺ τοῦ 'μπαινε ὁλόενα στὴ μύτη κ' ἤθελε νὰ τὸν δῆ συμαζεμμένο, χριστιανό, μικροαστό...

Ἐπὶ τέλους ἦρθε ὁ ὕπνος. Ἀλλὰ σὲ κανὰ δυὸ ὧρες ὁ Καρμίνης ξύπνησε ἀπὸ ἕνα φοβερὸν κρότο. Ἦταν κάτι ποὺ ἔμοιαζεμ' ἀστροπελέκι ποὺ ἐρχόταν ὄχι ἀπὸ τὸν οὐρανό, ἀλλὰ μέσ' ἀπὸ τὰ βάθη τῆς γῆς. Τινάχτηκε ἀπάνου τρέμοντας ἀπὸ τὸ φόβο, καὶ πρὶν πατήση χάμου κατάλαβε πὼς ὅλα σωριάζονταν γύρω του κι εἶδε τὴ στέγη νὰ χαμηλώνη ἀργὰ - ἀργὰ στριγγλίζοντας, νὰ κοντεύη νὰ τὸν πλακώση. Ἀθέλητα ἔβγαλε μιὰ φωνὴ ποὺ τοῦ 'φερε ἕνα παράξενο δέος σὰν τὴν ἄκουσε:

— Χριστέ μου!

Κι ἔτρεξε, ἔτσι καθὼς ἦταν, ἔξω στὸ δρόμο σὰν παλαβός.

Παραμερίζοντας τὸν κόσμο, ποὺ 'χε ξεχυθῆ στὰ δρομάκια τοῦ χωριοῦ, συνέχισε τὴν τρεχάλα. Ποῦ πήγαινε; Μήτε ὁ ἴδιος δὲν ἤξερε. Ἔνιωθε τὸ κεφάλι του βαρὺ κι ἀνίκανο ν' ἀποφασίση τὸ παραμικρό. Σὰν τὸ τσιτσίρισμα μιᾶς μύγας κλεισμένης σ' ἕνα μπουκάλι ἄδειο βούιζαν στ' ἀφτιά του κάτι κουβέντες ποὺ ἄκουσε μόλις πρωτοβγῆκε:

— Σεισμός, σεισμός!

— Ὁ ἀντίχριστος. Αὐτὸς μᾶς πῆρε στὸ λαιμό του...

— Πανάθεμά τον...

— Ξέρω τὶ τοῦ χρειάζεται...

Μισόγυμνος, ξυπόλητος, ἀλλοπαρμένος, χωρὶς ν' ἀγροικάη τὸ τσουχτερὸ κρύο ἔτρεχε, ἔτρεχε ὁ Καρμίνης, ὥσπου σωριάστηκε χάμου λιγοθυμισμένος.

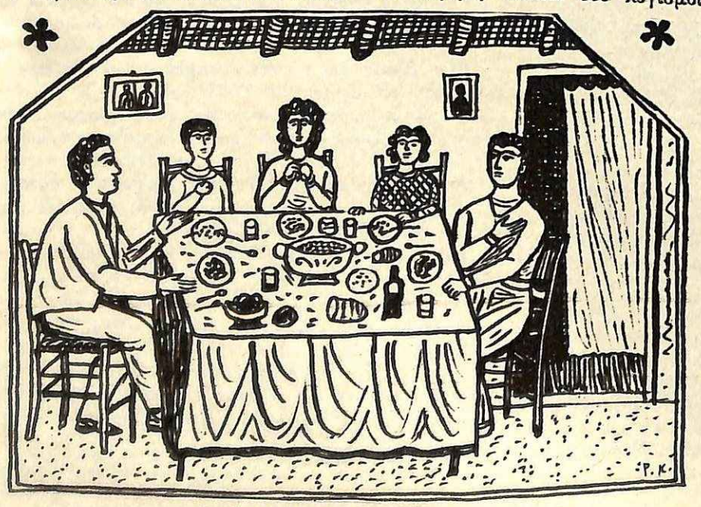

Σχεδίασμα ΡΑΛΛΗ ΚΟΨΙΔΗ

Ὅταν ἄνοιξε τὰ μάτια του κοίταξε ὁλόγυρα κι εἶδε τὰ χωράφια νὰ λαμποκοπᾶνε, λουσμένα στὸ ξανθὸ φῶς τοῦ ἥλιου. Τὸ τρυφερὸ νιόβγαλτο γρασίδι ἦταν γεμάτο ἀπ' τὰ μαργαριτάρια τῆς δροσιᾶς κι ἔχυνε ἕνα ἁπαλὸ μύρο. Κάποια πουλάκια τιτίβιζαν ἐκεῖ κοντά, κι ἀπὸ μακριὰ ἔφτανε ὁ ἀπόηχος κυπροκούδουνων καὶ μουκανητῶν. Μὲ μιᾶς γέμισε ἀπὸ γαλήνη ἡ ψυχή του κι ὁ νοῦς του ξεκαθάρισε.

Ἀκούγοντας ἕνα σήμαντρο γύρισε τὸ κεφάλι κι εἶδε πὼς βρίσκεται κοντὰ σ' ἕνα γνώριμό του παλιὸ ἐρημοκλήσι. Σπρωγμένος ἀπὸ κάποια μυστικὴ δύναμη σηκώθηκε, καὶ μὲ δυσκολία, γιατὶ τὰ πόδια του ἦταν ματωμένα καὶ τοῦ πονοῦσε ὅλο του τὸ κορμί, σύρθηκε ὡς ἐκεῖ. Ἔσπρωξε τὴν πόρτα, μπῆκε μέσα καὶ κάθισε σ' ἕνα ἀπὸ τὰ λίγα στασίδια ποὺ βρίσκονταν. Δυὸ τρία κεράκια καίγανε στὸ σιδερένιο μανουάλι. Ποιὸς ξέρει ποιοὶ διαβατικοὶ τά 'χαν ἀνάψει, ποιὸ παιδὶ πῆγε κι ἔκρουσε τὸ σήμαντρο...

Τόλμησε νὰ σηκώση τὰ μάτια του στὸ Χριστὸ καὶ τοῦ φάνηκε πὼς τὸν κοιτοῦσε στοργικά, σὰν ἕνας πατέρας τὸ πονεμένο του παιδί. Καὶ ξαφνικὰ εἶδε μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του τὸ φῶς τὸ ἀληθινό. Ἕνα φεγγοβόλο ἀστέρι, ὅμοιο μὲ κεῖνο τῶν Μάγων, τοῦ 'δειξε τὸ δρόμο τῆς ἀλήθειας.

Μὲ τὰ μάτια βουρκωμένα, μὲ τὰ χέρια ἁπλωμένα σὲ θερμήν, ἄδολη ἰκεσία σύρθηκε ὡς τὸ ξεθωριασμένο εἰκονοστάσι, κι ἔπεσε στὰ γόνατα...

Ὅλο τὸ χωριὸ εἶχε νὰ τὸ κάνη: Τὸ μόνο σπίτι ποὺ γκρεμίστηκε ἦταν τοῦ Καρμίνη. Βέβαια καὶ τ' ἄλλα, λίγο ἢ πολύ, κάτι εἶχαν πάθει, μὰ ἦταν ὀρθά, κανένα τους δὲν εἶχε καταντήσει ἀκατοίκητο. Κάνανε τὸ σταυρό τους οἱ χριστιανοὶ καὶ λέγανε πὼς ἦταν ὀργὴ Θεοῦ, πὼς τὸ κακὸ ἔγινε γιὰ νὰ τιμωρηθῆ ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν πατοῦσε σ' ἐκκλησιὰ καὶ κορόιδευε τ' ἅγια.

Ὁ ἀδερφός του, σὰν ἔμαθε τὴ συμφορὰ ποὺ τὸν χτύπησε, ξέχασε ὅλη τὴν ἀμάχη τὴν παλιὰ καὶ πῆγε νὰ τὸν ἀνταμώση ἀποφασισμένος νὰ τὸν μαζέψη στὸ σπίτι του. Ρωτώντας τοὺς χωριανούς, τράβηξε κατὰ τὰ χωράφια. Ἔψαξε, ἔκρουσε πόρτες, ἀλλὰ δὲν τὸν βρῆκε. Κεῖ ποὺ γύριζε πίσω στὸ χωριὸ συναπαντήθηκε μ' ἕνα γνωστό του τσοπανόπουλο, τὸ ρώτησε. Ναί, κάποιον εἶχε δεῖ ἀπ' ἀλάργα νὰ μπαίνη στὸ ἐρημοκλήσι, μὰ δὲν τὸν πρόσεξε, εἶπε. «Δὲ θὰ εἶναι κεῖνος», σκέφτηκε, ὡστόσο πῆγε. Παραξενεύτηκε πολὺ ποὺ τὸν εἶδε νὰ προσεύχεται, μὰ καὶ χάρηκε τόσο, ποὺ δὲ λέγεται.

Ὁ Καρμίνης, ποὺ ἔνιωθε τώρα μιὰ ἀνέκφραστη εὐφροσύνη ἀνάμεσα στ' ἀδέρφια του καὶ τὰ δυὸ μικρά του ἀνίψια, ποὺ τοῦ γελοῦσαν τρυφερὰ σὰν ἀγγελούδια, σηκώθηκε ἀπάνου μόλις κενώσανε τὴ σούπα. Ἔκανε μὲ ἀργὲς κινήσεις τὸ σταυρό του κι ἔψαλε μεταρσιωμένος τὸ τροπάριο: «Ἡ Γέννησίς Σου Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν...». Ἄμα τέλειωσε θέλησε νὰ πῆ πόσο καλὸ τοῦ 'κανε ὁ σεισμὸς ποὺ ἔγινε ἀφορμὴ νὰ ξαναβρῆ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ, τὸ δρόμο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς γαλήνης μὲς στοὺς δικούς, μὲς στὴν κοινωνία... Μὰ δὲ μπόρεσε. Ἡ συγκίνηση τὸν ἔπνιγε — κι ἔσκυψε τὸ κεφάλι στὸ πιάτο του, γιὰ νὰ μὴν προδοθῆ.

ΑΠΟΨΕ

Ἡ θύρα τῆς ψυχῆς μου ἀπόψε σφαλιστὴ
στοῦ κόσμου τὴ βοὴ τὴ μανιασμένη.
Καὶ τραγουδῶ κάποιο χαρούμενο σκοπὸ
καὶ γίνομαι τρελὸ παιδὶ καὶ ξαναζῶ
μιὰ ἀλλοτινὴ ζωὴ εὐτυχισμένη.

Ἀπόψε ἀκούω τὸ παραμύθι τῆς γιαγιᾶς
γιὰ βασιλόπουλα καὶ γιὰ βασιλοποῦλες.
Ἀπόψε ζῶ τὸ πανηγύρι τοῦ χωριοῦ,
ποὺ μὲ γιορντάνια καὶ μὲ φοῦστες πλουμιστὲς
χόρευαν ροδομάγουλες χωριατοποῦλες.

Ἀπόψε λέω τὴν παιδική μου προσευχὴ
κι ἡ Παναγιὰ μ' ἀγάπη μοῦ χαμογελάει.
Ψάλλουν γλυκὰ τὸ «Ὡσαννὰ» τὰ Χερουβεὶμ·
μοῦ εὔχεται «ὄνειρα γλυκὰ» ἡ μανούλα μου
καὶ σκύβει στὸ κρεβάτι μου καὶ μὲ φιλάει.

ΜΕΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΞΑΝΑΡΧΙΖΟΥΜΕ

Ξυπνοῦμε ἀπὸ τὸν ὕπνο σημαίνει καὶ ξαναγυρίζουμε στὴ συνειδητὴ ζωή. Τὴν ὥρα αὐτὴ εἴμαστε πιὸ εὐαίσθητοι κι εὔκολα δεχόμαστε νέες ἐντυπώσεις.

Μὲ τὸν ὕπνο εἶχε διακοπῆ ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὸν ἐξωτερικὸ κόσμο καὶ μὲ τὸ ξύπνημα ὁ νοῦς ἐλευθερώνεται καὶ ξαναπαίρνει τὴ φυσική του κατάσταση.

Μοιάζει τότε μὲ φωτογραφικὴ πλάκα ποὺ κάθε ἐντύπωση ἀποτυπώνεται. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο οἱ πιὸ βαθιὲς καὶ πιὸ ἀληθινὲς σκέψεις κατεβαίνουν στὸ μυαλὸ τὶς πρωινὲς ὧρες, καὶ προτοῦ νὰ σκοτισθῆ αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἐργασία καὶ τὸ θόρυβο τῆς ἡμέρας. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο πολλοὶ ἄνθρωποι μποροῦν νὰ ἐργάζωνται τὸ πρωὶ πιὸ πολὺ καὶ μὲ πιὸ μεγάλη ἀπόδοση ἀπὸ κάθε ἄλλη ὥρα τῆς ἡμέρας.

Τὰ παραπάνω ἔχουνε μεγάλη σπουδαιότητα καὶ γιὰ τὴν καθημερινή μας ζωή. Τὸ μυαλὸ τὸ πρωὶ μοιάζει μὲ ἄγραφο χαρτί. Μποροῦμε σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση τὴν ἤρεμη καὶ εὐαίσθητη γιὰ ἐντυπώσεις νὰ δώσουμε τὴν κατεύθυνση ὅλης τῆς ἡμέρας. Νὰ προσδιορίσουμε δηλαδὴ τὸ ἡμερήσιο πρόγραμμα. Κάθε αὐγὴ εἶναι καὶ νέα ἀρχή. Ξαναρχίζουμε, νὰ ποῦμε, τὴ ζωή! Καὶ πῶς θὰ τὴ ζήσουμε εἶναι στὸ χέρι μας. Καὶ ἀφοῦ ξαναρχίσουμε σήμερα, τὸ Χτὲς πρέπει νὰ μείνη χτὲς καὶ νὰ μὴ σκοτιστοῦμε διόλου πιὰ μ' αὐτό. Μὰ καὶ τὸ πρωί, ἡ νέα ἀρχή, δὲν πρέπει πιὰ νὰ μᾶς ἀπασχολήση. Ἀρκεῖ νὰ ξέρουμε πὼς ὁ τρόπος, ποὺ θὰ περάσουμε τὴ σημερινὴ μέρα, θὰ μᾶς καθορίση καὶ τὴ ζωὴ τῆς αὐριανῆς ἡμέρας.

ΝΩΝΤΑΣ ΕΛΛΤΟΣ

ΤΑΚΗ ΔΟΞΑ

Ο ΑΡΙΣΤΟΥΛΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΓΑΛΑΚΙ ΤΟΥ

Χριστουγεννιάτικο διήγημα

Σ'ΝΑΞΑΡΙ εἶχε πάρει τὴ γκρίνια καὶ τὰ παρακάλια ὁ Ἀριστούλης. Καὶ τὴν προπαραμονὴ τῶν Χριστουγέννων ἔβαλε τὶς φωνὲς ποὺ ἀναστατώθηκε ἡ γειτονιά.

— Δὲ θέλω νὰ σφάξετε τὸ γαλάκι μου! Ἔκανε μὲ σπαραγμὸ τραβώντας τὰ χλομὰ του μάγουλα. Δὲ μπορῶ νὰ ζήσω χωρὶς τὸ Μαυρολαίμη μου...

Καὶ ἡ μάνα κι ὁ πατέρας του προσπάθησαν νὰ τὸν ἡσυχάσουν καὶ νὰ τοῦ παραστήσουν τὴ φτώχεια ποὺ τοὺς ἔδερνε, μὰ ὁ Ἀριστούλης δὲν ἄκουγε τίποτα! Ἦταν ἕνα ἀγόρι πέντε μόλις χρονῶν γεμάτο εὐαισθησία, κι εἶχε τόσο πολὺ ἀγαπήσει κεῖνο τὸ γαλάκι ἀφότου τ' ἀγόρασαν καὶ τὸ τρέφανε μὲ τὸ ἴδιο τους τὸ αἷμα γιὰ νὰ περάσουν, μιὰ ὁλάκερη φαμελιά, τὴν ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ, ὥστε τὸ πίστεψε σὰν κάτι ἀπόλυτα κι ἀποκλειστικὰ δικό του.

Παρόμοια λόγια τοῦ εἶπαν καὶ τὰ μεγαλύτερα ἀδέρφια του, μὰ κι αὐτὰ δὲν τὸν ἔπεισαν. Ὁ Ἀριστούλης ἔκλαιγε, ἔπεφτε χάμου, χτυπιόταν... Καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ σήκωσε τὸ μικρό του κορμάκι κι ἔκαμε σ' ὅλους τὴν πιὸ σοβαρὴ δήλωση:

—Νὰ μὴ μαγειρέψουμε φέτος τὰ Χριστούγεννα κρέας! Νὰ νηστέψουμε ὅπως τόσες μέρες... Καὶ πρῶτος ἐγώ!

Γύρω του, ὅπως ἦταν μαζεμένοι οἱ δικοί του, ἄλλοι μισογέλασαν κι ἄλλοι κατέβασαν τὸ κεφάλι αἰνιγματικά.

Στὸ τέλος γιὰ νὰ τοὺς λυγίση, τοὺς ἔφερε μπροστὰ τὸν ἴδιο τὸ Μαυρολαίμη. Τὸ γαλάκι τὸν εἶχε συνηθίσει καὶ τὸν ἀγαποῦσε τόσο πολύ, ποὔτρεχε ὅταν τὸ καλοῦσε μὲ τ' ὄνομά του, καὶ λούφαζε στὸν κόρφο του σὰ νἆχε ἀνθρώπινη νοημοσύνη. Ἦρθε λοιπὸν καὶ στάθηκε ἀνάμεσά τους, τοὺς κοίταζε μὲ τρόμο καὶ μόνο στὸν Ἀριστούλη γύριζε τὸ πρόσωπό του χαμογελώντας.

— Ρωτῆστε το, ντέ! Τοὺς φώναξε τὸ παιδί. Κι ἂν θέλη, πᾶρτε τὸ καὶ σφᾶχτε το τὸ χρυσούλι μου...

Ἡ μάνα βούρκωσε ἀπ' τὸν πόνο ἐκειδὰ — μὰ τί νὰ κατορθώση ἕνας ψῆφος σὲ τόσους καὶ πῶς ν' ἀντισταθῆ μιὰ πεινασμένη γυναίκα στὴν ἀνάγκη τῆς ζωῆς;

*

Ἀπ' τὰ κλάματα καὶ τὶς πολλὲς κουβέντες ποὺ τὸν κούρασαν, κοιμήθηκε τὴν ἴδια ὥρα μὲ τὸν ἥλιο κείνη τὴν ἡμέρα ὁ Ἀριστούλης, καὶ δὲν παρακολούθησε τὴ μοίρα ποὺ περίμενε τὸ Μαυρολαίμη του μὲς στὸ Δεκεμβριανὸ σκοτάδι. Κι ἡ μοίρα του ἦταν, βέβαια, τὸ πιὸ κοφτερὸ τραπεζομάχαιρο, ποὺ τὸ χρησιμοποίησε τόσο ἐπιδέξια καὶ τρυφερὰ ὁ πατέρας, ὥστε τὸ γαλάκι δὲν πρόφτασε νὰ τὸ καταλάβη κἂν καὶ νὰ δακρύση ποὺ μονομιᾶς κόπηκε ὁ λαιμός του κι ἔμεινε γιὰ πάντα χωρὶς φωνή...

Ἔπειτα τὸ ρίξανε σὲ ζεστὸ νερὸ καὶ τὸ μάδησαν. Ὡς κι ὁ Πέτρακας ἀκόμα, ὁ πιὸ μεγάλος ἀδερφὸς τοῦ Ἀριστούλη ποὺ τὸν εἶχε «μὴ στάξη καὶ μὴ βρέξη», τὸν ἀπαρνήθηκε γιὰ τὴ νόστιμη ρυζόσουπα ποὺ θἄκανε τὸ γαλάκι τὰ Χριστούγεννα, καὶ βοήθησε στὸ πλύσιμο καὶ στ' ἀλάτισμα τοῦ Μαυρολαίμη.

Ἀργά, ποὺ τέλειωσαν, τύλιξαν τὸ σφαγμένο γαλάκι σὲ μιὰ καθαρὴ πατσέτα τοῦ φαγητοῦ, τὄβαλαν σ' ἕνα μικρὸ καλάθι καὶ τὸ κρέμασαν στὸ ψηλότερο μαδέρι τοῦ σπιτιοῦ, γιὰ νὰ μπαίνη ἀπ' τὸ στόμα μιᾶς μεγάλης τρύπας ὁ ἀέρας καὶ νὰ τοῦ δίνη τὴ φρέσκια του ἀνάσα.

*

Κανένας βέβαια δὲ μαρτύρησε στὸν Ἀριστούλη ὅτι ὁ Μαυρολαίμης του βρισκόταν χωρὶς ψυχούλα καὶ φτερὰ κρεμασμένος σ' ἕνα πρόχειρο καὶ τόσο ἄθλιο φέρετρο, ὅπως ἦταν κεῖνο τὸ καλάθι. Τὸν ἀναζήτησε βέβαια τὸ παιδὶ ἀπ' τὸ πρωὶ τῆς παραμονῆς ποὺ ξύπνησε, ρώτησε κι ἔψαξε ὁλοῦθε. Πουθενὰ ὅμως δὲ φαινόταν, δὲν ἀκουγόταν τὸ γαλάκι! Καὶ κανένας ἀπ' τοὺς δικούς του τάχα — τάχα δὲν ἤξερε ποῦ εἶναι...

Μονάχα ὁ σκύλος ὁ Μποὲμ τόλμησε νὰ πῆ τὴν ἀλήθεια. Ὁ Μποὲμ ἔπαιζε ἀδερφικὰ μὲ τὸν Ἀριστούλη καὶ συχνὰ μοιράζονταν τὸ ξερόκομματο τὸ ψωμί, ὥστε αἰσθανόταν τὶς ὑποχρεώσεις ποὖχε ἀπέναντί του. Καὶ τοῦ πρόδωσε τὴν κρυψώνα: τὸν τράβηξε ἀπ' τὴν ἄκρη τοῦ σχισμένου του παντελονιοῦ, τὸν πῆγε ὧς κάτω ἀπ' τὸ ψηλὸ μαδέρι καὶ σηκώνοντας τὸ ρύγχος του τὸν ἔκαμε καὶ κεῖνον νὰ πιάση τὴ μυρουδιὰ τοῦ σφαγμένου πουλιοῦ.

Σὰ μιὰ ἀστραπὴ τότε ἄρπαξε τὸ σχέδιό του ὁ Ἀριστούλης. Δὲν ἤθελε, δὲ μποροῦσε μὲ κανέναν τρόπο νὰ φανταστῆ ὅτι τὴν ἄλλη μέρα ὁ Μαυρολαίμης του θἄμπαινε σὲ μιὰ κατσαρόλα, θὰ μαγειρευόταν κι ὕστερα θὰ τὸν μοίραζαν κομμάτια — κομμάτια στὰ πιάτα γιὰ νὰ τὸν φᾶνε τόσα στόματα.

— Τὸ θὲς ἐσὺ αὐτό; Ρώτησε μιὰ στιγμὴ καὶ τὸ σκύλο.

Καὶ κεῖνος σήκωσε πάλι τὸ ρύγχος του σὰ ν' ἀποκρίθηκε «ὄχι».

Μὲ τὸ Μποὲμ λοιπὸν τὰ συζήτησαν καὶ τὰ συμφώνησαν ὅλα. Κι ὅταν ἔπεσε βαριὰ ἡ νύχτα κι ἀλυσόδεσε τὰ μάτια τῶν δικῶν του, ὁ Ἀριστούλης ἔβαλε τὸ σκύλο νὰ φυλάη «τσίλιες» πέρα στὸ διάδρομο τοῦ σπιτιοῦ κι αὐτὸς ἀνέβηκε μὲ μιὰ σκάλα στὸ μαδέρι, ξεκρέμασε τὸ καλάθι, πῆρε τὴν πετσέτα μὲ τὸ τυλιγμένο γαλάκι, κρέμασε πάλι τὸ καλάθι καὶ κατέβηκε.

Ἦταν τόσο πονεμένος καὶ συγκινημένος ποὺ δὲν ἄνοιξε κἂν τὴν πετσέτα νὰ δῆ πῶς εἶχε καταντήσει ὁ Μαυρολαίμης του. Ὁ Μποὲμ κράταγε ἀκόμα τὶς «τσίλιες» του καὶ τὸ παιδὶ κρύβοντας στὸν κόρφο του τὸ σφαγμένο γαλάκι ἔτρεξε ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι. Χιόνιζε μικρὰ ἄσπρα παγωμένα γιασεμιά, μὰ δὲν τὸν ἔνοιζαν! Ξεμάκρυνε μὲς στὴ νύχτα πολὺ ὁ Ἀριστούλης κι ὅταν βρῆκε τὸ πιὸ ὅμορφο ἐρημικὸ μέρος ποὺ ταίριαζε στὸ πένθος, στάθηκε...

Ἐκεῖ πέρα ἀνάμεσα σὲ δυὸ δεντράκια μὲ πυκνὸ φύλλωμα, ἔσκαψε μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια ἕνα βαθὺ λάκκο κι ἀπόθεσε τὸ Μαυρολαίμη του. Τὸν τύλιξε πιὸ στοργικὰ μὲ τὴν πετσέτα γιὰ νὰ μὴν κρυώση τάχατες, τὸν φίλησε ἐκεῖ ποῦ θἄταν ἡ καρδούλα του καὶ τοῦ ἔριξε σιγὰ - σιγὰ κι εὐλαβικὰ τὸ χῶμα ὥσπου ν' ἀνασηκωθῆ ἀλαφρὰ σὰν ἕνα τόσο δὰ μνημούρι.

Χιόνιζε πιὸ πολύ, πιὸ θλιμμένα ὅταν γύριζε στὸ σπίτι. Καὶ μόλις ἔτρεξε νὰ τὸν ὑποδεχτῆ ὁ Μποὲμ καὶ νὰ τὸν ρωτήση γιὰ τὸ γαλάκι, ὁ Ἀριστούλης νόμισε ὅτι στὰ μάτια τοῦ σκυλιοῦ ἔφεγγαν δυὸ δάκρυα...

*

Τὴν ἄλλη μέρα οὔτε ὁ Ἀριστούλης μὰ οὔτε κι ὁ Μποὲμ μαρτύρησαν τί εἶχε ἀπογίνει ὁ Μαυρολαίμης.

ΕΥ. Σ. ΣΤΑΜΑΤΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΜΑΣ ΦΥΣΙΚΗ - Μέτρα καὶ σταθμὰ

ΥΛΗ - ΜΑΖΑ - ΒΑΡΟΣ

ΤΟ ΣΥΣΤΑΤΙΚΟΝ ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀποτελοῦνται ὅλα τὰ σώματα ὀνομάζεται ὕλη· τὰ σώματα δὲ ὀνομάζονται ὑλικὰ σώματα. Εἶναι φανερόν, ὅτι ἕκαστον σῶμα ἀποτελεῖται ἀπὸ ὡρισμένον ποσὸν ὕλης. Οἱ φυσικοὶ ὀνομάζουν αὐτὸ τὸ ποσὸν ὕλης, μᾶζαν τοῦ σώματος. Ἐὰν θέλαμε νὰ καθορίσωμε τί λέγεται μᾶζα ἑνὸς σώματος θὰ ἐδίδαμεν τὸν ἑξῆς ὁρισμόν: μᾶζα λέγεται τὸ ποσὸν τῆς ὕλης ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀποτελεῖται ἕνα σῶμα. Διὰ νὰ συγκρίνωμεν τὴν μᾶζαν τῶν σωμάτων ἔχομεν διαφόρους μονάδας μάζης. Ἡ βασικὴ μονὰς μάζης ὀνομάζεται χιλιόγραμμον μάζης. Ὅπως ὑπάρχει εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ παρισινοῦ προαστείου Σέβραι τὸ πρότυπον μέτρον μήκους, οὕτω ὑπάρχει εἰς τὰ αὐτὰ γραφεῖα τὸ πρότυπον χιλιόγραμμον μάζης. Πολλὰ κράτη, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Ἑλλάς, ἔχουν ἀντίγραφον τοῦ χιλιογράμμου αὐτοῦ μάζης, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιοῦν διὰ νὰ καθορίζουν τὴν μᾶζαν τῶν διαφόρων σωμάτων. Τὸ χιλιόγραμμον μάζης ὑποδιαιρεῖται εἰς 1.000 ἴσα μέρη, ἕκαστον τῶν ὁποίων ὀνομάζεται γραμμάριον μάζης. Καὶ τὸ γραμμάριον μάζης ὑποδιαιρεῖται ἐπίσης εἰς 1.000 ἴσα μέρη, ἕκαστον τῶν ὁποίων ὀνομάζεται χιλιοστὸν τοῦ γραμμαρίου μάζης, ἢ χιλιοστόγραμμον μάζης. Χίλια χιλιόγραμμα ἀποτελοῦν τὸν τόννον μάζης. Ὅλοι ἔχομεν ἰδέαν τοῦ τόννου μάζης, διότι συχνὰ ἀκούομεν, ὅτι τὸ τάδε αὐτοκίνητον εἶναι 4 τόννων, τὸ ἄλλο εἶναι 5 τόννων κ.λ.π. Ποτὲ ὅμως δὲν δίδομεν προσοχήν, διὰ νὰ ἴδωμεν τί σημαίνουν αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ τόννων τῶν διαφόρων αὐτοκινήτων. Ἁπλούστατα, αὐτοκίνητον 4 τόννων, σημαίνει ὅτι τὰ ἐμπορεύματα, τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατὸν νὰ μεταφέρη τὸ αὐτοκίνητον, ἔχουν μᾶζαν 4 τόννους μάζης, ἢ 4.000 χιλιόγραμμα μάζης (ἢ 4.000 κιλὰ μάζης). Εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν ἡ ἔννοια τῆς μάζης δὲν χρησιμοποιεῖται καθόλου καὶ ἑπομένως θεωρεῖται ἄγνωστος εἰς τοὺς πολλούς.

Ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον ἐνδιαφερόμεθα εἶναι τὸ βάρος ἑνὸς σώματος. Ἄλλο ὅμως πρᾶγμα εἶναι ἡ μᾶζα ἑνὸς σώματος καὶ ἄλλο εἶναι τὸ βάρος αὐτοῦ. Μὲ τὴν λέξιν βάρος ἑνὸς σώματος ἐννοοῦμεν τὴν δύναμιν μὲ τὴν ὁποίαν ἐν σῶμα ἕλκεται πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς. Αὐτὴ ἡ δύναμις, τὸ βάρος τοῦ σώματος, ἐξαρτᾶται βέβαια καὶ ἀπὸ τὸ ποσὸν τῆς μάζης, δηλ. τῆς ὕλης, τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλους παράγοντας. Διὰ τὴν μέτρησιν τοῦ βάρους ἑνὸς σώματος ἔχομεν μονάδα, ἡ ὁποία λέγεται χιλιόγραμμον βάρους. Ἡ μονὰς αὐτὴ ὑποδιαιρεῖται εἰς 1.000 ἴσα μέρη, ἕκαστον τῶν ὁποίων λέγεται γραμμάριον βάρους. Καὶ τὸ γραμμάριον βάρους ὑποδιαιρεῖται εἰς 1.000 ἴσα μέρη.

Ἡ δύναμις μὲ τὴν ὁποίαν ἐν σῶμα ἕλκεται πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ μέγεθος τῆς μάζης ὅλης τῆς γῆς. Τὸ αὐτὸ σῶμα εὑρισκόμενον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς σελήνης ἕλκεται μὲ μικροτέραν δύναμιν ἐκείνης μὲ τὴν ὁποίαν ἕλκεται εἰς τὴν γῆν. Τοὐναντίον, ἂν τὸ αὐτὸ σῶμα εὑρεθῆ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἡλίου, θὰ ἕλκεται μὲ πολὺ μεγαλυτέραν δύναμιν ἐκείνης μὲ τὴν ὁποίαν ἕλκεται εἰς τὴν γῆν. Ἔχει ὑπολογισθῆ ὅτι, ἂν ἓν σῶμα ἔχῃ εἰς τὴν γῆν βάρος 10 χιλιογράμμων, εἰς τὴν σελήνην τὸ αὐτὸ σῶμα θὰ ἔχῃ βάρος μόνον 1,6 χιλιογράμμων περίπου, ἐν ᾧ τὸ αὐτὸ σῶμα εἰς τὸν ἥλιον θὰ ἔχῃ βάρος 280 περίπου χιλιογράμμων. Καὶ εἰς τὰς τρεῖς προηγουμένας περιπτώσεις ἡ ὕλη τοῦ σώματος, δηλαδὴ ἡ μᾶζα του, εἶναι ἡ αὐτή, εἶναι ἀμετάβλητος, ἐν ᾧ τὸ βάρος τοῦ σώματος μετεβλήθη. Τὸ αὐτὸ σῶμα εἰς μὲν τὴν σελήνην εἶναι 6 φορὰς ἐλαφρότερον τοῦ βάρους, τὸ ὁποῖον ἔχει εἰς τὴν γῆν, ἐν ᾧ εἰς τὸν ἥλιον εἶναι 28 φορὰς βαρύτερον, τοῦ βάρους τὸ ὁποῖον ἔχει εἰς τὴν γῆν. Ἐὰν εἷς ἀθλητής, πηδήσῃ εἰς τὸ στάδιον ἅλμα εἰς μῆκος ἁπλοῦν 8 μέτρα, ὁ αὐτὸς ἀθλητὴς εἰς τὴν σελήνην θὰ πηδήσῃ 8×6=48 μέτρα, ἐν ᾧ εἰς τὸν ἥλιον θὰ πηδήσῃ μόνον 8 : 28=0,30 περίπου (30 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου περίπου). Εἰς τὸν ἥλιον βέβαια δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κάμωμεν αὐτὰ τὰ πειράματα, διότι θὰ ἐξατμισθῶμεν ἀμέσως, ἂν ποτὲ κατορθώσωμεν νὰ φθάσωμεν ἐκεῖ. Δὲν εἶναι ὅμως μόνον τὸ μέγεθος τῆς γῆς, (ἢ ἑνὸς ἄστρου), ἐκεῖνο ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξαρτᾶται τὸ βάρος τοῦ σώματος. Τοῦτο ἐξαρτᾶται καὶ ἀπὸ τὴν ἀπόστασιν τοῦ σώματος ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς γῆς (ἢ ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ ἄστρου).

Ἐὰν τὸ σῶμα ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς γῆς γίνεται ἐλαφρότερον, ἐν ᾧ ὅταν πλησιάζῃ πρὸς αὐτὸ γίνεται βαρύτερον. Ἐὰν π.χ. εἷς μαθητὴς ζυγισθῆ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ ἔχει βάρος 60 χιλιογράμμων (κιλῶν) καὶ ζυγισθῆ κατόπιν καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου, θὰ ἔχῃ πολὺ ὀλιγώτερον βάρος. Ἐάν, τοὐναντίον, ὁ αὐτὸς μαθητὴς ζυγισθῆ εὑρισκόμενος εἰς τὸν πυθμένα ἑνὸς φρέατος ξηροῦ, ἔχοντος π.χ. βάθος 1.000 μέτρων, θὰ ἔχῃ πολὺ περισσότερον βάρος.

Ἡ μᾶζα ὅμως τοῦ μαθητοῦ, ἡ ὕλη δηλ. ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀποτελεῖται τὸ σῶμα του εἶναι καὶ εἰς τὰς τρεῖς περιπτώσεις ἡ αὐτή, εἶναι ἀμετάβλητος. Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τῆς γῆς ἡ μᾶζα καὶ τὸ βάρος ἑνὸς σώματος ἐκφράζονται διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ. Γί' αὐτό, ὅταν ἀγοράζωμεν π.χ. 2 κιλὰ τυροῦ δὲν ἐνδιαφερόμεθα διὰ τὴν διάκρισιν μάζης καὶ βάρους τοῦ τυροῦ. Δυὸ κιλὰ μάζης τυροῦ εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν ἔχουν καὶ βάρος 2 κιλῶν. Εἰς τὸν Ὄλυμπον ὅμως αὐτὰ τὰ δυὸ κιλὰ μάζης ὅταν μεταφερθοῦν ἐκεῖ ἔχουν βάρος ὀλιγώτερον τῶν δύο κιλῶν βάρους, τὰ ὁποῖα ζυγίζουν εἰς τὴν πόλιν, ὅταν βέβαια ἡ πόλις αὐτὴ δὲν εἶναι πολὺ ὑψηλοτέρα ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

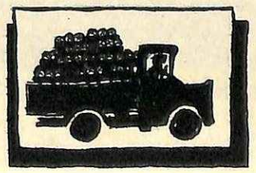

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Ε.Σ.Ν. 60οῦ Δημ. Σχολ. Θεσσαλονίκης μὲ δέματα δι' ἀπόρους.

Juniors of 60th Elem. School Salonica with gifts for indigents.

Ε.Σ.Ν. Α' Προτύπου Γυμν. 'Αρρένων 'Αθηνῶν μὲ δέματα δι' ἀπόρους.

Juniors of First Model Boys High School with gifts for indigents.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Παλαιοῦ Ζερβοχωρίου Βεροίας. Πρῶται Βοήθειαι.

Juniors of Elem. School Zervohorion Verrias. First Aid.

Ε.Σ.Ν. Κάτω Μουλιῶν Γόρτυνος. Βοηθοῦν εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν στέγης συσσιτίου.

Juniors of Kato Moulion Gortynos helping the completion of home common meal (mess).

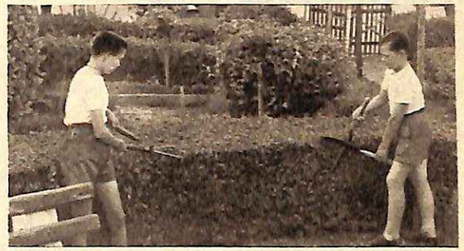

Ε.Σ.Ν. 6ου Δημ. Σχολ. Ξάνθης. Περιποίησις σχολ. κήπου.

Juniors of 6th Elem. School Xanthi. Looking after the trees of the School garden.

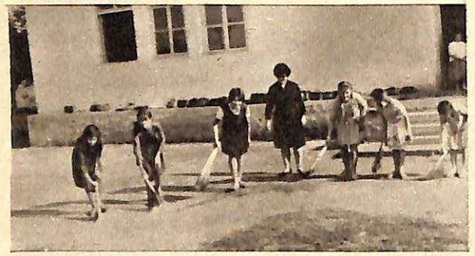

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Μασχολουρίου Καρδίτσης. Καθαρίζουν τὸν σχολ. χῶρον.

Juniors of Elem. School Mascholourion Karditsa. Cleaning the school premises.

Ε.Σ.Ν. 2ου Δημ. Σχολ. 'Αμφίσσης. Καλλιεργοῦν φυτά.

Juniors of 2nd Elem. School Amfissa. Cultivating plants.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. 'Αρνῆς Λακεδαίμονος. Καθαρίζουν τὴ βρύση τοῦ χωριοῦ.

Juniors of Elem. School Arnis Lakedemonos. Cleaning the village fountain.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Σμυρτούλας Πρεβέζης. Καθαρίζουν τὴ βρύση τοῦ χωριοῦ.

Juniors of Elem. School Smyrtoulas Prevezis. Cleaning the village fountain.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Γηλόφου 'Ελασσόνος. Μαθητικὸ κουρεῖο.

Juniors of Elem. School Gilofou Elassonos. At the school Barber's Shop.

Ε.Σ.Ν. 31ου Δημ. Σχολ. 'Αθηνῶν μὲ δέματα δι' ἀπόρους.

Juniors of 31st Elem. School with gifts for indigents.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Καλλιθέας Ξάνθης. Καλλιεργοῦν τὸν σχολ. κῆπον.

Juniors of Elem. School Kallitheas Xanthi. Cultivating the school garden.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Λευκίμης Σουφλίου. 'Εμβολιάζουν ὄρνιθες τοῦ χωριοῦ.

Juniors of Elem. School Lefkimis Soufliou. Vaccinating the village hens.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Νεοχωρίου Καρδίτσης. Βοηθοῦν εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ τοῦ χωριοῦ των.

Juniors of Elem. School Neohorion Karditsis. Helping the finishing of their village church.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Κουσμοδαίων Σάμου. Καθαριότης κοιν. χώρων.

Juniors of Elem. School Kousmodeon Samou. Cleaning auxiliary rooms.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Ν. Σκυλιτσίου Βεροίας. 'Αναδάσωσις κοιν. χώρων.

Juniors of Elem. School N. Skylitsiou Verrias. Reafforestation.

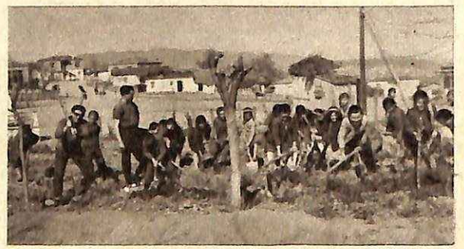

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Καρπεροῦ Γρεβενῶν. Καθαριότης κοινοτικῶν χώρων.

Juniors of Elem. School Karperou Grevenon. Cleaning auxiliary rooms.

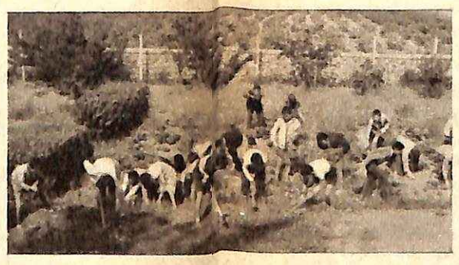

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Θρεψανοῦ 'Ηρακλείου Κρήτης. Δενδροφύτευσις.

Juniors of Elem. School Threpsanou Herakleon Crete. Planting trees.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Νεαπόλεως Λεχαινῶν. Περιποίησις σχολ. κήπου.

Juniors of Elem. Schools Neapolis Lechenon. Looking after the trees of the school garden.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. 'Αγ. Γεωργίου Λασιθίου. Κατασκευὴ δρόμου.

Juniors of Elem. School Aghios Georgios Lasithiou. Road construction.

ΚΙΝΗΣΙΣ - ΔΡΑΣΙΣ Ε.Ε.Σ. ΚΑΙ Ε.Ε.Σ. ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΠΡΩΤΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑΙ Ε. Ε. Σ.

Ὁ Σταθμὸς Πρώτων Βοηθειῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἐξυπηρέτησε κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Ὀκτώβριον 8.463 ἀσθενεῖς καὶ τραυματίας, ἐκ τῶν ὁποίων 857 ἐξηκριβωμέναι περιπτώσεις ἠσφαλισμένων Ι.Κ.Α.

Οἱ ἐξυπηρετηθέντες κατὰ κατηγορίας ἔχουν ὡς ἑξῆς:

α) Τραύματα, κατάγματα κ.λ.π. 4.350,
β) Παθολογικὰ νοσήματα 2.910,
γ) Λοιπαὶ περιπτώσεις (δληητηριάσεις, ἐγκαύματα, μέθη κ.λ. 1.202,

Χαρακτηριστικαὶ εἰδικαὶ περιπτώσεις:

Δληητηριάσεις τροφικαί, φαρμακευτικαὶ κ.λ.π. 136, Δληητηριάσεις διὰ μονοξειδίου τοῦ ἄνθρακος 8, Καρδιολογικὰ νοσήματα 324, Λοιμώδη 28, Ἐγκαύματα 131, Μέθη 41, Ἠλεκτροπληξίαι 1. Παροχὴ διὰ τοῦ Ἀσυρμάτου αἰτηθεισῶν ὀδηγιῶν εἰς ποντοπόρα πλοῖα δι ἀσθενοῦντα μέλη τῶν πληρωμάτων των 11. Τὸ Κέντρον Αἱμοδοσίας παρέσχε δωρεὰν δι' ἀπόρους πάσχοντας φιάλας αἵματος 527.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΧΑΜΑΙΜΗΛΟΥ

Τὰ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΑ: ΠΙΣΚΟΚΕΦΑΛΟΥ Σητείας, 1ον Σιδηροκάστρου, 2ον Ἁγ. Νικολάου Κρήτης, 1ον ΣΑΜΟΥ, ΜΕΛΙΓΟΥΣ Κυνουρίας, ΞΗΡΟΧΩΡΙΟΥ Πατρῶν, ΝΕΡΑΤΖΩΝ, ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Αἰγιαλείας, ΑΜΠΕΛΑΚΙΟΥ Ρεθύμνης, ΜΥΡΣΙΝΗΣ, 2ον ΛΕΧΑΙΝΩΝ, ΑΙΑΝΗΣ, ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ Κοζάνης, ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΚΑΛΠΑΚΙΟΥ Κονίτσης, Κρανοχωρίου Καβάλας, ΒΛΑΧΓΙΑΝΝΙΟΥ Ἐλασσόνος, ΚΑΡΤΕΡΙΟΥ Ἡγουμενίτσης. ΤΟΥΣΙΚΩΝ Ἀχαΐας, ΚΥΨΕΛΗΣ, 2ον ΑΙΓΙΝΗΣ, ΣΟΥΛΛΑΡΩΝ, ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΑΤΩΝ Κεφτνίας, ΣΙΒΑΣ Μαλεβυζίου, ΘΕΜΕΛΟΥ Πρεβάζης, ΜΑΓΟΥΛΑΣ Μαντινείας, ΜΥΓΔΑΛΙΑΣ, ΠΡΑΣΙΝΟΥ Γορτηνίας, ΑΡΜΕΝΩΝ Ἀποκορώνου, ΒΕΡΒΕΡΑΤΟΥ Χίου, ΚΑΤΟΧΩΡΙΟΥ Ἱεράπετρας, ΚΑΤΑΒΟΘΡΑΣ Παραμυθίας, 2ον ΑΜΠΕΛΩΝΟΣ Λαρίσης, ΓΟΥΒΩΝ, ΠΑΝΗΓΥΡΙΣΤΡΑΣ, ΦΑΡΑΚΛΟΥ, ΝΟΜΙΩΝ, ΛΙΡΩΝ ΜΥΡΤΙΑΣ, Ἁγ. Ἐλισαίου, ΑΣΩΠΟΥ, ΦΛΟΚΑΣ, ΒΡΑΓΓΙΩΝ, ΠΙΣΤΑΜΑΤΩΝ, ΑΓ. ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, ΒΙΓΚΛΑΦΙΩΝ, ΧΑΡΑΚΟΣ, ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΟΥ, ΒΛΑΧΙΩΤΗ, ΜΑΚΡΥΝΑΡΑΣ, ΠΛΥΤΡΑΣ, ΝΙΑΤΩΝ, ΠΑΠΑΛΙΑΝΙΚΩΝ, ΤΑΛΑΝΤΩΝ, ΦΙΛΙΣΙΟΥ, ΛΑΜΠΟΚΑΜΠΟΥ, ΕΛΟΥΣ, ΛΑΧΙΟΥ, ΑΓ. Ἰωάννου ΕΛΩΣ, ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ, ΑΣΤΕΡΙΟΥ, ΚΑΤΩ ΓΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ, ΑΓ. ΜΑΜΑΝΤΟΤΟΣ, ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΑΓΓΕΛΩΝΑΣ, ΚΑΜΠΟΥ ΒΟΙΩΝ, ΡΕΙΧΕΑΣ, ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΟΙΩΝ, ΑΠΙΔΕΑΣ, ΦΟΥΤΙΩΝ, ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ, ΛΟΓΓΑΡΙΟΥ. ΑΓ. ΑΝΔΡΕΟΥ, ΚΡΥΟΒΡΥΣΗΣ, ΑΝΩ ΚΑΣΤΑΝΕΑΣ, ΦΟΙΝΙΚΙΟΥ, ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ Μολάων καὶ οἱ ΚΟΥΣΚΟΥΜΠΕΚΗΣ ΧΑΡ. ἐξ Ἀρχανῶν Ἡρακλείου Κρήτης καὶ ΘΕΟΔ. ΜΑΝΩΛΙΤΣΗΣ ἐκ Πρεβέζης, μᾶς ἀπέστειλαν χαμαίμηλον, τὸ ὁποῖον διατέθη εἰς διάφορα νοσηλευτικὰ ἱδρύματα τῶν Ἀθηνῶν.

ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΑΞΙΖΕΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ ΕΠΑΙΝΟΣ

Φωτεινὴ Β. Σαλαμούρα, μαθήτριαι Γυμ. Θηλ. Ἄρτης. Ἀνεῦρε χρήματα καὶ τὰ παρέδωσε εἰς τὸν δικαιοῦχον.

Δέσποινα Μπόγρη - Αἰκατ. Χ. Λάμπρου, μαθήτριαι Δημ. Σχολ. Μεθάνων. Ἀνεῦρον χρυσοῦν νόμισμα καὶ τὸ παρέδωσαν εἰς τὸν δικαιοῦχον.

Χαρίκλεια Ἀντωνέλου, μαθήτρια Δημ. Σχολ. Μαντλαβινάτων Κεφαλληνίας. Ἀνεῦρε ἔνδυμα καὶ τὰ παρέδωσε εἰς τὸν δικαιοῦχον.

ΑΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ

(Ἀποστολαὶ ἀπ' εὐθείας)

1) ΤΟ 4ον ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ. 1 χαρμα μὲ εἴδη βοηθείας διὰ τὸ Δημ. Σχολ, Μικρομηλιᾶς Κάτω Νευροκοπίου. 2) ΤΟ Ζ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΘΗΛΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ, 5 δέματα, μὲ εἴδη διατροφῆς εἰς τὸ Δημ. Σχολ, Ἁγ. Κυριακῆς Καστορίας. 3) ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΓΛΥΦΑΔΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ, 8 δέματα, μὲ εἴδη βοηθείας εἰς τὰ Δημ. Σχολ. Σιράκου Ἰωαννίνων καὶ Λαΐστης Ζαγορίου. 4) ΤΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. Ν. ΕΡΥΘΡΑΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ, εἴδη βοηθείας εἰς τὰ Δημ. Σχολ. Βράχας Εὐρυτανίας, Μαλαντρενίου Ἀργολίδος καὶ Νεοχωρίου Κυνουρίας. 5) ΤΟ 9ον ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΑΘΗΝΩΝ, εἴδη βοηθείας εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Ποταμούλας Τριχωνίδος. 6) Η ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΘΗΛΕΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, βιβλία καὶ εἴδη βοηθείας εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Βλασίου Μουζακίου. 7) ΤΟ 2ον ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΔΑΦΝΗΣ ΑΘΗΝΩΝ, εἴδη βοηθείας εἰς τὰ Δημ. Σχολ. Ἀσβεστοχωρίου Θεσ/νίκης, Δρυῶνος Ἄρτης, Καμινάδων Καρδίτσης καὶ Κομνηνῶν Θεσ/νίκης.

8) ΤΟ 14ον ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΝΙΚΑΙΑΣ, εἴδη βοηθείας εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Δρυῶνος Ἄρτης. 9) ΤΟ 1ον ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. Α' ΠΕΡ. ΑΘΗΝΩΝ, 4 σάκκους μὲ εἴδη βοηθείας, εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Μούνδρου Ρεθύμνης. 10) ΤΟ ΛΥΚΕΙΟΝ «ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ» Κ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, 2 σάκκους, μὲ εἴδη βοηθείας εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Κεφαλοβρύσου Πωγωνίου. 11) ΤΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΤΖΙΤΖΙΦΕ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ ΧΑΝΙΩΝ, σχολικὰ εἴδη εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Μουχουστίων Ἀγνάντων. 12) ΤΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΒΟΗΝΣ ΠΕΔΙΑΔΟΣ, σχολικὰ εἴδη εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Μούχας Καρδίτσης. 13) ΤΟ 5ον ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ Ε' ΠΕΡ. ΑΘΗΝΩΝ, 4 δέματα, μὲ εἴδη βοηθείας εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Προσσοῦ Εὐρυτανίας. 14) ΤΟ 49ον ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. Γ' ΠΕΡ. ΑΘΗΝΩΝ, (τάξεις Ε' καὶ ΣΤ) διάφορα εἴδη βοηθείας εἰς ἄπορον οἰκογένειαν τοῦ Προσυσοῦ Εὐρυτανίας. 15) ΤΟ ΙΖ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΑΘΗΝΩΝ, 1 κιβώτιον, μὲ εἴδη βοηθείας διὰ τὸ Δημ. Σχολ. Νεοκάστρου Ναυπακτίας. 16) ΤΟ 69ον ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΣΤ' ΠΕΡ. ΑΘΗΝΩΝ, 2 δέματα, μὲ εἴδη βοηθείας εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Κορυφῆς Τρικάλων. 17) ΤΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΣΟΛΩΜΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ, σχολ. εἴδη εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Κορυφῆς Τρικάλων. 18) ΤΟ ΙΔΙΩΤ. ΣΧΟΛ. ΜΕΡ. ΧΑΤΖΗΜΠΕΗ Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ 11 σάκκους μὲ εἴδη βοηθείας εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Μανωλιάσσης Ἰωαννίνων καὶ Βλασίου Μουζακίου. 19) Η ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΣΑΛΒΑΝΟΥ ΑΘΗΝΩΝ, εἴδη βοηθείας εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Ἀμπελίων Ἡγουμενίτσης. 20) ΤΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΓΕΡΑΚΑ ΑΤΤΙΚΗΣ (Α' τάξις), σχολικὰ εἴδη εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Τουρλάδος Καλαβρύτων. 21) ΤΟ 2ον ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ, 5 δέματα, μὲ εἴδη βοηθείας εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Ἀσπρονερίου Ἔβρου. 22) ΤΟ 78ον ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΠΕΤΡΑΛΩΝΩΝ ΑΘΗΝΩΝ, εἴδη βοηθείας εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Σταυροῦ Καρδίτσης. 23) ΤΟ 73ον ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. Δ' ΠΕΡ. ΑΘΗΝΩΝ, εἴδη βοηθείας διὰ τὸ Δημ. Σχολ. Μολυβδοσκεπάστου Κονίτσης. 24) ΤΟ Α' ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΓΥΜΝ. ΑΡΡΕΝΩΝ ΑΘΗΝΩΝ, διάφορα εἴδη βοηθείας εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Σπηλίου Ρεθύμνης.

(Μέσω τοῦ γραφείου μεταφορῶν Β.Ε.Σ.)

1) ΤΟ ΙΔ' ΓΥΜΝ. ΘΗΛ. ΚΑΙ ΤΟ 1ον ΔΗΜ ΑΘΗΝΩΝ, εἴδη βοηθείας διὰ τὸ Δημ. Σχολ. Μούνδρου Ρεθύμνης. 2) ΤΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΑΛΙΑΡΤΟΥ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ, εἴδη βοηθείας εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Βάλακος Κάτω Νευροκοπίου. 3) ΤΟ ΛΥΚΕΙΟΝ «ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ» Κ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, εἴδη βοηθείας διὰ τὸ Δημ. Σχολ. Κεφαλοβρύσου Πωγωνίου. 4) ΤΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΤΖΙΤΖΙΦΕ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ ΧΑΝΙΩΝ, εἴδη βοηθείας διὰ τὸ Δημ. Σχολ. Μουχουστίου Ἰωαννίνων. 5) ΤΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΒΟΗΝΣ ΠΕΔΙΑΔΟΣ ΚΡΗΤΗΣ, εἴδη βοηθείας διὰ ἀπόρους μαθητάς. 6) ΤΟ 5ον ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ, εἴδη βοηθείας διὰ τὸ Δημ. Σχολ. Προυσσοῦ Εὐρυτανίας. 7) ΤΟ ΙΖ' ΓΥΜΝ. ΑΡΡΕΝΩΝ ΑΘΗΝΩΝ, εἴδη βοηθείας διὰ τὸ Δημ. Σχολ. Νεοκάστρου Ναυπακτίας. 8) ΤΟ 69ον ΔΗΜ. ΑΘΗΝΩΝ εἴδη βοηθείας διὰ τὸ Δημ. Σχολ. Κορυφῆς Τρικάλων. 9) ΤΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΣΟΛΩΜΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ, εἴδη βοηθείας διὰ τὸ Δημ. Σχολ. Κορυφῆς Τρικάλων.

Τὰ Χριστούγεννα πλησιάζουν. Καὶ ἐφέτος, ὅπως καὶ κάθε χρόνο, οἱ Ἐρυθροσταυρῖται μας ἀσφαλῶς δὲν θὰ ξεχάσουν τὰ πτωχὰ Ἑλληνόπουλα καὶ ἰδίως τῆς ὑπαίθρου.

Ροῦχα, παπούτσια, παιγνίδια, ποὺ δὲν τὰ χρειάζονται οἱ ἴδιοι, καθαρὰ καὶ περιποιημένα, γραφικὴ ὕλη (τετράδια-μολύβια, γομολάστιχες), βιβλία παιδικά, ἃς συγκεντρωθοῦν ἀπὸ τώρα καὶ ἃς σταλοῦν εἰς τὰ γραφεῖα μας ἢ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν ἀποθήκην Ε.Ε.Σ. Πειραιῶς 81, ὥστε νὰ φθάσουν ἐγκαίρως εἰς τὸν προορισμό τους, γιὰ νὰ σκορπίσουν τὴ χαρὰ στοὺς μικροὺς συναδέλφους των, ποὺ δοκιμάζουν κάθε μέρα τόσες στερήσεις.

Ἔτσι, μὲ τὴν ὡραία αὐτὴ χειρονομία θὰ συντελέσουν στὸ νὰ γιορτάσουν οἱ μικροὶ συνάδελφοί των μὲ χαρὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ οἱ ἴδιοι, θὰ ἔχουν τὴν ἱκανοποίησιν ὅτι μὲ τέτοιες ὡραῖες πράξεις ἑτοιμάζονται νὰ ὑποδεχθοῦν τὴν γέννησιν τοῦ Θείου Βρέφους καὶ νὰ ψάλουν ἐπάξια «τὸ Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ

Ὁ μῦθος τῆς μεγάλης ἄρκτου

Ἀπὸ τὴ Μυθολογία τοῦ οὐρανοῦ

ΕΑΝ τύχῃ νὰ βρεθῆ κανεὶς στὴν ἐξοχή, μακριὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες πόλεις, κάποια καλοκαιρινὴ νύχτα, τότε θὰ ἀπολαύσῃ ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα θεάματα, ποὺ μᾶς προσφέρει ἡ Φύσις: τὸ θέαμα τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ. Χιλιάδες τῶν χιλιάδων μικρὰ σημεῖα, ἄλλα λαμπρότερα ἀπὸ τὰ ἄλλα καὶ ἄλλα ὀλιγώτερο λαμπρὰ στολίζουν τὸν οὐράνιο θόλο καὶ

σκορπίζουν ἕνα ἀδύνατο φῶς — εἶναι ἀστροφεγγιὰ λέει στὴν περίπτωση αὐτὴ ὁ λαός.

Τὸ θέαμα τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ εἶναι πολὺ ὡραιότερα ὅταν ἡ νύχτα εἶναι ἀσέληνος, δὲν ὑπάρχει δηλαδὴ φεγγάρι. Γιατὶ ὅταν ὑπάρχῃ φεγγάρι, τότε τὸ ἰσχυρότερο φῶς του μᾶς ἐμποδίζει νὰ διακρίνωμε τὰ ἄστρα ποὺ ἔχουν πιὸ ἀδύνατο φῶς.

Τὸ ὡραῖο αὐτὸ θέαμα τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ, ποὺ σὲ καμιὰ χώρα τοῦ κόσμου δὲν ἔχει τὴν ὀμορφιὰ ποὺ ἔχει στὴν πατρίδα μας μὲ τὸ καταγάλανο καὶ καθαρὸ οὐρανό της, ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἐποχὴ ἐκίνησε τὴν περιέργεια καὶ τὴν προσοχὴ τῶν ἀνθρώπων. Ἰδιαιτέρως ἐπρόσεξαν οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, ὅτι σχεδὸν ὅλα τὰ ἄστρα διατηροῦν τὶς ἴδιες θέσεις μεταξὺ των καὶ σχηματίζουν διάφορα σχήματα, τὰ ὁποῖα ὠνόμασαν ἀστερισμούς. Καὶ σὲ κάθε ἀστερισμὸ ἔδωσαν καὶ ἀπὸ μιὰ ὀνομασία, τὶς περισσότερες φορὲς παρμένη ἀπὸ τὴ μυθολογία, καὶ ἐδημιούργησαν μερικοὺς ἀπὸ τοὺς ὡραιότερους μύθους τῆς μακρινῆς ἐκείνης ἐποχῆς.

Οἱ ἀστερισμοὶ εἶναι πολλοί. Κάθε ἕνας ἔχει τὴν ὀνομασία του, ποὺ συνδέεται καὶ μὲ κάποιο μῦθο. Καὶ οἱ ὀνομασίες αὐτές, ποὺ εἶναι ὅλες σχεδὸν ἀρχαῖες ἑλληνικές, διατηροῦνται μέχρι σήμερα σὲ ὅλους τοὺς λαούς. Ἀξίζει λοιπὸν νὰ μάθωμε καὶ ἐμεῖς μερικοὺς ἀπὸ τοὺς μύθους αὐτούς, οἱ ὁποῖοι ἀποδεικνύουν ὅτι καὶ ἡ Ἀστρονομία, ὅπως λέγεται ἡ ἐπιστήμη ποὺ ἐξετάζει καὶ μελετᾷ τὰ ἄστρα, ἐθεμελιώθηκε ἐδῶ στὸν τόπο μας ἀπὸ τοὺς μακρινοὺς προγόνους μας.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ γνωστοὺς εἶναι ὁ ἀστερισμὸς τῆς Μεγάλης Ἄρκτου. Βρίσκεται πάντοτε πρὸς βορρᾶν, ἀποτελεῖται δὲ ἀπὸ ἑφτὰ ἄστρα, ποὺ διακρίνονται καθαρὰ μὲ γυμνὸ μάτι, διότι εἶναι ἀρκετὰ λαμπερά. Στὸν οὐρανὸ τῆς πατρίδος μας ὁ ἀστερισμὸς αὐτὸς δὲν βασιλεύει ποτέ, μόνο περιστρέφεται γύρω ἀπὸ τὸν πολικὸ ἀστέρα, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ μόνο ἄστρο, ποὺ φαίνεται πάντα στὴν ἴδια θέση, σχεδὸν ἀκίνητο, στὸν οὐράνιο θόλο.

Ἀπὸ τὰ ἑφτὰ ἄστρα τῆς Μεγάλης Ἄρκτου, τὰ τέσσερα σχηματίζουν ἕνα τετράπλευρο σχῆμα καὶ τὰ τρία ποὺ δὲν βρίσκονται σὲ εὐθεῖα γραμμή, ἀποτελοῦν τὴν οὐρά. Ἀπὸ ποῦ καὶ πῶς ὅμως ὁ ἀστερισμὸς αὐτὸς ἐπῆρε τὴν ὀνομασία του; Οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας εἶχαν δημιουργήσει σχετικὰ ὄχι ἕναν, ἀλλὰ περισσότερους ἀπὸ τοὺς ὡραιότερους μύθους των.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς μύθους αὐτούς, ποὺ εἶναι καὶ ὁ ὡραιότερος, διηγεῖται ὅτι στὴν Ἀρκαδία ἔζοῦσε μιὰ νεράιδα, ἡ Καλλιστώ, κόρη τοῦ βασιλιᾶ Λυκάονος. Τὴ νεράιδα αὐτή, ποὺ ἦταν πάρα πολὺ ὄμορφη, τὴν ἀγάπησε καὶ τὴν ἐπῆρε γυναίκα του ὁ Ζεύς, ἔκαμαν δὲ καὶ ἕνα γιό, τὸν Ἀρκάδα.

Ὅταν τὸ ἔμαθε ἡ Ἥρα, ἔνιωσε τρομερὸ μῖσος γιὰ τὴν Καλλιστὼ καὶ γιὰ νὰ τὴν ἐκδικηθῆ, τὴ μεταμόρφωσε σὲ ἄρκούδα. Ἀπὸ τότε ἡ Καλλιστώ, μεταμορφωμένη σὲ θηρίο, ἐγύριζε μέσα στὰ δάση τῆς Ἀρκαδίας.

Στὸ μεταξὺ τὰ χρόνια πέρασαν καὶ ὁ γιός της ὁ Ἀρκὰς ἐμεγάλωσε, ἔγινε ἄντρας καὶ σπουδαῖος κυνηγός. Μιὰ μέρα, ποὺ ἐκυνηγοῦσε μέσα σὲ κάποιο δάσος, συνάντισε τὴν μεταμορφωμένη σὲ ἄρκούδα μητέρα του, ἡ ὁποία μὲ λαχτάρα ἔτρεξε νὰ ἀγκαλιάσῃ τὸ παιδί της. Ὁ Ἀρκὰς ὅμως, νομίζοντας πὼς τὸ θηρίο ἐπετέθηκε ἐναντίον του γιὰ νὰ τὸν κατασπαράξῃ, στήκωσε τὸ δόρυ του νὰ τὴ σκοτώσῃ, μὴ ξέροντας πὼς ἦταν ἡ μητέρα του. Τότε ὁ Ζεὺς συγκινήθηκε ἀπὸ τὸ θέαμα ἐκεῖνο καὶ μὴ θέλοντας νὰ ἀφήσῃ νὰ γίνῃ ἕνα τόσο φοβερὸ ἔγκλημα, μεταμόρφωσε καὶ τὸν κυνηγὸ σὲ ἄρκούδα, ἀνέβασε μάνα καὶ γιὸ στὸν οὐρανὸ καὶ μὲ τὴ μάνα ἔκαμε τὸν ἀστερισμὸ τῆς Μεγάλης Ἄρκτου καὶ μὲ τὸν γιὸ τὸν ἀστερισμὸ τῆς Μικρᾶς Ἄρκτου.

Αὐτὸ τὸ ἔμαθε ἡ Ἥρα καὶ ἀγρίεψε ἀκόμη περισσότερο. Γιὰ νὰ ἐκδικηθῆ δέ, ἐζήτησε ἀπὸ τὴ Θέτιδα, τὴ μητέρα τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ ἀπὸ τὸν Ὠκεανό, ποὺ ἦσαν καὶ οἱ δυὸ θεοὶ

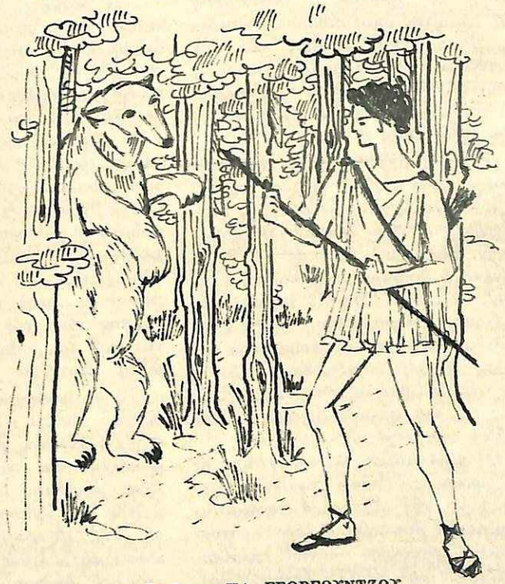

Σχεδίασμα ΗΛ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΥ

τῆς θάλασσας, νὰ μὴν ἐπιτρέψουν ποτὲ στὴν Μεγάλη καὶ τὴ Μικρὰ Ἄρκτο νὰ κατεβαίνουν στὰ νερά τους νὰ ξεκουράζωνται, ἀλλὰ νὰ μένουν πάντοτε ψηλὰ στὸν οὐρανό, χωρὶς νὰ ἀναπαύωνται, ποτέ. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ δυὸ αὐτοὶ ἀστερισμοὶ ποτὲ δὲν βασιλεύουν, ἀλλὰ πάντοτε μᾶς φαίνονται

(Συνέχεια στὴ σελίδα 28)

ΦΩΤ. Π. ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗ

Οἱ ΓΑΜΟΙ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως μας κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον ἔφεραν εἰς τὴν ἐπικαιρότητα καὶ τὴν λεγομένην Τηλεόρασιν ἢ τηλεοψίαν, διότι πολλοὶ Ἀθηναῖοι παρηκολούθησαν δι' αὐτῆς τὴν ὅλην τελετὴν τῶν γάμων καὶ τὰς λοιπὰς ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις. Θὰ ἐνδιέφερε ἑπομένως τοὺς ἀναγνώστας τοῦ παρόντος περιοδικοῦ νὰ γραφοῦν ὀλίγα καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Ὅταν ὁμιλοῦμεν περὶ τηλεοράσεως ἐννοοῦμεν κυρίως τὴν δι' ἠλεκτρονικῶν μέσων μεταβίβασιν καὶ καὶ λῆψιν ὀπτικῶν εἰκόνων, σταθερῶν ἢ κινητῶν ἀντικειμένων. Ἡ ἐφεύρεσις τῆς τηλεοράσεως δύναται νὰ χρονολογηθῇ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1884, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐπραγματοποιήθη τὸ πρῶτον ἡ κατασκευὴ μιᾶς τοιαύτης ὑποτυπώδους συσκευῆς, βασιζομένης κυρίως εἰς τὴν ἀνατομίαν τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς χιτῶνος τοῦ ἀνθρωπίνου ὀφθαλμοῦ καὶ ἀποτελουμένης ἀπὸ μηχανικῶς περιστρεφόμενον δίσκον.

Ἡ χρησιμοποίησις ἠλεκτρονικῆς δέσμης, ἀντὶ δέσμης φωτός, ἐπραγματοποιήθη ἀργότερον διὰ τῆς διαμορφώσεως τῶν λεγομένων καθοδικῶν σωλήνων, περὶ δὲ τὸ 1925 ἐγένετο ἡ ἀσύρματος ἐκπομπὴ σχεδίων καὶ ἐν συνεχείᾳ κινουμένων εἰκόνων. Ἐπηκολούθησε ῥαγδαία ἡ ἐξέλιξις τῆς τηλεοράσεως διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν σημερινήν της μορφήν, συνεχίζεται δὲ γενικῶς ἡ πρόοδος εἰς τὸν σπουδαιότατον τοῦτον κλάδον τῆς τεχνικῆς.

Ὁ μηχανισμὸς λειτουργίας τῆς τηλεοράσεως εἶναι γενικῶς περίπλοκος καὶ ἀποτελεῖ θαυμασίαν ἐφαρμογὴν βασικῶν ἀρχῶν τῆς συγχρόνου τεχνικῆς. Ὅπως περίπου συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ῥαδιοφωνίαν, ὡς βασικὰ ἐξαρτήματα μιᾶς συσκευῆς τηλεοράσεως θεωροῦνται ὁ πομπὸς καὶ ὁ δέκτης αὐτῆς.

Ὡς ὀφθαλμός, μπορεῖ νὰ πῇ κανείς, παντὸς πομποῦ τηλεοράσεως θεωρεῖται ἡ λεγομένη εἰκονοληπτικὴ λυχνία, ἡ ὁποία εἶναι ἕνας συνδυασμὸς φωτογραφικῆς μηχανῆς, φωτοηλεκτρικοῦ κυττάρου καὶ καθοδικοῦ σωλῆνος. Διὰ τῆς λυχνίας αὐτῆς ἐπιτυγχάνεται ἡ λῆψις σκηνῶν ἐν κλειστῷ χώρῳ καὶ ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ἐπίσης πραγματοποιεῖται δι' αὐτῆς τηλεμετάδοσις πάσης φύσεως φωτογραφηθέντος ὑλικοῦ.

Τὸ φορητόν, ἐξ ἄλλου, τμῆμα τοῦ πομποῦ τηλεοράσεως, τὸ εὐκόλως μετακινούμενον, εἶναι γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα εἰκονολήπτης. Τὸ ἐξάρτημα τοῦτο τῆς συσκευῆς χρησιμεύει διὰ τὴν λῆψιν του πρὸς μεταβίβασιν σκηνῶν καὶ ἐπίσης μετατρέπει τὸ εἴδωλον τῆς ὀπτικῆς των εἰκόνος εἰς τὸ λεγόμενον σῆμα εἰκόνος.

Ἡ σύνθεσις καὶ λειτουργία γενικῶς ἑνὸς πομποῦ τηλεοράσεως ὁμοιάζει μὲ συνήθη ῥαδιοφωνικὸν πομπὸν ὡς πρὸς τὰ λεγόμενα κυκλώματα ὑψηλῆς συχνότητος, διαφέρει ὅμως ὡς πρὸς τὸ συγκρότημα τῶν χαμηλῶν συχνοτήτων καὶ ἐπίσης ἀντὶ ῥευμάτων μικροφώνου χρησιμοποιεῖ ῥεύματα εἰκόνος, τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ ἕνα εἶδος μωσαϊκοῦ φωτοευπαθῶν κόκκων. Ἡ μουσική, ἐξ ἄλλου, ἡ συνοδεύουσα τὴν ἐκπομπὴν τῶν εἰκόνων, ἐκπέμπεται κατὰ τὸν ἴδιον ἀκριβῶς τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον ἐκπέμπονται καὶ τὰ ῥαδιοφωνικὰ προγράμματα βραχέων κυμάτων.

Τὸ συγκρότημα τοῦ τηλεοπτικοῦ δέκτου πρέπει νὰ εἶναι διπλοῦν ὥστε νὰ δύναται νὰ παρέχῃ καὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὰς εἰκόνας. Ὁ δέκτης μουσικῆς εἶναι ὅμοιος μὲ ἐκεῖνον τοῦ ῥαδιοφώνου, πλὴν βεβαίως τῆς συχνότητος λήψεως. Τὰ κυκλώματα ὅμως καὶ τὰ ἐξαρτήματα τοῦ δέκτου σημάτων εἰκόνων εἶναι διάφορα ἀπὸ ἐκεῖνα τῶν συνήθων ῥαδιοφωνικῶν συσκευῶν.

Ἡ καλὴ λῆψις τοῦ προγράμματος ἑνὸς σταθμοῦ τηλεοράσεως ἐξαρτᾶται καὶ ἐκ τῆς καλῆς ἐγκαταστάσεως καὶ λειτουργίας τῆς κεραίας λήψεως. Τὸ ἁπλούστερον σύστημα μιᾶς τοιαύτης κεραίας εἶναι τὸ εὐθύγραμμον δίπολον, τὸ ὁποῖον ἐγκαθίσταται συνήθως ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν οἰκιῶν καὶ ἐμπίπτει ἀμέσως εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἐπισκεπτομένου πόλεις τοῦ ἐξωτερικοῦ, αἱ ὁποῖαι διαθέτουν τηλεόρασιν.

Πλὴν τῆς συνήθους καὶ γνωστῆς ὡς ἁπλῆς τηλεοράσεως, ὑπάρχει καὶ ἡ ἔγχρωμος τηλεόρασις. Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν γίνεται μετάδοσις μονοχρωματικῶν εἰκόνων λευκοῦ - μέλανος, ἐνῷ ἡ ἔγχρωμος τηλεόρασις παρέχει ἐγχρώμους εἰκόνας ὁμοίας μὲ ἐκείνας τῶν ἐγχρώμων κινηματογραφικῶν ταινιῶν.

Ἡ τηλεόρασις χρησιμοποιεῖται εὐρέως ὄχι μόνον ὡς μέσον ψυχαγωγίας καὶ μορφώσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ διαφημιστικοὺς καὶ ἰδιαιτέρως δι' ἐπιστημονικοὺς σκοπούς. Ἐπὶ τῆς τελευταίας ταύτης χρησιμοποιήσεως θὰ πρέπη νὰ ἀναφερθῇ χαρακτηριστικῶς ἡ συμβολὴ τῆς τηλεοράσεως εἰς τὴν πρόοδον τῆς Ἀστρονομίας διὰ τῆς πρὸ 5)ετίας λήψεως φωτογραφιῶν τοῦ ἀοράτου ἀπὸ τῆς Γῆς μέρους τῆς Σελήνης.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 3)

Ἐκείνη ἔμεινε ὀρθὴ καὶ εἶχε πάντα τὸ πρόσωπο αὐστηρό.

Τότε μιὰ ἀπὸ τὶς γειτόνισσες, ποὺ εἶχε πολὺ πειραχτῆ ἀπὸ τὰ λόγια της, δὲν κρατήθηκε καὶ εἶπε στὸν Ταμπάκη:

— Πρέπει νὰ τὸν συγχωρέσης τὸν κύριο. Βιάστηκε λίγο, ἀλλὰ ἤθελε νἄρθη στὸν κόσμο μαζὶ μὲ τὸ Χριστό.

— Παιδί, κύρ - Ταμπάκη, ποὺ γεννιέται ἀνήμερα τὰ Χριστούγεννα, εἶναι εὐτυχία γιὰ τὸ σπίτι, εἶπε ἄλλη, πειραγμένη κι αὐτή, καὶ κοίταξε τὴν κυρία ποὺ δὲν ἤθελε νὰ καθήση.

— Καλέ, μπαίνει ὁ Χριστὸς στὸ σπίτι σου! διόρθωσε τρίτη γειτόνισσα.

Ὁ Ταμπάκης, ἀπὸ τὶς ματιὲς περισσότερο παρὰ ἀπὸ τοὺς «πόντους» τῶν γυναικῶν, κάτι κατάλαβε. Καὶ μὲ φωνὴ σιγανή, μὲ τὴ φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἔζησε τὸ σκοτάδι ἐκείνης τῆς νύχτας, εἶπε:

— Καλὰ νἄρχωνται κι ἃς ἔρχονται ὅποτε θέλουν!

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

Χιουμουριστικὰ Διηγήματα

ΜΕΓΑΛΟΦΥΙΑ ΣΤΑ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΑ

Τοῦ ΑΝΧΕΛ ΕΓΚΛΕΤΑ

ΕΝΑΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ τῶν Ἐσωτερικῶν ἔστειλε στὴν νομαρχία τοῦ Κάδιθ ἕνα νέο μὲ ἕνα συστατικὸ γράμμα γιὰ τὸν νομάρχη, ὅπου τοῦ ἔγραφε τὰ ἀκόλουθα:

«Φίλε Γκονθάλεθ: Θὰ παρουσιαστῆ στὰ γραφεῖα σας ὁ νέος Πέρεθ, ἐξαίρετο παλικάρι, ἔξυπνο, ἐξυπηρετικὸ καὶ φιλόπονο, ἔχει ὅμως ἕνα κακὸ φυσικό: ἔχει μανία νὰ βάζη στοιχήματα. Καὶ στοιχηματίζει τόσο ἐπιδέξια, ποὺ πάντα βγαίνει κερδισμένος καὶ κατάφερε ἴσαμε σήμερα νὰ μαζέψη μ' αὐτὸ τὸ μέσο ἕνα μικρὸ κεφάλαιο. Καλὸ εἶναι νὰ μὴν τὸ ξεχνᾶτε. Καὶ ἂν κάποτε γίνη λόγος ἀνάμεσα σὲ σᾶς καὶ στὸν Πέρεθ γιὰ στοιχήματα, μὴ δεχθῆτε ποτὲ νὰ στοιχηματίσετε μαζί του γιατί, ἐκτὸς ποὺ κερδίζει, συνηθίζει νὰ γελοιοποιῆ πάντα τὸν ἀντίπαλό του».

Ἔφτασε λοιπὸν ὁ Πέρεθ στὸ Κάδιθ καὶ φανερώθηκε ὑπάλληλος συνεπὴς στὶς ὑποχρεώσεις του, ἐκτελώντας θαυμάσια τὰ καθήκοντά του χωρὶς νὰ δώση κανένα σημάδι τῆς μανίας του.

Ὕστερα ἀπὸ λίγον καιρὸ ὁ νομάρχης εἶχε πιὰ ξεχάσει τὴν προειδοποίηση τοῦ ὑπουργοῦ. Ὅπου ἕνα βροχερὸ πρωινὸ ὁ Περὲθ μπῆκε στὸ γραφεῖο του μ' ἕνα σωρὸ ὑπηρεσιακὰ ἔγγραφα γιὰ ὑπογραφή. Καὶ ἐνῶ ὁ νομάρχης ὑπέγραφε, ἄρχισε ὁ Περὲθ νὰ τοῦ λέη μὲ ὕφος ὑποκριτικό:

— Ὑποθέτω, κύριε νομάρχη, πὼς σήμερα τὸ ἀπόγευμα δὲν θὰ βγῆτε περίπατο.

— Κάνετε λάθος. Ἴσα - ἴσα λογαριάζω νἄβγω εὐθὺς μετὰ τὸ μεσημεριανὸ φαγητό.

— Ἐγὼ δὲ θὰ σᾶς τὸ συμβούλευα, γιατὶ μὲ τούτη τὴν ὑγρασία θὰ σᾶς πονέσουν οἱ κάλοι σας καὶ δὲ θὰ μπορέσετε νὰ περπατήσετε.

— Τ' εἶναι αὐτὰ ποὺ λέτε γιὰ κάλους; Ἐγὼ ποτὲ δὲν ὑπέφερα ἀπὸ κάλους.

— Καὶ ὅμως ἐγὼ ξέρω, κύριε νομάρχη, πὼς τραβᾶτε τὸ διάβολό σας μὲ τοὺς κάλους σας.

— Ἐγώ; Γιὰ σταθῆτε. Πῶς μπορεῖτε νὰ τὸ ξέρετε καλύτερα ἀπὸ μένα;

— Δὲν ἔχω καμιὰν ἀμφιβολία καὶ δὲν θὰ δίσταζα μάλιστα νὰ βάλω καὶ στοίχημα πεντακόσιες πεσέτες.

Ἅμα ἄκουσε γιὰ στοίχημα ὁ νομάρχης, θυμήθηκε τὴν προειδοποίηση τοῦ ὑπουργοῦ καὶ χλόμιασε. Ἐπειδὴ ὅμως ἦταν βέβαιος πὼς αὐτὸ ποὺ ὑποστήριζε ἦταν ἡ ἀλήθεια, ἀποκρίθηκε στὸν ὑφιστάμενό του:

— Κύριε Πέρεθ, ξέρω καλὰ πὼς

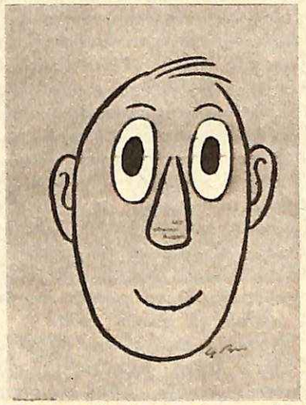

ἀγαπᾶτε πολὺ τὰ στοιχήματα. Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως σᾶς συστήνω νὰ μὴν ἐπιμείνετε στὴν πρότασή σας, γιατὶ θὰ χάσετε καὶ ποτὲ πιὰ δὲν θὰ τολμήσετε νὰ ξαναβάλετε στοίχημα.

— Προφανῶς ὁ κύριος νομάρχης ἀστειεύεται. Εἶμαι ἀπόλυτα βέβαιος γιὰ ὅσα ἰσχυρίζομαι. Καὶ σᾶς ἐπαναλαμβάνω πὼς ἐπιμένω νὰ στοιχηματίσω μαζί σας πεντακόσιες πεσέτες ὅτι τὰ δυό σας πόδια εἶναι γεμάτα κάλους καὶ χοντρόπετσα.

Ἐμπρὸς σὲ τόσην ἐπιμονὴ ὁ νομάρχης, στενοχωρημένος ἀλλὰ ἀποφασισμένος νὰ φέρη σὲ θεογνωσία τὸν τόσο ἐριστικὸ ὑπάλληλο, ἔστερξε νὰ δεχθῆ τὴν πρόκληση. Συμφώνησαν λοιπὸν οἱ δυό τους νὰ φωνάξουν δυὸ εἰδικοὺς γιὰ κάλους ποὺ θὰ ἐξέταζαν τὰ πόδια τοῦ νομάρχη ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Πέρεθ κι ἑνὸς ἄλλου ὑπαλλήλου τῆς νομαρχίας.

Πραγματικὰ οἱ δυὸ εἰδήμονες τῶν ποδιῶν ἦρθαν. Ὑπέβαλαν τὸν κύριο Γκονθάλεθ σὲ λεπτομερῆ ἐξέταση καὶ γνωμοδότησαν πὼς δὲν εἶχε κάλους στὰ πόδια, μήτε εἶχε ὑποφέρει ποτὲ ἀπὸ τέτοιους. Ὁ Πέρεθ χαμήλωσε τὸ κεφάλι, παίρνοντάς το ἀπόφαση καὶ ὁ νομάρχης, ἀφοῦ τσέπωσε τὰ χρήματα, ἔσπευσε νὰ πληροφορήση τὸν ὑπουργὸ γιὰ ὅ,τι εἶχε συμβεῖ.

Δὲν πέρασαν δυὸ ἡμέρες, ὅπου ἔλαβε ἀπὸ τοῦτον ἕνα γράμμα. Ὁ ὑπουργὸς τοῦ ἔγραφε:

«Ὅλες οἱ προειδοποιήσεις μου εἶχαν τὸ μοναδικὸ ἀποτέλεσμα ν' ἀποδείξουν πὼς εἶστε ἠλίθιος. Ὁ Πέρεθ ἔχασε καὶ ἀναγκάστηκε νὰ σᾶς πληρώση πεντακόσιες πεσέτες. Εἶχε ὅμως, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, στοιχηματίσει μαζί μου χίλιες πεσέτες πὼς ἐμπρὸς σὲ ὑπαλλήλους σας καὶ σὲ ἄλλα πρόσωπα ξένα πρὸς τὴν ὑπηρεσία σας, θὰ βγάζατε τὰ παπούτσια σας καὶ αὐτοὶ θὰ σᾶς ἔβλεπαν ξυπόλητο καὶ ἀπὸ τὰ δυό σας πόδια».

(Ἀπὸ τὰ Ἰσπανικὰ) ΠΑΥΛΟΣ ΦΛΩΡΟΣ

Σημ. τοῦ μεταφραστῆ: Ὁ Πέρεθ ἀποδείχτηκε ἔτσι πὼς ἦταν ἀληθινὴ μεγαλοφυία στὰ στοιχήματα. Γιὰ φαντασθῆτε πόση ἐξυπνάδα, τὸ λιγότερο πόση ἐφευρετικότητα χρειάζεται νὰ σκαρφιστῆ κανένας καὶ καὶ νὰ συνδυάση σύγχρονα δυὸ στοιχήματα σὲ δυὸ διαφορετικοὺς τόπους, παραπλανώντας ἔτσι δυὸ ἀνωτέρους δημοσίους λειτουργούς, ποὺ ποτὲ δὲ θὰ ἔβαζε ὁ νοῦς τους σὲ τὶ εἶχε ἀποβλέψει, στοιχηματίζοντας, ὁ Πέρεθ. Τὸ διήγημα τοῦτο φανερώνει πόσο ἀνεξάντλητος σὲ ἐπινοήσεις εἶναι ὁ ἀνθρώπινος νοῦς. Διαβάζοντας τὴ μικρὴ τούτη ἱστορία δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ θαυμάσης τὸ δαιμόνιο τοῦ Ἰσπανοῦ νέου πού, ἐξὸν τὸ μισθό του, εἶχε καταφέρει νὰ σκαρφίζεται τὸν τρόπο νὰ κερδίζη καὶ ἄλλα χρήματα, εὔσχημα, χωρὶς δηλαδὴ νὰ δίνη ἀφορμὴ σὲ ἄλλους νὰ τὸν κατηγορήσουν γιὰ κλεψιά, ἢ ἀπάτη. Καὶ κάτι παρόμοιο προϋποθέτει πραγματικὰ ἰδιαίτερες διανοητικὲς ἱκανότητες.

ΚΩΣΤΑ Θ. ΖΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗ

Η ΚΑΛΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

1. ΕΝΑ ΚΛΕΙΔΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΛΟΙΠΟΝ ΠΑΙΔΙΑ νὰ τὸ ξέρετε: Οἱ καλοὶ τρόποι εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ κλειδιὰ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ καλὴ ἀνατροφή, ἡ καλὴ συμπεριφορά, τὸ καλό, τὸ εὐγενικὸ φέρσιμο μπορεῖ νὰ γίνουν ἀφορμὴ νὰ πετύχετε πολλὰ στὴ ζωή σας. Ἀκοῦτε νὰ δῆτε τί ἔπαθε ὁ Κάβουρας, καὶ τί πέτυχε ὁ Γιαννάκης γιὰ νὰ νἆχη καλοὺς τρόπους.

Ἔξω ἀπ' τὸ μεγάλο ἐργοστάσιο εἶχαν μαζευτῆ ἐκεῖνο τὸ πρωὶ καμιὰ τριανταριὰ καὶ ἄνω παιδιά, 12 ὡς 16 χρονῶν. Παιδιὰ φτωχὰ ποὺ ζητοῦσαν δουλειὰ γιὰ νὰ κερδίσουν τὸ ψωμί τους καὶ νὰ βοηθήσουν τὴν οἰκογένειά τους.

Ἡ ἀγγελία ποὺ ἦταν τοιχοκολλημένη στὴν ἐξώπορτα, ἔγραφε: «Ζητοῦνται παιδιὰ μὲ ἀπολυτήριο Δημοτικοῦ ὡς μαθητευόμενοι τεχνίτες. Μισθὸς ἱκανοποιητικός. Θὰ προσληφθοῦν μέχρι δέκα καὶ θὰ προτιμηθοῦν οἱ ἔχοντες τὰ περισσότερα προσόντα.»

Ὁ Γιαννάκης χώθηκε νὰ ξαναδιαβάση τὴν ἀγγελία. Εἶχε μιὰ ἀγωνία... Ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατά. Ἄραγε θὰ τὸν ἔπαιρναν στὴ δουλειά; Βέβαια θὰ τοὺς ἐξέταζαν ἕναν-ἕνα καὶ θὰ διάλεγαν τοὺς καλύτερους, ἐκείνους ποὺ εἶχαν «τὰ περισσότερα προσόντα», τὸ ἔλεγε καθαρὰ ἡ ἀγγελία. Θὰ ἦταν ὅμως κι αὐτὸς μέσα στοὺς τυχεροὺς; Γιατί, ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε, ὁ Γιαννάκης ἦταν βέβαια καλὸ παιδί, δὲν ἤτανε ὅμως κι ἀπὸ τοὺς πρώτους στὴν τάξη του στὰ μαθήματα.

Ἔλα ὅμως ποὺ εἶχε ἀνάγκη νὰ δουλέψη, νὰ κερδίση λεφτὰ ὁ Γιάννης. Ἦταν ὀρφανός. Εἶχε χάσει μικρὸς τὸν πατέρα του καὶ εἶχε ἄλλα δύο μικρότερα ἀδελφάκια, καὶ ἔπρεπε νὰ βοηθήση τὴ μητέρα του ποὺ βασανίστηκε ὡς ποὺ νὰ τελειώση ἐκεῖνος τὸ σχολεῖο. Τῆς τῶλεγε πάντα: «Κάνε ὑπομονὴ μητέρα καὶ μόλις πάρω τὸ ἀπολυτήριο θὰ πιάσω δουλειά, θὰ κερδίζω, θὰ βοηθάω κι ἐγὼ τὸ σπίτι καὶ δὲ θὰ παιδεύεσαι τόσο». Καὶ νὰ ποὺ τώρα βρέθηκε αὐτὴ ἡ δουλειά. Καὶ τί δουλειά! Μακάρι νὰ τὴν πετύχαινε. Θὰ ἦταν πολὺ τυχερός. Ὅσοι μπαίνανε στὸ ἐργοστάσιο αὐτὸ προκόβανε, γιατὶ μέσα σ' αὐτὸ λειτουργοῦσε καὶ μιὰ νυκτερινὴ σχολὴ ὅπου οἱ μαθητευόμενοι φοιτοῦσαν τὰ βράδυα καὶ μάθαιναν τὴν τέχνη τους καὶ θεωρητικά. Κι ἔτσι γινόντουσαν τέλειοι ἠλεκτροτεχνίτες.

«Κι ἄμα γίνω τεχνίτης...» ἔλεγε μέσα του ὁ Γιαννάκης, «καὶ μεγαλώσω, θὰ γίνω μηχανικός, θὰ δουλέψω στὰ ἀεροπλάνα, στὴν τηλεόραση, θά...» Κι ἔπλαθε ὄνειρα ὁ Γιαννάκης...

Θὰ πετύχαινε ὅμως; Θὰ τὸν παίρνανε στὴ δουλειά;

Ὁ μόνος ποὺ δὲν φοβόταν ἦταν ὁ Κάβουρας, ἕνας συμμαθητής του. Ἔτσι τὸν ἔλεγαν. Αὐτὸς ἦταν βέβαιος πὼς θὰ πετύχαινε γιατὶ ἦταν ἀπ' τοὺς καλύτερους στὸ σχολεῖο, εἶχε θάρρος καὶ τόλμη. Πίστευε πὼς τὰ ἤξερε ὅλα, δὲν πολυέδινε σημασία στὶς λεπτομέρειες, δὲν πολυλογάριαζε τοὺς ἄλλους, μὲ λίγα λόγια εἶχε, αὐτὸ ποὺ λένε, τὸν ἀέρα τῆς ἐποχῆς καὶ μάλιστα τὸ καμάρωνε.

Καμιὰ φορὰ ἤρθε ἡ ὥρα καὶ ὁ θυρωρὸς ἄρχιζε νὰ φωνάζη ἕνα-ἕνα τὰ παιδιὰ νὰ μποῦν μέσα.

Ὁ πρῶτος ποὺ μπῆκε, βγῆκε σὲ λίγα λεπτὰ χαρούμενος: «Μὲ πήρανε!» φώναξε. «Ἀπὸ αὔριο πιάνω δουλειά!» Ὁ δεύτερος τὰ ἴδια. Καὶ ὁ τρίτος... Τέταρτος εἶχε μπεῖ ὁ Κάβουρας. Καμαρωτὸς καμαρωτός, μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες καὶ τὸ κεφάλι ψηλά!

Ἀλλά... Τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ ἔγινε! Δὲν πέρασαν λίγα λεπτὰ καὶ βγαίνει ἔξω μαραμένος, μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι, κόκκινα καί... κατεβασμένα τ' ἀφτιά, καὶ σχεδὸν μὲ δάκρυα στὰ μάτια... Δὲν τὸν πήραν στὴ δουλειά! Γιατί; Ὁ Γιαννάκης δὲν πρόφθασε νὰ μάθη, γιατὶ ἐκείνη τὴν ὥρα φώναξαν τ' ὄνομά του. Ἔτρεξε ἀμέσως, πέρασε τὴ μεγάλη πόρτα καὶ μπῆκε στὸ ἐργοστάσιο.

Ἡ καρδιά του χτυποῦσε. Ἀνέβηκε τὴ σκάλα. Ἔφθασε μπροστὰ σὲ μιὰ πόρτα. Στάθηκε, ἔκανε νοερὰ τὸ σταυρό του καὶ παρακάλεσε τὴν Παναγία νὰ τὸν βοηθήση. Ὑστερα χτύπησε ἐλαφρὰ τὴν πόρτα. Ἄκουσε ἕνα «Ἐμπρός», ἄνοιξε καὶ μπῆκε μέσα. Ἔβγαλε τὸ σκουφί του καὶ χαιρέτησε:

— Καλὴ μέρα σας, κύριε.

— Καλημέρα παιδί μου, τοῦ ἀπάντησε ὁ κύριος ποὺ καθόταν σ' ἕνα μεγάλο τραπέζι κι ἐπειδὴ τὸν εἶδε ποὺ ἔτρεμε σχεδόν, τοῦ λέει νὰ καθήση.

— Εὐχαριστῶ, ψιθύρισε ὁ Γιαννάκης, πλησίασε τὴν καρέκλα ἀλλὰ δίσταζε νὰ καθήση.

— Κάθησε παιδί μου, ἐπανάλαβε ὁ κύριος.

Ὁ Γιάννης κάθησε διστακτικὰ στὴν ἄκρη τῆς καρέκλας. Ὑστερα ὁ κύριος τὸν ρώτησε πῶς λέγεται, πόσω χρονῶν εἶναι, τί γράμματα ξέρει, τί βαθμοὺς πῆρε στὰ διάφορα μαθήματα, σημείωσε κάτι σ' ἕνα χαρτὶ καὶ στὸ τέλος τοῦ λέγει ὅτι τὸν παίρνει στὴ δουλειά.

— Εὐχαριστῶ πάρα πολύ, εἶπε συγκινημένος ὁ Γιαννάκης. Σηκώθηκε, χαιρέτησε πάλι κι ἔφυγε πετώντας ἀπὸ τὴ χαρά του.

Ὅταν βγῆκε ἔξω, ἄκουσε φασαρία στὴν πόρτα. Ἦταν ὁ Κάβουρας μὲ τὸν πατέρα του ποὺ καυγάδιζε μὲ τὸν θυρωρό, ζητώντας νὰ μπῆ μέσα. Ὁ θυρωρὸς τηλεφώνησε καί, ὅπως φαίνεται, τοῦ εἶπαν ἀπὸ μέσα, ἄφησε τὸν πατέρα νὰ μπῆ.

Ἐκεῖνος, φουριόζος ἀνέβηκε τὶς σκάλες καὶ μπῆκε θυμωμένος στὸ δωμάτιο ποὺ ἦταν πρὶν ἀπὸ λίγα λεπτὰ ὁ Γιαννάκης.

— Αὐτὸ ποὺ κάνατε στὸ παιδί μου, εἶπε στὸν κύριο ποὺ καθόταν στὸ γραφεῖο, εἶναι ἀδικία. Ὁ γιός μου ἦταν ὁ καλύτερος στὴν τάξη του.

— Αὐτὸ δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, ἀπάντησε ὁ κύριος, ἐμεῖς ὅμως δὲν κοι-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 26)

ΡΑΧ. ΦΙΛΝΤ

ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΝΥΧΤΑ

Ὠ! τί σημαίνουν οἱ φωνὲς ποὺ τραγουδοῦνε μέσα στὴ νύχτα;
Ὦ, τί σημαίνουν οἱ καμπάνες ποὺ ἠχοῦνε μέσα στὴ νύχτα;
(Παλιὸς Χριστουγεννιάτικος ὕμνος)

ΟΛΗ ΕΚΕΙΝΗ τὴν ἡμέρα ἡ αὐλὴ τοῦ πανδοχείου γέμιζε κόσμο ποὺ ἔρχονταν νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν πόλη τῆς Βηθλεέμ. Τὸ ρωμαλέο σκυλὶ - φύλακας τοῦ στάβλου δὲν εἶχε ποτὲ ἰδεῖ τέτοιο πλῆθος.

Ὅταν ἤρθε τὸ βράδυ τὸ σκυλὶ εἶχε κουραστῆ νὰ γαυγίζη τόσους ξένους μὲ τὰ ζῷα τους. Κι ὅμως ἦταν μιὰ καλὴ ἡμέρα γιὰ τὸ πανδοχεῖο ποὺ εἶχε φιλοξενήσει τόσον κόσμο. Μιὰ φωτιὰ εἶχε ἀναφτῆ στὴν αὐλὴ καὶ τὸ ψητὸ μοσχοβολοῦσε κι ὁ ἀτμὸς ἔβγαινε μοσχομύριστος ἀπὸ τὰ φαγητὰ ποὺ ἔβραζαν στὶς κατσαρόλες. Πολλὲς μπουκιὲς ἔβρισκε στὴν αὐλὴ ὁ σκύλος κι ἔτσι ὅταν ἀποτραβήχτηκε στὴ γωνιά του στὸ στάβλο, κοντὰ στὸ βόδι, ἦταν ἱκανοποιημένος.

Ἀλλάξανε κι οἱ δυὸ μερικὰ λόγια γιὰ τὰ νέα τῆς ἡμέρας:

— Ναί, καὶ ἐμεῖς εἴμαστε ἀπασχολημένα, εἶπε τὸ βόδι. Βαριὰ τὰ φορτώματα γιὰ μᾶς ἀπὸ τὰ χαράματα καὶ οἱ δρόμοι γύρω ἀπὸ τὴ Βηθλεὲμ γεμάτοι ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ κάρα καὶ πρόβατα, τόσο ποὺ δὲν μπορούσαμε νὰ κουνηθοῦμε ἄνετα.

—Καὶ ἀνόητα καὶ ἀγροῖκα πλάσματα, συμπλήρωσε ὁ γάιδαρος ἀπὸ τὴ γωνιά του. Δὲν εἶχαν καθόλου τρόπους. Μερικοὶ θέλησαν νὰ μοῦ κανονίσουν τὸ δρόμο μου, μὰ ἐγὼ ἀντιστάθηκα, ἀκλόνητος.

— Δὲν εἶχα ἀμφιβολία γι' αὐτό — εἶπε ὁ σκύλος ποὺ ἤξερε τὸ πεῖσμα του. Στριφογύρισε γιὰ νὰ βρῆ μιὰ ἀνετώτερη θέση πάνω στὸ στρῶμα του κι ἄρχισε νὰ γλύφη μιὰ πληγὴ στὸ πόδι του.

— Θὰ ἦταν πολλὰ πρόβατα — εἶπε ἡ γριὰ προβατίνα ἀπὸ τὸ μαντρί της Δὲν μποροῦσα νὰ τὰ ἰδῶ γιατὶ ἥμουνα κλεισμένη ἐδῶ μὲ τὰ δυό μου ἀρνάκια, ἀλλὰ ἀπὸ τὶς φωνές τους μπόρεσα νὰ καταλάβω ὅτι μερικὰ ἐρχόντουσαν ἀπὸ πολὺ μακριά, πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἰουδαία. Θὰ ἤθελα πολὺ νὰ τὰ ἔβλεπα.

— Μιὰ σκονισμένη, φοβερὴ μᾶζα ἦταν, εἶπε ὁ σκύλος. Εἶμαι εὐτυχισμένος ποὺ δὲ μοῦ ἔλαχε νὰ εἶμαι φύλακας τέτοιου κοπαδιοῦ. Καὶ οἱ τράγοι δὲν ἦταν καλύτεροι, εἶπε δυνατὰ γιὰ νὰ τὸν ἀκούση ὁ τράγος μὲ τὸ γκρίζο γένι ποὺ δὲν τὰ πήγαινε τόσο καλὰ μαζί του.

—Ἡσυχία παρακαλῶ, κουκούρισαν τὰ περιστέρια στὰ μεσοδόκια. Ζητᾶμε λίγη ἡσυχία ὡς τὸ πρωί.

Οἱ κότες ἔβγαλαν ἀπαλοὺς κακαριστοὺς ἤχους ποὺ σήμαιναν ὅτι συμφωνοῦσαν ἀπόλυτα μὲ τὰ περιστέρια. Ὡστόσο ὁ κόκορας μὲ τὴν κατακόκκινη χτένα του καὶ τὶς καμμένες φτεροῦγες τῆς οὐρᾶς του βηματίζοντας πάνω κάτω μπὰς καὶ βρῆ κανέναν σπόρο, εἶχε ἀντίθετη γνώμη:

—Ἐγὼ ἀγαπῶ τὸ θόρυβο καὶ τὴ φασαρία, εἶπε βροντοφωνώντας τὴ γνώμη του. Ἡ ἡσυχία εἶναι καλὴ γιὰ κείνους ποὺ δὲν ἔχουν τὴν ἀνησυχία γιὰ κάτι καλύτερο. Νά, ἐγὼ τώρα δὲν μπορῶ νὰ περιμένω ὡς τὸ πρωί.

— Καθένας ὅπως νομίζει — ἔκανε ἡ γλυκομάτα ἀγελάδα μηρυκάζοντας καὶ ταυτόχρονα κουνώντας τὴν οὐρά της. Ἂν ἦταν πάντα ἡμέρα ἢ πάντα νύχτα δὲν θὰ εἴμαστε ὅλοι ἱκανοποιημένοι.

— Καλά, καλά, ἀκούστηκαν νὰ λένε τὰ περιστέρια ἀπ' τὸ σκοτεινιασμένο γείσωμα.

Τὸ σκοτάδι πύκνωνε ἐκεῖ. Τὰ χελιδόνια ζητοῦσαν τὶς φωλιές τους κ' οἱ νυχτερίδες ἄρχιζαν νὰ ξεδιπλώνουν τὶς ἀσαρκες μαῦρες φτεροῦγες τους. Ἡ νύχτα ἐρχόταν γρήγορα κι ὅλα τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ζῷα καὶ τὰ ἔντομα τοῦ στάβλου

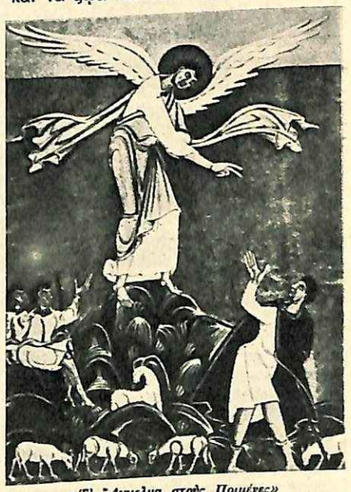

«Τὸ Ἄγγελμα στοὺς Ποιμένες»
Μακετογραφία ἀπὸ Εὐαγγέλιο τοῦ 1010

ἤξεραν πὼς εἶναι δικιά τους. Ὅλος ὁ κόσμος ἦταν δικός τους, ἐνῶ ὅταν ὁ ἥλιος ἔβγαινε, ὁ ἄνθρωπος τὰ κυβερνοῦσε. Θὰ ἔπρεπε νὰ μεταφέρουνε τὰ βάρη του, νὰ τὸν θρέψουν ἢ νὰ τὸν ὑπηρετήσουν ἀνάλογα μὲ τὶς ἰδιότητες ποὺ εἶχε τὸ καθένα ἀπ' αὐτά. Μὰ ἡ νύχτα ἦταν ὁλότελα δική τους. Μποροῦσαν νὰ κινηθοῦν ἐλεύθερα, νὰ πολεμήσουν ἢ νὰ κάνουν συμβούλιο χωρὶς τὴ μεσολάβηση τοῦ ἀνθρώπου.

— Εἶναι πολὺ καλὰ ἔτσι — σκέφθηκε ὁ σκύλος καθὼς αὐλάκωνε τὸ ἀχυρένιο στρῶμα.

Ὁ καταραμένος ἐχθρός του, ἡ γάτα, γλίστρησε πλάι του. Κουνιόταν σὰν σκιὰ μὲ φλογισμένα πράσινα μάτια ἕτοιμα νὰ χιμήξουν στοὺς ποντικοὺς ποὺ σκλήριζαν καὶ χάνονταν τρεχάλα πάνω στὸ παιχνίδι τους. Μὰ ὁ σκύλος ἦταν πολὺ κουρασμένος καὶ εἶχε βρεῖ τὴ βολή του ὥστε νὰ μὴ σκέπτεται τὸ κυνήγι. Ἔτσι τὴν ἄφησε λεύτερη νὰ περάση. Πότε - πότε καμιὰ νυχτερίδα χαμήλωνε τόσο, ποὺ ἔνιωθε τὶς φτεροῦγες της νὰ τὸν ἀγγίζουν. Τὸ σκοτάδι ἦταν ζεστὸ καὶ ζωντανεμένο ἀπὸ τὶς εὐχάριστες μυρουδιὲς τῆς γούνας καὶ τῶν φτερῶν καὶ τῶν σπόρων καὶ τοῦ σανοῦ.

— Ξεκουράσου, ξεκουράσου... κουκούριζαν τὰ περιστέρια νυσταγμένα, βγάζοντας ἀπὸ τὸ λαρύγγι τους ἕναν ἁπαλὸ ἦχο σὰν τὸ φουφούρισμα τοῦ νεροῦ πάνω στὴ φωτιά.

Ἡ νύχτα εἶχε ρθῆ στὴ Βηθλεέμ. Τὸ πανδοχεῖο ἦταν γεμάτο πολλὲς ὧρες πρίν. Ὁ σκύλος ἄκουγε ποὺ ἔδιωχναν τοὺς καθηστερημένους ταξιδιῶτες. Ἡ πόρτα τοῦ στάβλου ἦταν ἀμπαρωμένη γιὰ τοὺς ἀκάλεστους ἐπισκέπτες καὶ ὁ ἀέρας φυσοῦσε παγερός. Ἀπὸ μιὰ χαραμάδα στὴ στέγη ἕνα ἀστέρι ἔλαμπε σὰν τὸ πιὸ καθαρὸ ἀσήμι.

— Ποτέ μου δὲν ξαναεῖδα ἕνα ἀστέρι τόσο μεγάλο καὶ τόσο κοντά μας, παρατήρησε ὁ κόκορας ποὺ τριγύριζε μὲ σπαθατό, μεγαλόπρεπο βῆμα. Ὡστόσο δὲν μπορῶ νὰ ἡσυχάσω· κάτι παράξενο νιώθω στὸν ἀέρα. Ἴσως καὶ σεῖς νὰ νιώθετε τὸ ἴδιο.

Ὁ σκύλος δὲν ἀποκρίθηκε. Χασμουρήθηκε, ἔχωσε τὴ μουσούδα του ἀνάμεσα στὰ σκέλια του καὶ ἑτοιμάστηκε γιὰ ὕπνο.

Ξύπνησε ἀπὸ φωνὲς ποὺ ἀντηχοῦσαν ἔξω. Πετάχθηκε ἐπάνω ἕτοιμος νὰ γαυγίση. Ἀλλά, ἂν καὶ τὸ τρίχωμα τῆς ράχης του ὀρθώθηκε, κανένας ἦχος δὲν ἀκούστηκε νὰ βγαίνη ἀπὸ τὸ λαρύγγι του.

Ὁ σύρτης τραβήχτηκε καὶ ἡ πόρτα τοῦ στάβλου ἄνοιξε στὸ φῶς ἑνὸς φαναριοῦ καὶ φάνηκαν οἱ θαμπὲς μορφὲς δυὸ ἀντρῶν καὶ ἑνὸς γαϊδουριοῦ ποὺ στὴ ράχη του καθόταν μιὰ γυναίκα, τυλιγμένη μ' ἕνα χοντρὸ μανδύα.

— Λοιπόν, ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ πανδοχέα δυνατὴ καὶ ἀνυπόμονη, ἂν δὲν μπορῆτε νὰ συνεχίσετε τὸ δρόμο σας, ἐγὼ δὲν ἔχω νὰ σᾶς προσφέρω τέτοιαν ὥρα ἄλλο κατάλυμα γιὰ νὰ μείνετε ἕως τὸ πρωὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ στάβλο.

— Οἱ δρόμοι ἦταν γεμάτοι ἀπὸ κόσμο καὶ μεῖς δὲν μπορούσαμε νὰ βαδίσουμε γρήγορα ἐξ αἰτίας τῆς γυναίκας μου. Ὅπως βλέπετε κοντεύει νὰ λιγοθυμήση.

— Λυπᾶμαι πολὺ γιὰ τὴν κατάστασή σας, εἶπε ὁ πανδοχέας, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἔχω ἄλλο χῶρο νὰ σᾶς στεγάσω.

Ὁ σκύλος εἶχε σταθῆ στὰ πόδια του. Ἄκουγε τ' ἄλλα ζῷα ποὺ τὸν εἶχαν πλησιάσει, μὰ κανένα δὲν ἔβγαζε μιλιά. Τὰ λαρύγγια τους ἦταν ἄφωνα σὰν τὸ τὸ δικό του.

Στὸ τρεμουλιαστὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ εἶδε τὸν ἄντρα νὰ κατεβάζη στὰ χέρια τὴν γυναίκα ἀπὸ τὴ ράχη τοῦ γαϊδουριοῦ καὶ νὰ τὴ στήνη ὄρθια στὴ γῆ, Ἦταν τόσο ἀδυνατισμένη, ποὺ ἂν δὲν τὴν κρατοῦσε θὰ ἔπεφτε καταγῆς.

—Ἰωσήφ, εἶπε, δὲν πρέπει νὰ ἀνησυχῆς γιὰ μένα, οὔτε κι ὅταν θάρθη ἡ ὥρα μου.

Ἀκούμπησε τὸ κεφάλι της στὸν ὦμο του κι ἀναστέναξε τόσο ἐλαφρὰ σὰ ν' ἀναστέναζε κάποιο περιστέρι στὸ μεσοδόκι.

— Μά, Μαρία, δὲν εἶναι σωστὸ οὔτε ταιριάζει νὰ γίνη αὐτὸ ἐδῶ στὸ στάβλο, μὲς στὰ ζῷα.

— Γιατὶ ὄχι; ποιὸς ξέρει; Ἴσως νἆναι καλύτερα ἔτσι. Αὐτὰ τὰ ζῷα εἶναι πιὸ ἀγαθὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ σκοτώνουν καὶ κάνουν κακὸ ὁ ἕνας στὸν ἄλλο.

Εἶμαι εὐχαριστημένη πού εἶμαι ἐδῶ. Ἡ ζεστή τους ἀνάσα μοῦ κάνει καλό. Τὸ ἀχυρό τους εἶναι καθαρὸ καὶ μαλακὸ γιὰ νὰ ξαπλώσω.

Γύρω ἀπὸ τὸν κύκλο πού ἔκανε τὸ φῶς ὅλα τὰ μάτια ἦταν στυλωμένα ἐπάνω τους. Τὸ ξένο γαϊδούρι πλησίασε τὸ γαϊδούρι τοῦ στάβλου καὶ πλάγιασε δίπλα του τόσο κουρασμένο, πού δὲν εἶχε τὴ δύναμη οὔτε νερὸ νὰ πιῆ ἀπὸ τὴ σκάφη μιὰ χούφτα χόρτο.

Γαλήνη βασίλευε στὸ στάβλο. Φτερούγα δὲ σειόταν, ποδόσερμα δὲν ἀκουγόταν καὶ οὔτε ἕνας θάνατος ἐκείνη τὴν ὥρα. Τὰ χελιδονάκια καὶ τὰ ποντίκια ἦταν ἀσφαλισμένα ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς τους, γιατὶ ἕνα μυστήριο πιὸ μεγάλο ἀπὸ τὸ θάνατο κρατοῦσε τὸ σύμπαν κάτω ἀπὸ τὴ δύναμή του.

Τὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ τρέμισε κι ἔσβησε.

— Τὸ λάδι μας τέλειωσε, εἶπε μὲ ἀπελπισία ὁ ἄντρας.

— Θὰ ἔχουμε ἀρκετὸ φῶς, ψιθύρισε ἡ γυναίκα. Σύγκαιρα,σὰν νὰ ἤθελε κεῖνο νὰ δώση τὴν ἀπάντηση, τὸ ἀστέρι ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα τῆς στέγης φώτισε πιὸ δυνατὰ ἀπὸ πρίν.

Πόσην ὥρα πέρασε ἔτσι, δὲν θὰ μποροῦσε νὰ πῆ ὁ σκύλος. Τὸ πρωὶ ἀργοῦσε ἀκόμα, μὰ ὁ κόκορας ξάφνου ὕψωσε τὴ φωνή του, τόσο καθάρια, τόσο δυνατή, πού δὲν ἔμοιαζε κανενὸς ἄλλου κόκορα τὸ λάλημα αὐτό, πού ξεπέρασε τὴ στέγη κι ὑψώθηκε ὥς τοὺς οὐρανούς. Τὴν ἴδια στιγμὴ ὅλα τὰ ζῷα ξαναβρῆκαν τὴ φωνή τους καὶ πῆραν μέρος σὲ μιὰν ἀόρατη ὀρχήστρα πού ἐκτελοῦσε ἕναν ὑπερούσιον ὕμνον. Ἀκόμα κι οἱ μέλισσες βομβοῦσαν πιὸ γλυκὰ κι ἀπὸ τὸ μέλι τους.

— Τί τόπος εἶναι αὐτός; ἀναρωτιόταν ὁ ἄντρας, τί ζῷα εἶναι αὐτὰ πού ἔχουν φωνὴ ἀγγέλων;

Ἡ γυναίκα εἶπε ἁπαλὰ στὸ μισοσκόταδο:

— Αὐτὰ μᾶς ἔδωσαν στέγασμα τὴ νύχτα. Ἄφησέ τα νὰ πλησιάσουν αὐτὰ πρῶτα, νὰ προσφέρουν τὴ λατρεία τους...

Τὸ φῶς τώρα ἔμπαινε στὸ στάβλο καὶ φώτιζε καὶ τὶς πιὸ παραμικρὲς γωνιές. Ὁ σκύλος ἔνιωθε περηφάνεια μπρὸς σ' αὐτὴ τὴν παράξενη λαμπρότητα. Κι ὅταν τόλμησε νὰ πλησιάση, εἶδε πὼς τὸ φῶς αὐτὸ κύκλωνε τὸ κεφάλι ἑνὸς νιογέννητου παιδιοῦ.

— Δὲν ἔχουμε κρεβατάκι νὰ τὸ βάλουμε, ἀναστέναξε ὁ ἄντρας. Μονάχα αὐτό. Κι ἔδειξε τὴ φάτνη.

— Βᾶλε το ἐκεῖ, εἶπε ἡ μητέρα. Ἡ καρδιά μου λέει ὅτι, πολλὲς νύχτες δὲ θὰ βρίσκη τόπο ν' ἀναπαύη τὸ κεφάλι του.

Τὸ παιδὶ πλάγιαζε ἥσυχο στὸ γεμισμένο μὲ χόρτο ξύλινο παχνὶ κι ὅλα τὰ ζῷα ἤρθαν κοντά του νὰ τὸ δοῦν: Τὸ βόδι, ἡ γελάδα, τὸ γαϊδούρι, ἡ προβατίνα καὶ τ' ἀρνιά της, ὁ γκρίζος τράγος, ὁ σκύλος, οἱ κότες κι ὁ περήφανος κόκορας κι ἡ σουρτούκα ἡ γάτα. Κι οἱ γρύλοι ἄφησαν τὴ ζεστασιὰ κ' οἱ μέλισσες τὸ ἀναπαυτικὸ κουβέλι τους καὶ τ' ἀκούρασται μυρμήγκια. Οἱ ἀράχνες τυνάχτηκαν ἀπὸ τὸ δίχτυ τους καὶ πλησίασαν τὸ παιδί. Τὰ χελιδόνια ἄδειασαν τὶς φωλιές τους καὶ πέταξαν χαμηλά, καὶ τὰ περιστέρια ἤρθαν πιὸ σιμὰ ἀπ' ὅλα τὰ ζῷα γουργουρίζοντας τρυφερὰ πάνω ἀπὸ τὴ φάτνη. Ὅταν ὅλα εἶδαν τὸ θαῦμα ξαναγύρισαν στὶς θέσεις τους καὶ ξανάγινε ἡσυχία.

Ὅλα καταλάγιασαν ἐκτὸς ἀπὸ τὸ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

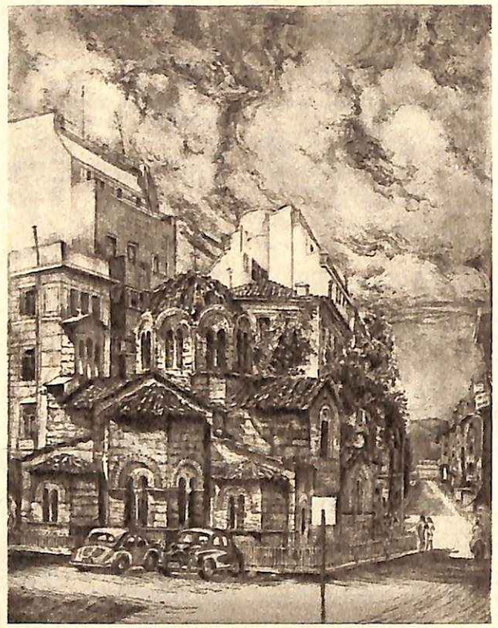

ΜΑΡΙΟΥ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ: «ΑΓΙΟΙ ΘΕΟΔΩΡΟΙ»
Ἀπὸ τὴ σειρὰ χαλκογραφιῶν «ΑΘΗΝΑ», πού μόλις ἐκυκλοφόρησε μὲ πρόλογο τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. ΗΛΙΑ ΒΕΝΕΖΗ

σκύλο. Αὐτὸς δὲν μποροῦσε νὰ ἡσυχάση. Τεντώθηκε κοντὰ στὴν φάτνη μὲ τὸ κεφάλι ἀνάμεσα στὰ σκέλια, μὲ τὰ μάτια ὀρθάνοιχτα ὅλες τὶς ὧρες.

Πολύ πρὶν ἀνατείλη ὁ ἥλιος ἡ πόρτα ἄνοιξε ἀθόρυβα καὶ μερικοὶ βοσκοὶ μπῆκαν στὸ στάβλο. Ὁ ἕνας κρατοῦσε στὰ χέρια του ἕνα ἀρνάκι. Γονάτισαν καὶ πρόσφεραν λάτρεία στὸ νιογέννητο παιδί. Τὸ ἀρνάκι βέλασε καὶ τὸ παιδὶ χαμογέλασε.

—Ἴδοὺ ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ψιθύρισαν σ' ἔκσταση φεύγοντας γιὰ τὰ κοπάδια τους,

Τὸ ἀστέρι ἄρχισε νὰ σβήνη κι ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα τῆς στέγης τὸ πρωὶ πρόβαλε ρόδινο στὴν ἀνατολή. Ὁ σκύλος δὲν κούνησε γιὰ νὰ μὴν ἐνοχλήση τοὺς τρεῖς ξένους πού φρόντιζε. Μὰ ξάφνου εἶδε κάτι τὸ παράξενο: Τὰ δοκάρια ἔριχναν τοὺς ἴσκιους των καθὼς ὁ ὕμνος ἔμπαινε ἀνάμεσά τους. Δυὸ ἀπὸ τὶς ἀχτίδες σὰν βέργες σταυρωτὲς ἔπεσαν πάνω στὸ κοιμισμένο παιδί. Ὁ σκύλος δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβη γιατὶ αὐτὸ τὸ θέαμα τὸν ἔκανε νὰ ζαρώση ἀπὸ φόβο. Ὁκόκορας λάλησε τρεῖς φορὲς κ' ἡ κίνηση τοῦ πλήθους ἄρχισε στὸ πανδοχεῖο καὶ στὴν αὐλή.

Ὁ σκύλος παρακολουθοῦσε τὴ γυναίκα καὶ τὸν ἄντρα πού ἑτοιμαζόντουσαν νὰ φύγουν. Εἶδε τὸ ξένο γαϊδούρι νὰ μασάη τὸ σανό του καὶ νὰ πίνη νερό, ἔπειτα νὰ τοῦ στρώνουν στὴ ράχη μιὰ κουβέρτα. Εἶδε τὴ μητέρα νὰ τυλίγη ζεστὰ τὸ παιδὶ της γιὰ νὰ μὴν κρυώση καὶ τὸν ἄντρα νὰ τοὺς ἀνεβάζη στὴ ράχη τοῦ ζῴου. Ἔπειτα ὁ ἴδιος τοποθέτησε ἕνα δέμα βαρὺ στὸ δικό του ζῷο

—Ἔλα, εἶπε κι ἄνοιξε τὴν πόρτα τοῦ στάβλου. Πρέπει νὰ κάνουμε γρήγορα.

Ἄκεφος ἀπὸ τὴν ἀγρύπνια ὁ σκύλος σηκώθηκε καὶ τοὺς ἀκολούθησε ὧς τὴν πόρτα. Τοὺς παρακολούθησε πού διασχίζανε τὴν αὐλὴ καὶ σμίγανε μὲ τοὺς ἄλλους ταξιδιῶτες. Σὲ λίγο θὰ τοὺς ἔχανε ἀπὸ τὰ μάτια του τοὺς τρεῖς πού εἶχε φρουρήσει ὅλη τὴ νύχτα μὲς στὸ σκοτάδι.

—Ἀ! τὶ ὡραῖο πρωί! ἔκραξε ὁ κόκορας σιάχνοντας μὲ τὸ ραμφί του τὰ φτερά του. Τεντώθηκε καὶ πορεύτηκε ἔξω ἀναζητώντας σπόρους.

Ὁ σκύλος σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ ὀσμίστηκε τὶς μυρουδιὲς ἀπὸ τὰ φαγητὰ πού τὸ πρωινὸ ἀγέρι τοῦ ἔφερνε. Θυμήθηκε πὼς τὴν προηγούμενη βραδιὰ εἶχε κρύψει ἕνα κόκαλο σὲ μιὰ ἀπόμερη γωνιά. Πεινοῦσε πολύ, μὰ δὲν πῆγε γιὰ ἀναζήτησή του. Κρατοῦσε τὸ κεφάλι ψηλὰ καθὼς περνοῦσε ἀπὸ τὴν κουζίνα, ἂν καὶ ἡ εὐωδιὰ τοῦ φαγητοῦ τοῦ γαργαλοῦσε τὴ μύτη.

— Περιμένετε, περιμένετε! Τὸ γαύγισμα του ἀντηχοῦσε δυνατὸ κι ἀποφασιστικό, καὶ τὰ πόδια του χτυποῦσαν πάνω στὶς πέτρες καθὼς ἔτρεχε.

Δὲν σταμάτησε ὥσπου ἔφτασε τὸν ἄντρα πού ἔσερνε στὸ σκονισμένο δρόμο τὸ ἀργοκίνητο γαϊδούρι μὲ τὸ βάρος στὴ ράχη του.

— Νά 'μαι, γαύγισε ξανὰ τὸ σκυλί, καὶ ζύγιασε τὸ βῆμα του πλάι τους. — Ἀφῆστε με νὰρθω μαζί σας!

(Μεταφρ.) **ΜΕΡ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ**

Ι. Ε. ΧΟΥΝΕΡ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ

Ἐπίκαιρο διήγημα

ΒΑΡΙΑ ΛΥΠΗ εἶχε σκεπάσει τὸν οὐρανό. Κι αὐτὸ φαινόταν πολὺ παράξενο στὰ δυὸ μικρὰ ἀγγελούδια πού τρέχανε ἀπ' τὴ μιὰν ἄκρη στὴν ἄλλη, ἐκτελώντας τὶς προσταγὲς τοῦ Ἄρχοντα.

Γιὰ ποιὸ λόγο, ἔλεγε τόνα μικρὸ ἀγγελούδι, ὁ Ἄριελ, στὸ φίλο του τὸν Πάξ, τ' ἄλλο ἀγγελούδι, εἶδα δάκρυα στὰ μάτια τοῦ Γαβριήλ; Κάτι φοβερὸ θὰ συμβαίνη. Μοῦλεγε κάποιος πὼς εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ἀπ' τὸν καιρὸ πού δημιουργήθηκε ὁ κόσμος, πού χύνονται δάκρυα δῶ πάνου στὸν οὐρανό. Θυμᾶσαι κείνη τὴ μέρα πού εἶχε τελειώσει ἡ δημιουργία, πὼς ξεφωνίζαμε ὅλοι ἀπὸ χαρά;

— Ναί, εἶπε ὁ Πάξ. Καὶ δὲ θὰ ξεχάσω ποτὲ κεῖνο τὸ θαυμάσιο τραγούδι πού ἔλεγαν ὅλα μαζὶ τὰ πρωινὰ ἀστέρια. Ἀκόμα καὶ τώρα γιομίζει τ' ἀφτιά μου, ἡ ὑπέροχη μελωδία του.

— Καὶ τὰ δικά μου εἶπε ὁ Ἄριελ. Μὰ δὲ μπορῶ νὰ καταλάβω γιατὶ εἶδα κεῖνα τὰ δάκρυα στὰ μάτια τοῦ Γαβριὴλ καὶ τὸν πόνο πού σκοτεινιάζει τὰ πρόσωπα τῶν μεγάλων ἀγγέλων. Εἶμαι σίγουρος πὼς θὰ ἔχη κάποια σχέση μ' αὐτὰ τὰ ὄντα πού κατοικοῦν κεῖ κάτου στὴ γῆ. Ὁ Πατέρας τ' ἀγαπάει τόσο πολύ, κι αὐτὰ ἔχω ἀκούσει πὼς ξεχνοῦν καὶ τ' ὄνομά Του. Ἂν τὸ σκεφτῆ κανεὶς καλά, αὐτὸ εἶναι τρομερό!

— Ναί, ἔχεις δίκιο ἀγαπητὲ Ἄριελ, εἶπε ὁ Πάξ. Μὰ ἐγὼ ἄκουσα μιὰ ἀκόμα πιὸ παράξενη εἴδηση: Πὼς ὁ Κύριος Ἰησοῦς θὰ κατεβῆ ὁ ἴδιος στὴ γῆ γιὰ νὰ τοὺς σώση ἀπ' τὴν ἁμαρτία.

Ὁ Ἄριελ κοίταξε ἄφωνος τὸ φίλο του.

— Θ' ἀφήση τὴ δόξα τοῦ οὐρανοῦ, φώναξε, ὅλη τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴ μαγεία πού Τὸν περιβάλλει; Θ' ἀφήση τὴν ἀγνότητα καὶ τὴν ἁγιοσύνη, τὴν ἀγάπη τοῦ Πατέρα; Θ' ἀφήση τὰ φιλντισένια παλάτια καὶ τὸ θρόνο μὲ τὰ χώματα τῆς ἴριδας καὶ μᾶς τοὺς ἀγγέλους πού τόσο Τὸν ἀγαποῦμε γι' αὐτὲς τὶς ἀχάριστες ὑπάρξεις πού ζοῦνε κεῖ κάτου; Ὤ! Αὐτὸ δὲν μπορεῖ νᾶναι ἀλήθεια.

Καὶ τὰ δάκρυα ἄρχισαν νὰ τρέχουν ἀκράτητα στὰ μάγουλα τοῦ μικροῦ ἀγγέλου. Τότε, ἔκλαψε κι ὁ Πὰξ πού δὲν μποροῦσε νὰ μὴ συγκινηθῆ ἀπ' τὴν ἀπελπισία τοῦ φίλου του.

— Μὰ τὶ θὰ κάνη κεῖ κάτου; Ρώτησε πάλι ὁ Ἄριελ.

— Δὲν ξέρω ἀκριβῶς τὶ θὰ γίνη, ἀπάντησε ὁ ἄλλος, μὰ ἄκουσα νὰ λένε πὼς θὰ γεννηθῆ.

— Θὰ γεννηθῆ, θὰ γεννηθῆ; Τί εἶναι πάλι αὐτό; ρώτησε ξαφνιασμένος ὁ Ἄριελ.

— Δὲν ἔχω ἰδέα, μὰ μοῦ φαίνεται πὼς θᾶναι κάτι πού συμβαίνει μ' αὐτοὺς κεῖ κάτου, ἀπάντησε ὁ Πάξ. Τὰ μάτια τοῦ μικροῦ ἀγγέλου ἄνοιξαν διάπλατα ἀπ' τὴν ἔκπληξη.

— Θέλεις νὰ πῆς πὼς θὰ γίνη σὰν κι αὐτοὺς καὶ θὰ πάρη τὸ ἴδιο σῶμα μὲ τὸ δικό τους;

Ὁ Πὰξ ἔγειρε λυπημένος τὸ κεφάλι.

— Σχεδὸν αὐτό, εἶπε. Μὰ καὶ γὼ ἀπ' ὅλα πού σοῦ λέω δὲν καταλαβαίνω τίποτα.

Τὰ μικρὰ ἀγγελούδια ἔμειναν γιὰ λίγο συλλογισμένα. Ἔπειτα ὁ Ἄριελ ρώτησε:

— Καὶ πότε θὰ συμβῆ αὐτὸ τὸ παράξενο πράμα ἀγαπητὲ Πάξ;

— Νομίζω πὼς θὰ φανῆ ἀπόψε, ὅπως λένε κεῖ κάτου στὴ γῆ. Δηλαδὴ σὲ λίγο, δήλωσε ὁ φίλος του.

— Τότε, εἶπε ὁ Ἄριελ, ἂς βιαστοῦμε νὰ γυρίσουμε στὴ Μεγάλη Πολιτεία. Μπορεῖ νὰ μάθουμε περισσότερα. Δὲ μᾶς χωρίζουν παρὰ μόνο ἑκατὸ ἑκατομμύρια χιλιόμετρα καὶ μποροῦμε νἄμαστε κεῖ σὲ δέκα λεπτὰ ἂν κάνουμε γρήγορα.

Ὅταν τὰ δυὸ ἀγγελούδια γύρισαν στὴ Μεγάλη Πολιτεία, ὅλοι ἦταν ἀνάστατοι. Ἀγγελιοφόροι πηγαινόρχονταν καὶ σάλπιγγες ἠχοῦσαν κι ὁ ἀέρας ἦταν γεμάτος ἀπὸ τ' ἀπαλὸ θρόισμα πού ἔκαναν τὰ φτερὰ τῶν ἀγγέλων πού εἶχαν μαζευτῆ ἀπ' τὶς τέσσερες ἄκρες τ' οὐρανοῦ. Ἀρχάγγελοι καὶ ἄγγελοι σὲ μακριὲς σειρές, στεκόταν ὅλοι μπροστὰ στὸν Ἄσπρο θρόνο. Ὅμως ὁ θρόνος ἦταν ἄδειος. Τὰ δυὸ ἀγγελούδια ἔνιωσαν ἕνα δυνατὸ σφίξιμο στὴν καρδιά.

—Ἔφυγε, ἔφυγε, σοῦ τὄχα πεῖ, κλαφούρισε ὁ Πάξ.

Μὰ ἄξαφνα ἄκουσαν νὰ τοὺς φωνάζουν μὲ τὰ ὀνόματά τους. Ἦταν ὁ Γαβριὴλ πού τοὺς διέταζε νὰ πάρουν τὴ θέση τους. Πῆγαν λοιπὸν καὶ στάθηκαν στὴν ἄκρη μιᾶς ὁμάδας καὶ περίμεναν μὲ μεγάλη ἀνυπομονησία νὰ μάθουν τὶ θὰ τοὺς ἔλεγαν. Σὲ λίγο ὁ Γαβριὴλ σήκωσε τὸ χέρι του ψηλὰ γιὰ νὰ δείξη πὼς ἤθελε νὰ μιλήση κι ὅλοι σώπασαν. Καὶ τότε μὲ φωνὴ πού ἔμοιαζε μὲ μελωδία εἶπε.

— Μαζευτήκαμε ὅλοι σήμερα δῶ πέρα, γιὰ νὰ μάθουμε τὸ πιὸ θαυμαστὸ ἄγγελμα πού ἀκούστηκε ποτὲ στὴν αἰωνιότητα. Ὁ πολυαγαπημένος Κύριός μας καὶ μονάκριβος γιὸς τοῦ Πατέρα, μᾶς ἄφησε.

Ἡ φωνὴ τοῦ μεγάλου ἀγγέλου σ' αὐτὲς τὶς τελευταῖες λέξεις ράγισε καὶ τὸ μαζεμένο πλῆθος πού μὲ δυσκολία κρατιόταν τόσην ὥρα, ξέσπασε σὲ λυγμούς. Σὲ λίγο ὁ Γαβριὴλ συνέχισε:

—Ὁ Κύριός μας πῆγε στὴ γῆ γιὰ νὰ γεννηθῆ σὰ βρέφος πού θὰ μεγαλώση καὶ θὰ γίνη ἄντρας καὶ θὰ ζήση μαζὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους, γιατὶ θέλει νὰ τοὺς σώση ἀπὸ τὴν ἁμαρτία.

Στὸ ἄκουσμα αὐτὸ μιὰ βουὴ σὰ μακρινὴ ἠχὼ κεραυνοῦ ὑψώθηκε ἀπ' τὴ συνάθροιση. Μὰ ὁ ἄγγελος ἐξακολούθησε:

—Ἀπόψε στὴ γῆ, σὲ μιὰ μικρὴ πόλη πού τὴ λένε Βηθλεὲμ θὰ συν-

τελεσθῆ ἡ ἐνσάρκωσή Του. Κατὰ διαταγὴν τοῦ Πατέρα θὰ μὲ συνοδέψετε στὴ γῆ γιὰ νὰ ἀναγγείλουμε τὴ χαρμόσυνη εἴδηση στὸν ἀνήσυχο κάτου κόσμο. Θὰ τὸ ποῦμε σὲ μερικοὺς ἁπλοὺς καὶ καλόκαρδους βοσκοὺς ποὺ ζοῦνε στὰ χωράφια τῆς Βηθλεὲμ καὶ νιώθουν πίστη ἀληθινὴ γιὰ τὸν Κύριό μας. Καὶ σεῖς ὅλοι θὰ ψάλετε τὸ τραγούδι ποὺ θὰ σᾶς πῶ. Καὶ τώρα, ἡ ὥρα ἦρθε, ἄς πηγαίνουμε.

Ὁ Ἄριελ ἔτρεμε ἀπὸ τὴ συγκίνηση. Ἦταν περήφανος γιατὶ εἶχαν διαλέξει αὐτὸν καὶ τὸν Πὰξ γιὰ νὰ ψάλουν τὸ ἅγιο τραγούδι στὸν κόσμο μαζὶ μὲ τοὺς μεγάλους ἀγγέλους σ' αὐτὸ τὸ θαυμάσιο ταξίδι.

Σὲ λίγο ὅλος ὁ ἀέρας πλημμύρισε ἀπ' αὐτὸ τὸ φτερωτὸ πλῆθος ποὺ εἶχε ἀκολουθήσει τὸ Γαβριὴλ στὸ πέταγμά του. Χιλιάδες καὶ δεκάδες χιλιάδων διέσχισαν τὸν οὐρανό, πέρασαν τὶς πλειάδες, τὴ ζώνη τοῦ Ὠρίωνα καὶ κατέβαιναν κατέβαιναν ἀφήνοντας τ' ἀστέρια νὰ σιγοτρέμουν στὸ στερέωμα. Ὕστερα σ' ἕνα νεῦμα τοῦ Γαβριὴλ ἅπλωσαν τὰ φτερά τους καὶ σταμάτησαν κοιτάζοντας κάτου. Εἶδαν τότε μερικοὺς γελαστοὺς ἀνθρώπους ντυμένους μὲ χοντρὰ ροῦχα ποὺ ἦταν ξαπλωμένοι γύρω ἀπὸ μιὰ φωτιὰ καὶ παρέκει μαζεμένα λίγα πρόβατα. Ὁ Γαβριὴλ ἔσπασε τὸ ἀτμοσφαιρικὸ νῆμα καὶ παρουσιάστηκε μπροστά τους. Ξαφνιασμένοι ἀντικρυσαν οἱ βοσκοὶ τὸν ἄγγελο κι ἔκρυψαν ἀπὸ τρόμο τὰ πρόσωπά τους. Ὅταν ὅμως ἄκουσαν τὸν Γαβριὴλ νὰ μιλάη συνῆρθαν καὶ μὲ κομμένη ἀνάσα πρόσεξαν τὰ λόγια του:

— Μὴ φοβᾶστε, τοὺς εἶπε γιατὶ σᾶς φέρνω ἄγγελμα χαρᾶς γιὰ σᾶς καὶ γιὰ ὅλο τὸν κόσμο. Στὴν πόλη τοῦ Δαβὶδ γεννήθηκε ἀπόψε ἕνας σωτήρας. Ὁ Χριστὸς καὶ Κύριος μας. Γιὰ νὰ Τὸν γνωρίσετε θὰ πρέπη νὰ ψάξετε νὰ βρῆτε ἕνα βρέφος τυλιγμένο στὶς φασκιὲς ποὺ θὰ κοιμᾶται μέσα σὲ μιὰ φάτνη.

Πρὶν ἀκόμα προλάβη νὰ τελειώση τὰ λόγια του ὁ ἄγγελος, ὁ οὐρανὸς ἄνοιξε καὶ χύθηκε ἕνα θεῖο φῶς καὶ τὸ ἀγγελικὸ πλῆθος παρουσιάστηκε μπροστὰ στὰ ἔκπληκτα μάτια τῶν βοσκῶν κι ἄρχισαν ὅλοι νὰ ψάλλουν. Ὁ Ἄριελ κι ὁ Πὰξ ἕνωσαν κι αὐτοὶ τὶς φωνές τους μὲ τὶς φωνὲς τῶν ἄλλων ἀγγέλων γιὰ νὰ ὑμνήσουν τὸν Κύριο. Δὲν καταλάβαιναν καλὰ-καλὰ ὅλο αὐτὸ τὸ μυστήριο. Μὰ ἔψαλλαν γιὰ ὅ,τι αὐτοὶ πίστευαν.

Τὸ μεγάλο δῶρο ποὺ ὁ Κύριος ἔδινε μὲ τόση ἀγάπη στοὺς ἀνθρώπους. «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Αὐτὸ τὸ τραγούδι τὸ καταλάβαιναν καλὰ καὶ τὸ τραγουδοῦσαν μ' ὅλη τους τὴ δύναμη. Κυμάτιζε γλυκὰ μέσα στὴ νύχτα ἡ μελωδία ποὺ οἱ ἄγγελοι ἔψαλλαν καὶ μάγεψε τ' ἀφτιὰ τῶν βοσκῶν. Τὸ νυχτερινὸ ἀεράκι τὴν πῆρε ἀπ' τὰ χωράφια τῆς Βηθλεὲμ καὶ τὴν ἔφερε στὸν οὐρανό. Ἀντήχησε δίπλα στὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ καὶ χάθηκε ἀνάμεσα στ' ἀστέρια.

Ξανά, σ' ἕνα νόημα τοῦ Γαβριήλ, τὸ οὐράνιο πλῆθος ξεκίνησε γιὰ τὴν ἐπιστροφή.

— Τὶ σημαίνουν ὅλα αὐτὰ Πάξ; ρώτησε ὁ Ἄριελ ὅπως ἀνέβαιναν πρὸς τὸν οὐρανό.

— Δὲν ξέρω τίποτα εἶπε τὸ μικρὸ ἀγγελούδι. Ἕνα μόνο ξέρω: πὼς ὅλα ἦταν ὑπέροχα! Σκέψου νὰ κατεβῆ ὁ Ἴδιος στὴ γῆ γιὰ νὰ σώση τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Ὤ, Ἄριελ! Πόσο εὐτυχισμένοι πρέπει νᾶναι αὐτοὶ ποὺ ἔχουν μαζί τους ἕνα τέτοιο σωτῆρα! Καὶ πρόσθεσε:

—Ἄς ἐλπίσουμε πὼς δὲ θ' ἀργήση νὰ γυρίση πάλι κοντά μας. Θᾶναι τόση ἐρημιὰ καὶ τόση θλίψη κεῖ πάνου χωρὶς Αὐτόν.

Κι ἀπὸ τὰ μάτια τῶν μικρῶν ἀγγέλων κύλησαν δυὸ δάκρυα. Ἦταν τὰ δάκρυα τῆς ἀγάπης ,καὶ τῆς ἀφοσίωσης στὸν Πατέρα καὶ τὸν Κύριό τους.

(Μετάφρ.) **ΞΕΝΗ ΚΕΡΑΣΙΩΤΗ**

Η ΚΑΛΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

ΕΝΑ ΚΛΕΙΔΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 22)

τάζουμε μόνο τοὺς βαθμοὺς στὰ μαθήματα, ἀλλὰ καὶ τὰ φερσίματα καὶ τὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ γιός σου μπῆκε ἐδῶ μέσα ἀνοίγοντας τὴν πόρτα τόσο ἀπότομα ποὺ ξαφνιάσθηκα, χωρὶς νὰ χαιρετήση, μὲ τὸ χέρι στὴν τσέπη τοῦ πανταλονιοῦ του, χωρὶς νὰ βγάλη τὸ σκουφί του καὶ μ' ἕνα ὕφος, μ' ἕναν τρόπο ποὺ δὲν ταιριάζει γιὰ παιδὶ τῆς ἡλικίας του. Ἐμεῖς θέλουμε στὴ δουλειά μας πρῶτα ἀνθρώπους καὶ ὕστερα τεχνῖτες. Τεχνῖτες θὰ τοὺς κάνουμε αὐτοὺς ποὺ παίρνουμε στὴ δουλειά μας, ἀλλὰ ἀνθρώπου εἶναι δύσκολο νὰ τοὺς κάνουμε. Αὐτὸ εἶναι. Δὲν μοῦ κάνει λοιπὸν ὁ γιός σου. Ἂν ἀργότερα ἀλλάξη, βλέπουμε!

Ὁ πατέρας τοῦ Κάβουρα δὲ μίλησε. Ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ ἔφυγε μουρμουρίζοντας: «Τῶλεγα ἐγὼ πὼς αὐτὰ τὰ φερσίματά του δὲ θὰ τοῦ βγοῦν σὲ καλό.»

Καὶ εἶχε δίκιο. Ὁ ἄνθρωπος πετυχαίνει πολλὲς φορὲς στὴ ζωή του μὲ τὴν καλή του συμπεριφορά, μὲ τοὺς καλούς του τρόπους, μὲ τὴν εὐγένεια, τὸν καλὸ λόγο, μὲ τὴν σεμνότητα, μὲ τὸ σεβασμό.

Κ. ΖΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ

ΔΩΡΟ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

Κυματάκι μου καλό,
ποὺ χορεύῃς σὰν τρελὸ
καὶ σκορπᾶς λευκὰ κρινάκια
στοῦ γιαλοῦ τὰ βοτσαλάκια.

πλέξε μου δαντελωτὸ
τούλι ἀσημοκεντητὸ
στολισμένο μὲ τ' ἀστέρια
π' ἄνθισαν σ' ἀγγέλων χέρια.

Θὰ τὸ πάω στὴν Παναγιὰ
τούτη τὴ γλυκιὰ βραδιὰ,
νὰ Τῆς πῶ μ' αὐτὸ τὸ τούλι
νὰ σκεπάση τὸ Χριστούλη.

ΓΙΩΡΓΗΣ ΚΡΟΚΟΣ

ΒΑΣΙΛΗ ΠΛΑΤΑΝΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ἤθη καὶ ἔθιμα τοῦ λαοῦ μας

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗ τῶν Χριστουγέννων ἴσαμε τὰ Φῶτα, σ' ὅλο τὸ Δωδεκάμερο, ποὺ τὰ νερὰ εἶναι ἀβάφτιστα, ὁ λαός μας πιστεύει πὼς βγαίνουνε οἱ Καλικάτζαροι καὶ πειράζουνε τοὺς ἀνθρώπους ἐπειδὴ δὲν ἔχει βαφτιστῆ ἀκόμα ὁ Χριστός. Σὲ μερικὰ μέρη ὁ λαὸς πιστεύει πὼς τὰ παιδιὰ ποὺ γεννιοῦνται τὰ Χριστούγεννα γίνουνται Καλικάτζαροι. Ἂν κανένα παιδὶ γεννηθῆ αὐτὴ τὴ μεγάλη μέρα τῆς Χριστιανοσύνης, τὸ δένουνε μὲ σκόρδο πλεξούδα ἢ μὲ ψαθόσκοινο ἀπὸ τὸ χέρι τῆς μητέρας του γιὰ νὰ τὸ ἐμποδίσουνε νὰ πάη μὲ τοὺς Καλικάτζαρους ἢ τοῦ καίγουνε τὰ νύχια, κι ἔτσι δὲν μπορεῖ νὰ γίνη Καλικατζαράκι χωρὶς νύχια.

Τοὺς Καλικάτζαρους ὅμως τοὺς διώχνουνε μὲ διάφορα ξόρκια καὶ καὶ γητιές. Ἔτσι στὴ Χίο, παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων «κάθε νοικοκύρης θὰ κόψη ἕνα μεγάλο ξύλο ἀφ' τὰ χωράφια καὶ θὰ τὸ φέρη νὰ τὸ ρίξη μὲς στὴ μέση τοῦ σπιθκιοῦ καὶ τὸ λὲν χριστόξυλο. Αὐτὸ θὰ τὸ ράνουν ἀμύγδαλα, καρύδια καὶ θὰ τρέχουν τὰ παπάκια νὰ τὰ μαζεύγκουν νὰ τὰ τρῶν. Ὕστερα θὰ πᾶ νὰ πάρη τὸ χριστόξυλον ἡ νοικοκυρὰ νὰ σβήση. Ὕστερι θὰ μαζώξη τὴν ἀχυλιὰ νὰ τὴ ρίξη στὰ τέσσερα καντούνια τοῦ σπιθκιοῦ γιὰ νὰ φυλάη ἀπὸ τοὺς ὄξω ἀπὸ δῶ».

Τὰ Χριστούγεννα, ποὺ γεννιέται ὁ Χριστὸς στὴ φάτνη τῆς Βηθλεέμ, εἶναι ἡ τρανότερη γιορτὴ τῆς Χριστιανοσύνης. Γι' αὐτὸ τὰ ἔθιμα τῆς γιορτῆς τῶν Χριστουγέννων ἀρχινᾶνε ἀπὸ τὴν παραμονή, ὅπου τὰ παιδιὰ ξεχύνουνται, προτοῦ καλὰ-καλὰ ξημερώση, μέσα στὸ χωριὸ καὶ φέρνουνε στοὺς χωριάτες τὸ μαντάτο τοῦ μεγάλου γιορτασμοῦ.

Κουκουλωμένα μέχρι τὸ κεφάλι στὰ χειμωνιάτικά τους ροῦχα, διαβαίνουν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ χιόνια, χτυπᾶνε μὲ τὰ ραβδιά τους τὶς πόρτες, σὰν τοὺς Μάγους ποὺ πήγανε καὶ προσκυνήσανε στὴ φάτνη τὸ Χριστό, καὶ τραγουδᾶνε τὰ κάλαντα:

«Χριστὸς γεννᾶται σήμερο ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει,
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται χαίρει ἡ φύσις ὅλη.
Ἐν τῷ σπηλαίῳ ἔρχονται τρεῖς Μάγοι μὲ τὰ δῶρα,
ἄστρο λαμπρὸ τοὺς ὁδηγεῖ χωρὶς νὰ λείψη ὥρα.
Ἔφτασαν στὴν Ἐρουσαλήμ, μὲ πόθο ἐρωτοῦνε,
ποῦ ἐγεννήθηὁΧριστὸς νὰ πᾶ νὰ τὸν ἰδοῦνε.
Ὁ βασιλιὰς σὰν ἄκουσε, ὁ βασιλιὰς Ἡρώδης,
ἀμέσως ἐταράχτηκεν κι ἔγινε θηριώδης.
γιατὶ πολὺ φοβήθηκε διὰ τὴν βασιλεία,
μὴν τοῦ τὴν πάρη ὁ Χριστὸς καὶ χάση τὴν ἀξία.
— Καὶ τοῦ χρόνου, καὶ κατέβασε τὰ ψιλά».

(Καριαὶς Χίου)

Μετὰ ἀπὸ τὰ κάλαντα ἀνοίγουνε οἱ πόρτες κι οἱ νοικοκυράδες τραπέζωνουνε τὰ παιδιὰ κουλούρια, ἀμύγδαλα, καρύδια, ζαχαρωτὰ καὶ δραχμές. Μὲ μεγάλη λαχτάρα ἀπαντέχουνε τὰ παιδιὰ νἄρθη τούτη ἡ μεγάλη ἁγιασμένη μέρα ποὺ εἶναι ἡ καθαυτὸ δική τους γιορτή, ὅπου, ἔπειτα ἀπὸ τὴ σαραντάμερη νηστεία σφάζουνται τὰ γουρουνόπουλα, τὰ νιογέννητα ἀρνιά, καὶ ψήνουνται τὰ Χριστόψωμα, οἱ χριστουγεννιάτικες μυρωδάτες κουλοῦρες.

Τὴ χριστουγεννιάτικη νύχτα, σὰν θὰ χτυπήση ἡ καμπάνα τῆς ἐκκλησιᾶς καὶ φέρη τὸ μαντάτο τῆς γέννησης τοῦ Χριστοῦ, τὰ παιδιὰ σηκώνουνται χαρούμενα, βάζουν τὰ σκολιανά τους, καὶ πηγαίνουνε στὴ βρύση τοῦ χωριοῦ ὅπου «καλαντιάζουνε», ἀφήνουνε ἀλάτι, στάρι ψημένο καὶ κλαδὶ ἐλιᾶς, καὶ παίρνοντας νερὸ λένε: «Ὅπως τρέχει τὸ νερό σου, βρυσούλα μου, ἔτσι νὰ τρέχη καὶ τὸ βιός μου». Ποὺ θέλει νὰ πῆ, πὼς ὅπως τρέχει τὸ νερὸ τῆς βρύσης ἀκατάπαυστα, ἔτσι νὰ συνεχίζεται καὶ ἡ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ γιὰ πολλὰ καὶ πολλὰ χρόνια. Ἀφοῦ πᾶνε στὴν ἐκκλησιὰ καὶ μεταλάβουνε, γυρίζουνε στὸ ζεστὸ χωριατόσπιτο ὅπου πίνουνε τὴν ἀρνίσια σούπα καὶ κόβουνε τὸ Χριστόψωμο.

Τὸ βράδυ τῶν Χριστουγέννων τὰ παιδιὰ τραγουδᾶνε καὶ χορεύουνε τὴν «ἀποσουρτή», ἕναν μαγευτικὸ χορὸ κάτω ἀπὸ τὴν ἀστροφεγγιὰ τῆς χριστουγεννιάτικης ἅγιας νύχτας. Μέσα στὴ μαγεία της γιορτάζεται ἡ πρώτη τρανὴ γιορτὴ τοῦ Δωδεκαέμερου, ποὺ στὰ παιδιὰ ἀφήνει τὶς καλύτερες θύμησες μὲ τὰ κάλαντα καὶ τὰ χριστουγεννιάτικα παιχνιδάκια καὶ δῶρα ποὺ παίρνουνε ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς τους, τὴν ὥρα ποὺ θὰ πᾶνε νὰ φιλήσουνε τὸ χέρι τους γιὰ νὰ μεταλάβουνε.

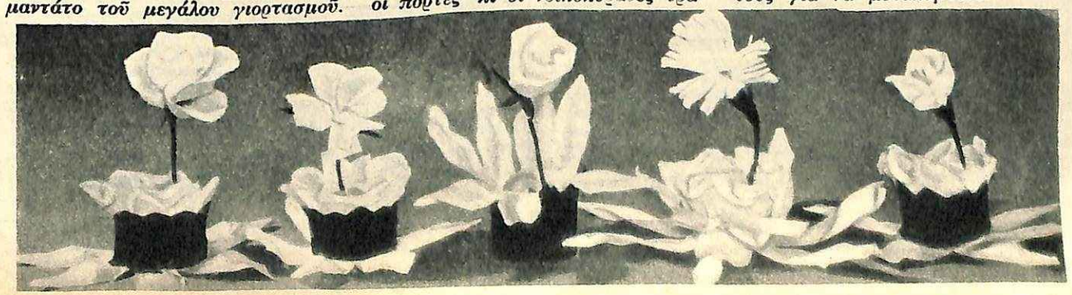

ΤΑΚΗ ΚΑΛΟΝΑΡΟΥ

Ἡ καταστροφὴ τοῦ Παρθενῶνος ἀπὸ τοὺς Βενετοὺς

Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ εἶναι ἀναμφισβήτητα τὸ πιὸ θαυμαστὸ μνημεῖο τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Κι εἶναι ἀκόμη ἀξιοθαύμαστο τὸ πῶς διατηρεῖται μέχρι σήμερα, παρ' ὅλες τὶς ἐπιδρομές, τοὺς πολέμους, τὶς καταστροφὲς καὶ τοὺς βανδαλισμοὺς ποὺ γνώρισε ἡ Ἀθήνα στὴν νεώτερη ἱστορία της.

Ὡς τὰ χρόνια τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 21 ἡ Ἀκρόπολις ὑπέστη πολλὰ δεινά, πολιορκίες, μάχες καὶ βομβαρδισμοὺς ἀπὸ τὰ κανόνια. Κι ὅμως τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀρχαῖα κτίσματά της θὰ διετηροῦντο ὡς τὶς ἡμέρες μας σχεδὸν ἀνέπαφα, ὅπως ἦσαν τὴν ἐποχὴ τοῦ «Χρυσοῦ Αἰῶνος», ἂν δὲν συνέβαινε ἡ μεγάλη, καταστροφὴ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1687, ὅταν πολιόρκησε τοὺς Τούρκους στὴν Ἀκρόπολι ὁ Βενετὸς στρατηγὸς Φραγκῖσκος Μοροζίνης.

★

Ὁ Μοροζίνης ἦταν ἀρχηγὸς μιᾶς μεγάλης ἐκστρατείας πού ἔγινε τὸ 1685 ἀπὸ τὴν Βενετία, μὲ τὴν συμμαχία τῆς Αὐστρίας, τῆς Πολωνίας καὶ τοῦ Πάπα, ἐναντίον τῶν Τούρκων στὴν Ἑλλάδα. Χιλιάδες Εὐρωπαῖοι μισθοφόροι ἀποβιβάσθησαν

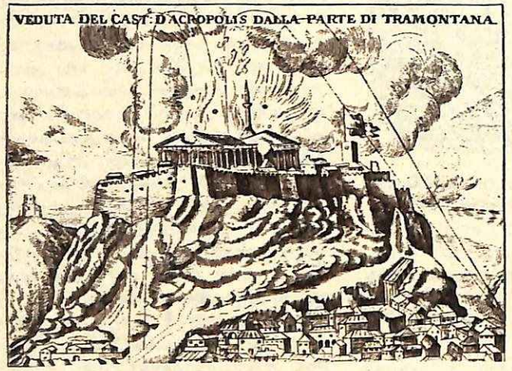

Ὁ βομβαρδισμὸς τοῦ Παρθενῶνος ἀπὸ τὸ Μοροζίνη τὸ 1687 (σχεδιογράφημα τῆς ἐποχῆς).

στὴν Πελοπόννησο, τὴν ὁποία ὁ Μοροζίνης κατέκτησε ἐξ ὁλοκλήρου τὸν Αὔγουστο τοῦ 1687.

Οἱ Τοῦρκοι εἶχαν ἀποσυρθῆ στὴν Ρούμελη, ὅπου ὁ Μοροζίνης ἀποφάσισε νὰ συνεχίση τὴν ἐκστρατεία του πρὶν τὸν προλάβη ὁ χειμώνας. Κι ἄρχισε, φυσικά, ἀπὸ τὴν Ἀθήνα...

Στὶς 9 Σεπτεμβρίου ὁ ἐνετικὸς στόλος ἔφθασε στὸ «Ἀσλὰν Λιμάνι» (Λιμὴν τοῦ Λέοντος), ὅπως ἔλεγαν οἱ Τοῦρκοι τὸν Πειραιᾶ, ἀπὸ ἕνα ἀρχαῖο μαρμάρινο λεοντάρι, ποὺ βρισκόταν ἐκεῖ καὶ ποὺ μετεφέρθη κατόπιν ἀπὸ τὸν Μοροζίνη στὴ Βενετία, ὅπου ὑπάρχει μέχρι σήμερα.

Μόλις ἀποβιβάσθηκε μὲ τὰ στρατεύματά του, ὁ Μοροζίνης συνάντησε μία ἐπιτροπὴ ἀπὸ Ἕλληνες μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν, ποὺ δήλωσε στὸν Χριστιανὸ ἀρχιστράτηγο ὅτι ἡ πόλις εἶναι μαζί του.

Οἱ Τοῦρκοι εἶχαν λάβει ἤδη τὰ μέτρα τους. Ὠχυρώθηκαν στὴν Ἀκρόπολι μὲ μεγάλη ποσότητα πυρομαχικῶν καὶ μὲ πυρίτιδα, ποὺ εἶχαν ἀποθηκεύσει στὸν Παρθενῶνα. Ἀκέραιος ἐσώζετο μέχρι τότε ὁ ναὸς τῆς Παλλάδος, ἂν καὶ μεταβεβλημένος ἀπὸ χριστιανικὴ μητρόπολι, ποὺ ἦταν κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους, σὲ τζαμὶ ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τῆς Τουρκοκρατίας.

✱

Ἀμέσως ἄρχισε ἡ πολιορκία τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ὁ σφοδρὸς βομβαρδισμός της ἀπὸ τὶς κανονοστοιχίες τοῦ Μοροζίνη.

Τὴν 14η Σεπτεμβρίου μία βόμβα ἔπεσε σὲ μιὰ μικρὴ πυριτιδαποθήκη τῶν Προπυλαίων καὶ τὰ ἀνετίναξε. Τὸ μεγάλο κακὸ ὅμως ἔγινε στὶς 16 Σεπτεμβρίου 1687. Μία βολίδα ἔπεσε ἐπάνω στὴ στέγη τοῦ Παρθενῶνος κι ἀπὸ κάποιο ἄνοιγμα τῆς μαρμάρινης ὀροφῆς κατέληξε μέσα στὴν ἀποθηκευμένη πυρίτιδα.

Ἡ τρομερὴ ἔκρηξις ἐθανάτωσε 300 Τούρκους — τὸ ἕνα τρίτο τῶν πολιορκημένων — μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν μάλιστα καὶ ὁ πασὰς τῆς φρουρᾶς, καθὼς καὶ ὁ γιός του.

Ταυτοχρόνως ἔπαθε καὶ τὴ μεγαλύτερή του καταστροφὴ τὸ ἀριστούργημα τοῦ Ἰκτίνου καὶ τοῦ Φειδία, ποὺ ἦταν ὡς τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἄθικτο ἐπὶ δύο περίπου χιλιάδες χρόνια, ὕστερα ἀπὸ τόσες περιπέτειες καὶ εἰσβολὲς ξένων ἐπιδρομέων.

Γρήγορα οἱ Τοῦρκοι ἀναγκάσθηκαν νὰ συνθηκολογήσουν. Κι ὁ Μοροζίνης, στὴν ἀναφορά του πρὸς τὴ Βενετία, μὲ πλήρη ἐπίγνωση τοῦ κακοῦ ποὺ προξένησε στὸν Παρθενῶνα, ἔγραψε μὲ δῆθεν μετριοφροσύνη καὶ χωρὶς καμιὰ ντροπὴ τὰ ἑξῆς:

«Δὲν θέλω νὰ ἐξογκώσω μὲ μεγάλα λόγια τὶς μηδαμινὲς ὑπηρεσίες μου. Μοῦ ἀρκεῖ νὰ τὶς γνωρίζη ὁ κόσμος καὶ νὰ τὶς ἀποδέχεται ἡ Πατρίς μου. Δική σας εἶναι ἡ Ἀθήνα, ἡ ἔνδοξη καὶ πολυθρύλητη Ἀθήνα, μὲ τὸ μεγάλο καὶ περίφημο Ἄστυ της καὶ τὰ λαμπρὰ μνημεῖα, μὲ τὰ ὁποῖα συνδέονται τόσες ἀναμνήσεις τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Σοφίας».

Κι ὁ βανδαλισμὸς τοῦ Μοροζίνη στὸ μνημεῖο, ποὺ καὶ αὐτὸς ὁ βάρβαρος Ἀλάριχος εἶχε σεβαστῆ, δὲν σταμάτησε μὲ τὸν βανδαλισμό. Συνεχίσθηκε μὲ μιὰ διαταγὴ ν' ἀφαιρεθῆ ἕνα μέρος τοῦ δυτικοῦ ἀετώματος τοῦ Παρθενῶνος γιὰ νὰ μεταφερθῆ στὴ Βενετία. Ἀπὸ ἀδεξιότητα δὲ τῶν ἐργατῶν, τὸ μαρμάρινο αὐτὸ συγκρότημα κατέπεσε κι ἔγινε χίλια κομμάτια.

★

Θάλεγε κανεὶς ὅμως ὅτι ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ ἐκδικήθηκε. Γιατὶ ἡ κατάληψις τῆς Ἀθήνας ἦταν ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους στὴν ἐκστρατεία ἐκείνη τῶν Βενετῶν. Ἀκολούθησαν ἧττες κι ἀτυχίες πολλὲς καὶ μία μεγάλη ἐπιδημία πανώλους ἀποδεκάτισε τὰ στρατεύματα τοῦ Μοροζίνη. Ὁ ἴδιος ὁ στρατηγὸς πέθανε στὸ Ναύπλιο, ὅπου εἶχε καταφύγει, τὸ 1694.

Οἱ Τοῦρκοι ξαναπῆραν τὴν Πελοπόννησο ἀπὸ τοὺς Βενετούς, ποὺ ἔφυγαν κακοὶ κακῶς: Εἶχαν φερθῆ μὲ τὴν μεγαλύτερη κατακτητικὴ σκληρότητα στοὺς Ἕλληνες, παρ' ὅλη τὴν βοήθεια ποὺ οἱ πρόγονοί μας τοὺς εἶχαν προσφέρει, θεωρώντας τους σὰν Χριστιανοὺς ἐλευθερωτές. Ἀπὸ τότε χρονολογοῦνται κι οἱ ἀκόλουθοι παροιμιώδεις δημοτικοὶ στίχοι:

Κάλλιο 'χω νὰ μὲ σφάζουνε μὲ δίκοπα μαχαίρια,
παρὰ νὰ πέσω στ' ἄδικα τῶν Βενετσιάνων χέρια...

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΡΚΤΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 19)

σὰν νὰ περιφέρωνται γύρω ἀπὸ τὸν πολικὸ ἀστέρα, ποὺ εἶναι τὸ τελευταῖο ἄστρο τῆς οὐρᾶς τῆς Μικρᾶς Ἄρκτου.

Ἡ Μικρὴ Ἄρκτος εἶναι ἕνας ἀστερισμός, ποὺ ἔχει τὸ ἴδιο σχῆμα μὲ τὴ Μεγάλη, ἔχει ὅμως ἀντίθετη θέσι. Τὸ τετράπλευρό της εἶναι γυρισμένο πρὸς τὴν οὐρὰ τῆς Μεγάλης Ἄρκτου καὶ ἡ οὐρά της ἀντιθέτως.

Εἶχαν πλάσει καὶ ἄλλους μύθους οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες γιὰ νὰ ἐξηγήσουν πῶς ἐπῆραν οἱ δυὸ αὐτοὶ ἀστερισμοὶ τὴν ὀνομασία των. Ὅταν διαδόθηκε ὁ χριστιανισμός, ἡ λαϊκὴ φαντασία ἔδωσε ἄλλες ὀνομασίες στοὺς ἀστερισμοὺς αὐτούς, καὶ ἰδίως στὴν Μεγάλη Ἄρκτο, διότι ἡ παλιὰ ἐθύμιζε τὴν εἰδωλολατρικὴ ἐποχή. Ἔτσι τὴν ὠνόμασαν ἅμαξα τοῦ Δαβίδ — τὰ τέσσερα ἄστρα σχηματίζουν τὴν ἅμαξα καὶ τὰ τρία τὸ ζυγό — Κιβωτὸ τοῦ Νῶε. Ἔχουν δώσει σὲ πολλὰ μέρη καὶ ἄλλες ὀνομασίες στὴ Μεγάλη Ἄρκτο, καμιὰ ὅμως ἀπ' αὐτὲς δὲν εἶναι πανελλήνια. Γιατὶ ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ ὀνομασία οὐδέποτε ξεχάστηκε, παραμένει ἡ ἴδια μέχρι σήμερα, ἀπ' αὐτὴν δὲ ὁ βορρᾶς λέγεται ἀλλιῶς καὶ Ἄρκτος.

Οἱ δυὸ αὐτοὶ ἀστερισμοί, καὶ ἰδίως ἡ Μεγάλη Ἄρκτος, ποὺ ἀναγνωρίζεται πολὺ εὔκολα, βρίσκονται πάντα ψηλὰ πάνω ἀπὸ τὸ βόρειο ἡμισφαίριο τῆς γῆς καὶ βοηθοῦν πολὺ τοὺς ναυτικοὺς στὸν προσανατολισμό τους, ἰδίως ὁ πολικὸς ἀστήρ, ποὺ σχεδὸν ἀκίνητος, δείχνει πάντα τὸ βοριά. Ἂν θέλετε καὶ σεῖς νὰ τοὺς βρῆτε δὲν θὰ δυσκολευθῆτε. Τὸ σχῆμα ποὺ δημοσιεύομε θὰ σᾶς βοηθήση.

Ν. Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗΣ

ΕΥΘΥΜΗ ΣΤΗΛΗ

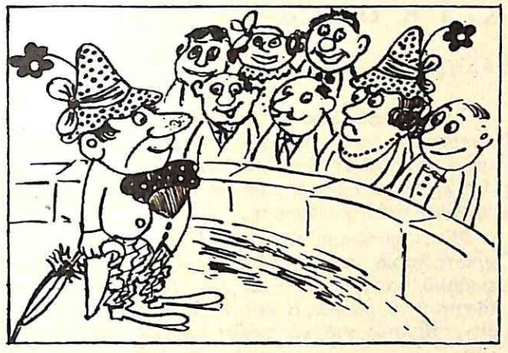

Χωρὶς λόγια

✱

ΓΕΝΝΗΜΕΝΟΣ ΠΙΑΝΙΣΤΑΣ

Ἕνας Ζακυνθινὸς ἄρχοντας ἔπαιζε πιάνο, ὅταν μπῆκε μέσα ὁ σέμπρος του κουβαλώντας λουλούδιὰ ἀπὸ τὸ χτῆμα. Ὁ γεώργὸς τά 'χασε κι ἀπόμεινε ἀκούγοντας σὰ χαζός. Βλέποντάς τον ἔτσι ἄπὸ τὸν καθρέφτη ὁ ἄλλος σταμάτησε, σηκώθηκε καὶ τοῦ εἶπε:

— Παῖξε καὶ σύ, Νιόνιο.

Ὁ σέμπρος δυσκολεύτηκε, μὲ τὰ πολλὰ ὅμως ἀναγκάστηκε νὰ κάτση, καὶ χτύπησε τὰ χέρια του στὰ κόκαλα τοῦ πιάνου. Ἀμέσως πετάχτηκε ἀπάνω ξαφνιασμένος λέγοντας:

— Μὰ τὸν Ἅγιο, ἀφέντη, δὲν τό ξερα πῶς ξέρω νὰ παίζω! Μὰ τοῦ λόγου σου πῶς ἤξερες ὅτι ξέρω;

ΠΩΣ ΝΑ ΠΡΟΛΑΜΒΑΝΕΤΕ ΤΑ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑΤΑ

Ἠλεκτρικοί στύλοι

Προσέχετε, παιδάκια μου: Ποτὲ μή σκαρφαλώνετε
πάνω σὲ στύλο ἠλεκτρικό. Κανείς σας μὴν ἀνέβη,
γιατὶ μεγάλος κίνδυνος ἐκεῖ στὸ στύλο ἁπλώνεται
κι ἀλί σ' ἐκεῖνο τὸ παιδί,
ποὺ αὐτὸ δὲν τὸ πιστεύει.

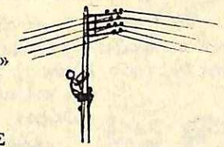

Δέν λέω «μὴ σκαρφαλώνετε»
γιατὶ εἶναι ἀταξία,
μὰ ξαφνικὰ νὰ πάθετε
μπορεῖ ἠλεκτροπληξία...

Ο ΠΑΠΟΥΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΑΣ

— Γερο μυαλο —

Γιὰ νἄχης τὴν ὑγεία σου, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ σῶμα,
νὰ ἔχης φρόντιζε γερὸ καὶ τὸ μυαλό σου ἀκόμα.

Λοιπόν, γιὰ νἄναι ὑγιές, παιδί μου, τὸ μυαλό σου,
μὲ καλοσύνη νό κοιτᾶς τὸν κάθε διπλανό σου,
κι οὔτε νὰ ἐκνευρίζεσαι μὲ τὸ παραμικρό,
οὔτε νὰ λὲς «ἐθύμωσα. Θὰ σκάσω, δέν μπορῶ».
Κι ἅμα σοῦ πῆ ἕνας ἄδικος πὼς δίκιο ἐκεῖνος ἔχει,
κάνε πὼς δὲν κατάλαβες. Κι ἂν τόπε... κάτι τρέχει.

Ἔτσι, τὰ ἐκνευρίσματα ἐὰν τὰ κάνης πέρα,
κι ἂν ἔχης τὸ χαμόγελο καὶ τή χαρά στὴν τσέπη,
τριγύρω σου δημιουργεῖς μιὰν εὔθυμη ἀτμοσφαῖρα,
ποὺ στὴν ὑγεία τοῦ μυαλοῦ. παιδί μου, εἴν' ὅ,τι πρέπει.

Καὶ ὅσο ὑγιέστερο εἶν' τὸ μυαλό ποὺ ὁρίζεις,
τόσο κ' ὑγεία πιὸ πολλὴ στὸ σῶμα ἐξασφαλίζεις.

Η ΓΙΑΓΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ (Ἡμέρες φωτεινὲς—Ἡμέρες μαῦρες)

537-27— Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐγκαινιάζει τὸ ναὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας. Γιὰ νὰ γιορτάση ὁ λαὸς τὰ «ἀνοίξια» σφάζονται χιλιάδες ἐλάφια, βόδια κι ἀρνιὰ καὶ γίνεται γλέντι ποὺ διαρκεῖ πολλὲς ἡμέρες.

1611- 4— Οἱ Τοῦρκοι γδέρνουν ζωντανὸ καὶ σουβλίζουν τὸν ἐπίσκοπο Τρίκκης Διονύσιο, τὸν ἐπικαλούμενο Σκυλόσοφο, ποὺ ξεσήκωσε τοὺς στρατιῶτες καὶ μπῆκε μὲ 800 στὰ Γιάννενα, ὅπου ἔκαψε τὸ σπίτι τοῦ διοικητῆ κ' ἐσκότωσε πολλοὺς ἔχθρούς.

1667-28— Μικρὰ Μανιάτικα καράβια καῖνε στὰ παράλια τῆς Κρήτης πολλὰ πλοῖα τοῦ τουρκικοῦ στόλου. Γιὰ νὰ ἐκδικηθῆ ὁ ναύαρχος Κιπρουλῆς στέλνει στὴ Μάνη τὸν περίφημο κουρσάρο Χασὰν - Μπαμπά, ποὺ ὑψώνοντας δολερὰ λευκὴ σημαία προτείνει ἀμνηστεία. Οἱ Μανιάτες τὸν ὑποδέχονται μὲ γερὸ ντουφεκίδι κι αὐτὸς προστάζει ν' ἀρχίσουν προετοιμασίες γι' ἀπόβαση. Μερικὰ Μανιατόπουλα ρίχνονται τὴ νύχτα στὴ θάλασσα, κόβουν τοὺς κάβους τῶν καραβιῶν καὶ μαζὶ μὲ ἄλλους πατριῶτες κατορθώνουν νὰ διαλύσουν ὅλη τὴν ἐχθρικὴ δύναμη. Αἰχμαλωτίζουν τὰ περισσότερα πλοῖα καὶ βυθίζουν ὅλα τ' ἄλλα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ ναυαρχίδα, ποὺ, ντροπιασμένη, κατάφερε νὰ γυρίση στὴν Κρήτη.

1797-19— Σύλληψη τοῦ Ρήγα Φεραίου ἀπὸ τὶς αὐστριακὲς ἀρχές.

1803-16— Ἡ πεῖνα ἀναγκάζει τοὺς Σουλιῶτες ποὺ εἶναι κλεισμένοι στὸ Κοῦγκι νὰ συνθηκολογήσουν μὲ τοὺς Τούρκους καὶ νὰ βγοῦν. Ὅμως ὁ καλόγερος Σαμουὴλ μ' ἄλλους πέντε ἐπιμένουν νὰ μείνουν. Ὅταν πᾶνε οἱ Τοῦρκοι νὰ πάρουν τὸν πύργο ὁ Σαμουὴλ βάζει φωτιὰ σ' ἕνα βαρέλι μὲ μπαρούτι κι ὅλοι μαζὶ τινάζονται στὸν ἀέρα. Τὴν ἡρωικὴ αὐτὴ πράξη ὑμνεῖ ὁ Βαλαωρίτης μὲ τὸ ποίημά του ποὺ ἀρχίζει: «Καλόγερε, τὸ καρτερᾶς κλεισμένος μὲς στὸ Κοῦγκι; — Πέντε νομάτοι σοῦμειναν, καὶ κείνοι λαβωμένοι...».

-18— Ὁ κοσμοϊστορικὸς χορὸς τοῦ Ζαλόγγου: «Οἱ Σουλιώτισσες δὲ ζοῦνε δίχως τὴν Ἐλευθεριά».

1820-24— Ὁ Παπαφλέσσας στέλνει ἀπὸ τὸ Ἄργος στοὺς προεστοὺς τοῦ Μοριᾶ μυστικὲς ὁδηγίες γιὰ τὸν ξεσηκωμό. Μέσα σ' αὐτὲς εἶναι κι ὁ ὅρκος ποὺ ἀρχίζει ἔτσι: «Ὀρκιζόμεθα ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι, δι' ἀγάπην τῆς Πατρίδος ἀποφασίζομεν νὰ χύσωμεν τὸ αἷμα μας».

1823-24— Ὁ λόρδος Μπάυρον φθάνει στὸ Μεσολόγγι. Ὁ λαὸς τὸν ὑποδέχεται μ' ἐνθουσιασμό.

1826 — Θρίαμβος τοῦ Καραϊσκάκη στὸ Τουρκοχώρι. Ὁ ἱστορικὸς Σ. Τρικούπης γράφει: «Διὰ πρώτην φορὰν ὁ Καραϊσκάκης ἐπολέμησεν ἔφιππος καὶ τόσον εὐχαριστήθη, ὥστε ἕκτοτε δὲν ἤθελε νὰ πολεμῇ πεζός».

1865 — Ἱδρύεται ἡ «Ἑταιρεία Φίλων τοῦ Λαοῦ» μὲ σκοπὸ τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἐκλαΐκευση τῆς ἐπιστήμης. Οἱ Χαριλ. Τρικούπης, Ἀλ. Σούτζος, Θεόδ. καὶ Νικ. Δεληγιάννης, Π. Ρομπότης, Ἄγγ. Βλάχος κι ἄ. ἀποτελοῦν τὰ ἱδρυτικὰ της μέλη.

1912- 3— Ἡ ἱστορικὴ ναυμαχία τῆς Ἕλλης. Ὁ θρυλικὸς Ἀβέρωφ ὑπὸ τὸν ναύαρχο Κουντουριώτη, ἀψηφώντας τὰ ἐπάκτια πυροβολεῖα, φθάνει τὰ τουρκικὰ πολεμικὰ σ' ἀπόσταση 2850 μέτρων. Ὁ ἐχθρικὸς στόλος, τοῦ ὁποίου ἡ ναυαρχίδα «Βαρβαρόσσας» καὶ τὸ θωρηκτὸ «Τουργούτ - Ρέϊς ἔπαθαν μεγάλες βλάβες, ξαναμπαίνει στὰ Στενά.

1930-15— Ἀρχίζει ἡ λειτουργία τοῦ νοσοκομείου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

1940- 4— Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς διώχνει τοὺς Ἰταλοὺς ἀπὸ τὴν Πρεμετή.

- 6— Οἱ Ἅγιοι Σαράντα στὰ χέρια τοῦ στρατοῦ μας.

-21— Ὕστερα ἀπὸ σκληρὸν ἀγῶνα ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς κυριεύει τὴ Χειμάρα.

-31— Ὁ «Λάμπρος Κατσώνης» βουλιάζει βοηθητικὸ τοῦ ἰταλικοῦ στόλου.

1942- 8— Ὁ «Παπανικολῆς» βουλιάζει στὸ Αἰγαῖο ἰταλικὸ πλοῖο ἐφοδιασμοῦ 8000 τόννων.

-14— Τὸ ἀντιτορπιλικὸ «Βασίλισσα Ὄλγα» βυθίζει ἔξω ἀπὸ τὴ Μάλτα ἰταλικὸ ὑποβρύχιο.

1943-13— Οἱ Γερμανοὶ στὰ Καλάβρυτα ἐκτελοῦν 1200 ἄντρες 17-70 χρόνων κι ἔπειτα καῖνε τὰ περισσότερα σπίτια.

ΕΚΤΟΡΟΣ ΜΑΛΟ

Χωρὶς Οἰκογένεια

Μυθιστόρημα - Τόμος Β'

(3) — Στὸ Παρίσι —

Δὲν ὑπάρχει, πιστεύω, ἄνθρωπος ποὺ νὰ μὴν εἶδε ποτέ του ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ ζωηρὰ ὄνειρα, ποὺ σ' ἕνα μικρὸ διάστημα, σὲ λίγες στιγμὲς ὕπνου, περνοῦν μπροστά σου ὁλόκληρα χρόνια, ἀμέτρητες εἰκόνες ἀπ' τὴν περασμένη σου ζωή, καὶ ποὺ ἅμα ξυπνᾶς θαρρεῖς ἀκόμα πὼς τὰ ζῆς. Αὐτὸ ἔπαθα κι ἐγώ, καὶ γι' αὐτὸ ἀφοῦ ξύπνησα ἐξακολούθησα νὰ βλέπω ὅλα τ' ἀγαπητά μου πρόσωπα ποὺ εἶχα δεῖ, καὶ φυσικὰ μοῦ ἦταν ἀδύνατο πιὰ νὰ κοιμηθῶ.

Μὰ λίγο - λίγο οἱ ἐντυπώσεις μου γίνονταν ὠχρότερες, ὥσπου ξαναγύρισα στὴν πραγματικότητα. Ἀλλ' αὐτὴ μὲ περισσότερη ἐπιμονὴ μὲ κράτησε ἄγρυπνο καὶ συλλογισμένο.

Ἔπρεπε νὰ φύγω γιὰ τὸ Παρίσι, νὰ πάω νὰ βρῶ τὸν κύρ' Ζερόμ. Πῶς θὰ τὸν ἔβρισκα ὅμως, ἀφοῦ δὲν ξέραμε τὴ διεύθυνσή του; Ἡ ἀγαπητή μου παραμάνα τὸ μόνο ποὺ θυμήθηκε ἦταν τρία ξενοδοχεῖα, ὅπου ὁ Ζερὸμ συνήθιζε νὰ μένη κάθε φορὰ ποὺ πήγαινε στὴν πρωτεύουσα. Μοῦ εἶχε λοιπὸν τὰ ὀνόματά τους, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ξέρη καὶ τὴ διεύθυνσή τους. Πάλι καλὰ ὅμως. Ξέροντας τὰ ὀνόματα θὰ ἔψαχνα καὶ θὰ τἄβρισκα. Θὰ μοῦ κόστιζε ἴσως λίγον κόπο καὶ καιρό, ἀλλά...ἂν ἔβρισκα ἔτσι τὸν Ζερόμ, κι ἀπ' τὸν Ζερὸμ τὴν οἰκογένειά μου, αὐτὸ τὸ κόστος γρήγορα θὰ τὸ ξεχνοῦσα.

Καταλυπημένη ἦταν ἡ καημένη ἡ κυρὰ Αὐγουστίνα ποὺ θὰ ἔφευγα πάλι ἀπὸ κοντά της, παρηγοριόταν ὅμως μὲ τὴν ἰδέα πὼς οἱ γονεῖς μου θὰ ἦταν πλούσιοι καὶ θὰ καλοπερνοῦσα.

— Πλούσιοι θὰ εἶναι, μικρέ μου Ρεμύ, μοῦ εἶπε πάλι ὅπως καὶ πολλὲς ἄλλες φορὲς μοῦ εἶχε πεῖ. Δὲν μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι πλούσιοι, ἀφοῦ καὶ τὰ ρουχαλάκια σου καὶ τὰ σκεπασματάκια ποὺ σὲ εἶχαν τυλιγμένο, ὅταν σὲ βρήκαμε μωρὸ στὴν πόρτα μας, ἤτανε πλούσια, πάρα πολὺ πλούσια.

— Κι ἂν εἶμαι πλούσιος, μανούλα μου, τῆς εἶπα, ἡ πρώτη ποὺ θὰ κοιτάξω θὰ εἶσαι σύ. Κι ἀπὸ τὶς πρῶτες μέρες κιόλας θὰ σοῦ φέρω ἕνα καλὸ δῶρο.

— Κανένα σου δῶρο δὲ θ' ἀξίζη γιὰ μένα, ἀγόρι μου, ὅσο τὸ βούτυρο, τ' ἀλεύρι καὶ τ' αὐγὰ ποὺ μοῦφερες, τοῦ ἀποκρίθηκε. Μ' ὅλα σου τὰ πλούτη, δὲ θὰ μπορέσης νὰ μὲ κάνης πιὸ εὐτυχισμένη ἀπ' ὅσο μ' ἔκανες μὲ τὴ φτώχεια σου!

Ἂς μὴ σᾶς περιγράψω τώρα τὸ συγκινητικό μου ἀποχωρισμὸ ἀπὸ τὴν ἀνεχτίμητη παραμάνα μου, τὴν ὥρα ποὺ ξεκινοῦσα πάλι ἀπὸ τὸ Σαβανόν, μαζὶ φυσικὰ μὲ τὸ φίλτατό μου Ματτία καὶ τὰ δυὸ ἀγαπημένα μας ζωάκια.

Στὸ δρόμο δώσαμε ὅπως πάντα μερικὲς παραστάσεις, γιὰ νὰ σχηματίσουμε πάλι κανένα μικρὸ κομπόδεμα, γιατὶ ἂν ἀργοῦσα νὰ βρῶ τὸν κύρ' Ζερόμ, καὶ δὲν ἔβρισκε κι ὁ Ματτίας γρήγορα δουλειά, τὶ θὰ γινώμαστε...

Ἔτσι, φτάσαμε τέλος στὸ Παρίσι, μπήκαμε στὸ πρῶτο λαϊκὸ καφενεδάκι ποὺ βρέθηκε μπροστά μας, κι ἀφοῦ ξεκουράστηκα ὧς μιὰν ὥρα, ἄφησα στὸν Ματτία τὰ σκυλάκια καὶ τὶς ἀποσκευές μου, κι ἔφυγα ἀμέσως γιὰ νὰ ψάξω νὰ βρῶ τὸν κύρ' Ζερόμ.

Πῆγα στὴν Ἀστυνομία νὰ μάθω τὶς διευθύνσεις τῶν τριῶν ξενοδοχείων, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἦταν πολὺ εὔκολο. Στὸ ἕνα τμῆμα δὲν εἶχαν ἰδέα. Στὸ ἄλλο μισοήξεραν τὴ διεύθυνση τοῦ ἑνὸς ξενοδοχείου μόνο. Ἔτρεξα εὐθὺς — ἦταν στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ Παρισιοῦ — καὶ ἡ μόνη πληροφορία ποὺ προθυμοποιήθηκε νὰ μοῦ δώση ὁ ξενοδόχος ἦταν, πὼς δὲ γνώρισε ποτέ του κανένα Ζερόμ. Τὰ ἴδια ἔπαθα γιὰ νὰ βρῶ καὶ τὸ δεύτερο ξενοδοχεῖο, χωρὶς νὰ μάθω καὶ πάλι τίποτα, ἀλλὰ στὸ τρίτο πιὰ ἔδωσε ὁ Θεὸς καὶ κάτι ἔμαθα.

Ἔβαλε τὸ χέρι στὸ ἀφτί της.

Τὸ ξενοδοχεῖο αὐτὸ τὸ διατηροῦσε μιὰ γριὰ ποὺ τὸ κεφάλι της ἔτρεμε. Ἅμα τὶς ἔκανα τὴ γνωστή μας ἐρώτηση, ἔβαλε τὸ χέρι της σὰν χωνὶ στὸ ἀφτί της καὶ μὲ παρακάλεσε νὰ τὴν ἐπαναλάβω.

— Θέλω νὰ ἰδῶ τὸν κύρ' Ζερόμ, τῆς ξαναεῖπα. Τὸν Ζερὸμ ἀπὸ τὸ Σαβανόν.

Ἐκείνη σήκωσε τὰ δυὸ χέρια ψηλὰ μ' ἕνα κίνημα τόσο ἀπότομο, ποὺ ἡ γάτα της πήδησε τρομαγμένη κι ἐξαφανίστηκε ἀπὸ μπροστά μας.

— Ἀλίμονο, ἔκανε ἡ γριά. Μὴ... μή... μὴν εἶσαι τὸ παιδί;

— Ποιὸ παιδί; τῆς λέω.

— Τὸ παιδὶ ποὺ τὸ ζητᾶνε οἱ γονεῖς του.

— Ἔτσι σᾶς εἶπε ὁ κύρ' Ζερόμ;

— Ἄχ, μικρέ μου. Ὁ μακαρίτης ὁ Ζερὸμ νὰ λές... Στηρίχτηκα στὸν τοῖχο, γιὰ νὰ μὴν πέσω.

— Πέθανε; !

— Ναί, στὸ νοσοκομεῖο. Πᾶνε ὀχτὼ μέρες.

Μοῦ ἦρθε ζάλη. Πέθανε ὁ Ζερόμ!... Καὶ πῶς θὰ βρισκα τώρα τὴν οἰκογένειά μου;...

Στηρίχτηκα στὸν τοῖχο γιὰ νὰ μὴν πέσω.

ΔΙΑΣΚΕΥΗ Β. (Συνεχίζεται)

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Ἀστράφτει, βρέχει
κι ἐγὼ βαδίζω
δὲν ξεχωρίζω
ποῦ προχωρῶ.

Ποτάμι τρέχει
τὸ βροχονέρι
κι εἶναι τ' ἀγέρι
πολὺ ψυχρό...

Λίγο ἀκόμη
νὰ ξημερώση
κι ὡς θὰ χρυσώση
τὸ φῶς τὴν γῆ,

θ' ἀνοίξουν δρόμοι
γιὰ νὰ γυρίσω
στὸ σπίτι πίσω
νὰ βρῶ στοργή.

(ἀπόσπασμα)

ΛΑΚΗΣ ΦΛΩΡΟΣ Τεχν. Σχ. Γιαννιτσῶν

★

ΑΠΟΡΙΑ

Ὁ Τοτὸς πρὸς τὴ μητέρα του:

— Μητέρα πῶς οἱ ἀράπηδες καταλαβαίνουν πότε νὰ πλυθοῦνε καὶ πότε ὄχι ἀφοῦ ἔτσι κι ἀλλιῶς εἶναι πάντοτε μαῦροι;

ΣΤΥΛ. Ν. ΜΙΚΕΔΗΣ Β' ταξ. Γυμν. Χίου

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΟΤΙ

1) Ἡ χώρα ποὺ ἔχει τὶς περισσότερες κότες, 38 περίπου ἑκατομμύρια, εἶναι ἡ Ὁλλανδία;

2) Στὴ Βραζιλία, ὁρισμένοι ἰθαγενεῖς διατηροῦν σὰν κατοικίδια ζῶα φίδια, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν εἶναι δηλητηριώδη;

3) Τὸ κρασὶ ἀπὸ σταφύλι εἶναι τὸ πρῶτο ποτὸ μὲ ἀλκοὸλ ποὺ παρασκευάστηκε στὴ γῆ;

4) Ἕνας ψύλλος πηδᾶ ὕψος 300 φορὲς μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ ἀνάστημά του;

5) Ἡ πιὸ θερμὴ ἡμέρα ποὺ σημειώθηκε στὴν ἱστορία ἦταν τῆς 13ης Σεπτεμβρίου 1922, ποὺ τὸ θερμόμετρο στὴ Λιβύη ἀνῆλθε 30 βαθμοὺς ἄνω τοῦ μηδενός;

ΙΩ. ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗΣ Γυμν. Νάξου

★

Η ΓΛΩΣΣΟΜΑΘΕΙΑ

Ἕνας γάτος καθόταν ἀπέξω ἀπὸ τὴ φωλιὰ ἑνὸς ποντικοῦ καὶ φώναζε «μιάο - μιάο». Ὁ ποντικὸς ὅσο ἄκουγε τὸ γάτο δὲν ἔβγαινε ἔξω. Καταλάβαινε τί τὸν περίμενε. Πονηρὸς ὅμως ὁ γάτος σκέφθηκε νὰ κάνη τὸν σκύλο. Ὁ ποντικὸς ξεγελάστηκε καὶ βγῆκε βέβαιος πὼς δὲν κινδυνεύει ἀπὸ τὸ σκύλο. Ἔτσι, ὁ γάτος ἔκανε τὴ δουλειά του. Τὸ σχέδιό του πέτυχε. Κάποιος γειτονικὸς σκύλος πέρασε καὶ εἶπε στὸ γάτο:

— Τὶ συμβαίνει, βρὲ κουμπάρε; Ἐγὼ σὲ ἄκουσα κι ἔκανες τὸν σκύλο.

— Ἄκουσε κουμπάρε, τ' ἀπάντησε, ἂν δὲν ξέρει κανεὶς μιὰ ξένη γλῶσσα δὲν μπορεῖ νὰ ζήση τὴ σήμερον ἡμέραν.

Ι. ΚΡΑΣΟΝΙΚΟΛΑΚΗΣ
Παιδ. Ἀκαδ. Ἡρακλείου

★

ΛΑΪΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ
Οἱ Ἄγγελοι τρῶν κεράσια

Δυὸ ἀλῆτες βάλανε φτερὰ στοὺς ὤμους καὶ πήδησαν σ' ἕνα περιβόλι γιὰ νὰ κλέψουνε κεράσια. Ὁ ἐπιστάτης, ποὺ παραφύλαγε, τοὺς ἄκουσε. Πῆρε τὸ δίκανο κι ἔτρεξε νὰ τοὺς διώξη. Μόλις ἀκούστηκαν τὰ βήματά του, ὁ ἕνας κλέφτης φώναξε στὸν ἄλλο:

— Γαβριήλ, ρῖψον ἀμέσως πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατάκαυσον αὐτόν!

Κι ἐκεῖνος, κουνώντας τὶς ψεύτικες φτεροῦγες του, ἄρχισε νὰ σκορπίζη κάρβουνα ἀναμμένα ἀπὸ ἕνα τενεκὲ ποὺ 'χε φέρει μαζί του.

Τότε ὁ ἐπιστάτης, κατατρομαγμένος, τό 'βαλε στὰ πόδια φωνάζοντας;

— Συχώρα με, μπάρμπα Ἀρχάγγελε, δὲν ἤξερα πὼς οἱ ἀγγέλοι τρῶν κεράσια!..

ΝΙΚΗ, Σχολῆς Ξηροῦ (Καλλιθέα)

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						■
4						
5						
6			■			

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ ΚΑΙ ΚΑΘΕΤΩΣ: 1) Κράτος Βαλκανίων (αἰτ.). 2 Νῆσος Ἰονίου πελάγους. 3 Ἀρχαῖο μουσικὸ ὄργανο (γεν.). 4) Χωρὶς κακία (ἀπρος. πληθ.). 5) Τοποθεσία μὲ πολλὰ δένδρα (γεν.). 6) Χαρακτηριστικὸν προστακτικῆς (δημ.). — Ὄχι στραβά.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ
Γυμνασίου Ἀρ. Θηβῶν

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΕΣ

1 . . . . . .
2 . . . . . .
3 . . . . . .
4 . . . . . .
5 . . . . . .

1. Μία τῶν πέντε ἠπείρων τῆς Γῆς
2. Ἀδελφὸς τοῦ Ρώμου
3. Ὁ τόπος διαμονῆς τῶν Μουσῶν
4. Ἕλλην ποιητὴς (750 - 700 π.Χ.)
5. Σοφία... (ἢ «Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ...»)

Τ' ἀρχικὰ τῶν ζητουμένων λέξεων σχηματίζουν τ' ὄνομα ἀρχαίου θεοῦ.

ΝΙΚ. ΝΑΤΣΗΣ Μικτὸν Γυμν. Ἀμυνταίου

ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ

Ἡ ἀρχικὴ αἰτία τῶν ἀνακαλύψεων αὐτῶν ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι μερικοὶ ἀριθμοὶ εἶναι ἀληθινὰ περίεργοι καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ κάνη μὲ αὐτοὺς ἀριθμητικὰς πράξεις ποὺ δίδουν τὰ πιὸ παράξενα ἀποτελέσματα.

Ἐὰν πολλαπλασιάσωμεν τὸν ἀριθμὸν 37 ἐπὶ τοὺς ἀριθμοὺς τῆς ἀριθμητικῆς προόδου 3, 6 κ.λ.π. τὸ γινόμενον θὰ ἀποτελῆται ἀπὸ τρεῖς ὁμοίους ἀριθμούς:

37 × 3 = 111
37 × 6 = 222
37 × 9 = 333
37 × 12 = 444
37 + 15 = 555
37 × 18 = 666
37 × 21 = 777
37 × 24 = 888
37 × 27 = 999

Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἁπλᾶ ἀποτελέσματα τῶν πράξεων, παράξενα ἐκ πρώτης ὄψεως, χωρὶς ὅμως καμιὰ σημασία.

ΣΤΥΛ. Ν. ΜΙΚΕΔΗΣ Β' ταξ. Γυμν. Χίου

ΤΡΙΓΩΝΟΝ

1. — — — — —
2. — — — —
3. — — —
4. — —
5.

Ὁριζοντίως καὶ καθέτως τὰ ἴδια:

1. Ὀδυνηρὸν αἴσθημα.
2. Εἶναι ἡ Ροδόπη.
3. Καταλαβαίνω.
4. Ἀντωνυμία.
5. Σύμφωνον.

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΜΕΛΛΟΥ Γυμν. Πάρου

★

ΑΓΓΕΛΙΚΑ ΨΑΡΑ
Γερμανικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν

ΒΙΒΛΙΑ - ΔΩΡΑ

Τὰ καλύτερα ΒΙΒΛΙΑ γιὰ τὶς γιορτὲς

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ «ΑΤΛΑΝΤΙΣ» - ΚΟΡΑΗ 8 - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 222.846

Διαλέξτε ἀπὸ τὶς παρακάτω βιβλιοθῆκες τὰ κατάλληλα γιὰ κάθε ἡλικία:

1) ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΕΩΝ

Πολυτελὴς Σειρά. 40 διάφορα βιβλία. Γιὰ παιδιὰ 9 — 16 ἐτῶν. Τιμαὶ ἀπὸ δρχ. 35 καὶ ἄνω.

2) ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Ἡ παγκόσμιας πολυτελὴς σειρά μας. 32 βιβλία. Γιὰ παιδιὰ 9—15 ἐτῶν. Τιμαὶ ἀπὸ δρχ. 40 καὶ ἄνω.

3) «ΤΑ ΑΓΑΠΗΜΕΝΑ ΜΟΥ ΒΙΒΛΙΑ»

Διεύθυνσις: ΑΛΚΗΣ Κ. ΤΡΟΠΑΙΑΤΗΣ

Σειρὰ βιβλίων Ἑλλήνων Συγγραφέων. 28 βιβλία. Γιὰ παιδιὰ 8—14 ἐτῶν. Τιμαὶ ἀπὸ δρχ. 25 καὶ ἄνω.

4) ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑ

ΧΙΛΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΣΕ ΔΥΟ ΤΟΜΟΥΣ

Οἱ βιογραφίες ὅλων τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, Ἑλλήνων καὶ ξένων. Χρήσιμες γιὰ κάθε ἡλικία.

Η ΘΕΙΑ ΛΕΝΑ ΣΤΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

365 ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ — ΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΕ ΗΜΕΡΑ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

Συμπληρωμένη καὶ βελτιωμένη. Νέα πολυτελὴς ἔκδοσις. Καλύπτει ὅλους τοὺς τομεῖς τῶν παιδικῶν ποιημάτων. Χρήσιμο γιὰ γονεῖς, δασκάλους καὶ παιδιά.

5) «ΤΑ ΚΑΛΑ ΒΙΒΛΙΑ»

Σειρὰ διαλεχτῶν βιβλίων Ἑλλήνων καὶ ξένων συγγραφέων. Ἐξεδόθησαν 38 βιβλία. Γιὰ παιδιὰ ἡλικίας 8—14 ἐτῶν Τιμαὶ ἀπὸ δρχ. 25 καὶ ἄνω.

6) ΙΔΕΩΔΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

32 ἐγκυκλοπαιδικὰ βιβλία. Γιὰ παιδιὰ 10—18 ἐτῶν. Τιμὴ δρχ. 35 ἕκαστον.

Ἐκλεκτὰ βιβλία ποὺ περιγράφουν μὲ συναρπαστικὸ τρόπο ἐφευρέσεις, ἀνακαλύψεις, ταξίδια, τὴν ζωὴν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ὡς οἱ Μέγας Ἀλέξανδρος, Ξενοφῶν, Ἰωάννα τῆς Λωρραίνης κλπ.

7) ΧΑΡΟΥΜΕΝΕΣ ΩΡΕΣ

Διεύθυνσις: Γ. Σ. ΒΛΕΣΣΑΣ

Σειρὰ 10 βιβλίων Ἑλλήνων καὶ ξένων συγγραφέων. Γιὰ παιδιὰ 8 — 14 ἐτῶν. Τιμαὶ ἀπὸ δρχ. 25 καὶ ἄνω.

8) «ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΑ» (ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ)

10 ὡραῖα βιβλία ὀγκώδη, σὲ μεγάλο σχῆμα μὲ κλασσικὰ παραμύθια τῶν Ἄντερσεν, Γκρὶμ κλπ. ἢ μὲ διηγήματα ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματα τῆς παγκόσμιας λογοτεχνίας. Πολυτελέστατα πολύχρωμα ἐξώφυλλα Ὄφφσετ πλαστιφικαρισμένα (γιαλιστερὰ) στὴν ἀφάνταστη τιμὴ τῶν 25 δραχμῶν ἕκαστον. Διὰ παιδιὰ ἀπὸ 6 — 12 ἐτῶν.

9) ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΣΤΕΛ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑ

1) **«Μικρὲς φωνὲς»** Ποιήματα γιὰ μικρὰ παιδιὰ μὲ πολύχρωμες εἰκόνες. Δρχ. 30.

2) **«Ὅμορφοι κόσμοι»** Ποιήματα γιὰ μεγάλα παιδιὰ μὲ πλούσια εἰκονογράφηση. Δρχ. 45.

10) ΧΡΥΣΑ ΒΙΒΛΙΑ

34 βιβλία. Μὲ τὰ γνωστὰ κλασσικὰ παραμύθια τῶν Γκρίμ, Ἄντερσεν κλπ. μὲ πολύχρωμες εἰκόνες. Γιὰ παιδιὰ 5 — 8 ἐτῶν. Τιμὴ δρχ. 20 — 25 ἕκαστον.

11) ΒΙΒΛΙΑ ΘΑΥΜΑ

32 βιβλία μὲ ἱστοριοῦλες καὶ παραμύθια μὲ πολύχρωμες εἰκόνες. Γιὰ παιδιὰ 4 — 8 ἐτῶν. Τιμὴ δρχ. 14 ἕκαστον.

12) 70 ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΟΛΥΧΡΩΜΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μὲ ὡραῖες εἰκόνες. Γιὰ παιδιὰ ἀπὸ 4 — 10 ἐτῶν σὲ σχῆμα μεγάλο ἢ μικρὸ μὲ πάμφθηνες τιμὲς ἀπὸ 5 — 10 δρχ. ἕκαστον. Στὶς παρακάτω ἑπτὰ σειρές:

α) **Βιβλία «τηλεόρασις»** (διηγήματα-ἱστοριοῦλες).
β) **Τὰ κουκλάκια μας** (χαρτοκοπτική). Καὶ ἐπὶ πλέον ἕνα διήγημα.
γ) **Τὰ ὄμορφα βιβλία** (διηγήματα - ἱστοριοῦλες).
δ) **Βιβλία ζωγραφικῆς** (ζωγραφική).
ε) **Μικρὴ βιβλιοθήκη** (ἱστοριοῦλες).
στ) **Εἰκονογραφημένα αἰνίγματα** (αἰνίγματα καὶ παιγνίδια μὲ εἰκόνες).
ζ) **Μικρά, Μεσαῖα καὶ Μεγάλα Πολύχρωμα** (ἱστοριοῦλες, παραμυθάκια, ποιηματάκια).

13) ΒΙΒΛΙΑ-ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

6 Βιβλία - Παιγνίδια γιὰ παιδιὰ 4 - 6 ἐτῶν. Τιμὴ δρχ. 20 ἕκαστον.

14) ΦΥΣΙΣ ΚΑΙ ΖΩΗ

30 Ἐγκυκλοπαιδικὰ βιβλιαράκια πολύχρωμα εἰκονογραφημένα. Τιμὴ δρχ. 8 - 10 ἕκαστον.

★

Γιὰ μεγάλους καὶ μικροὺς συνιστῶμεν ἰδιαιτέρως τὶς δύο παρακάτω βιβλιοθῆκες μας:

1ον ΓΝΩΡΙΣΑΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σειρὰ πολυτελῶν Τουριστικῶν Λευκωμάτων. 23 διάφορα βιβλία σὲ μεγάλο σχῆμα γιὰ τοὺς διαφόρους ἀρχαιολογικοὺς καὶ τουριστικοὺς τόπους μας. Κυκλοφοροῦν σὲ 4 διάφορες γλῶσσες. Τιμὴ δρχ 45 ἕκαστον.

2ον ΕΚΛΑ· Ι· ΚΕΥΜΕΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Πολυτελεῖς ἐκδόσεις. 22 ὀγκώδεις τόμοι ποὺ ἐκλαϊκεύουν τὴν ἐπιστήμη στοὺς διαφόρους τομεῖς της. Ἕκαστον βιβλίον διαπραγματεύεται ἀνεξάρτητον θέμα.

Ζητῆστε ἀπὸ τὴν «ΑΤΛΑΝΤΙΔΑ» - Κοραῆ 8 - Τηλ. 222 - 846 ΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΜΑΣ

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΑΣ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εὐτυχισμένα Χριστούγεννα

Στίχοι, σκίτσα Α. Β.

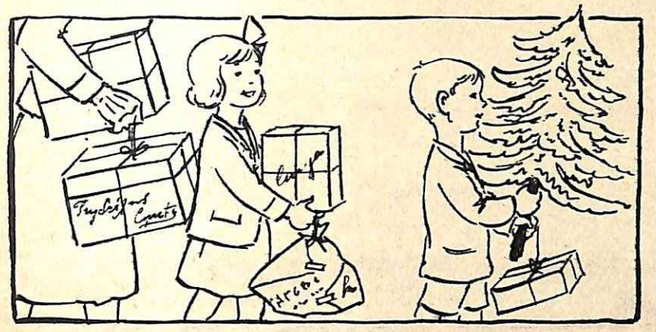

Χριστούγεννα ζυγώνανε. Κι ὁ Τάκης κ' ἡ Λιλή,
ἀφοῦ ρωτήσαν τὴ μαμά, τὸν κουμπαρά τους σπάσανε
καὶ γιὰ νὰ δώσουν στὰ φτωχὰ μία γιορτὴ καλὴ
δῶρα πολλὰ κ' ἕνα μικρὸ δεντράκι ἀγοράσανε.

Ἡ πιτσιρίκα ἡ Λιλὴ ὧρες πιὰ τώρα μένει,
μόλις γυρίζει ἀπ' τὸ σχολειό, στὴν κάμαρα κλεισμένη,
κ' ὕστερα ἀπ' τὴ μελέτη της στολίζει τὶς κουκλίτσες,
τοὺς δένει φιόγκους στὰ μαλλιά, τοὺς ράβει ντανταλίτσες.

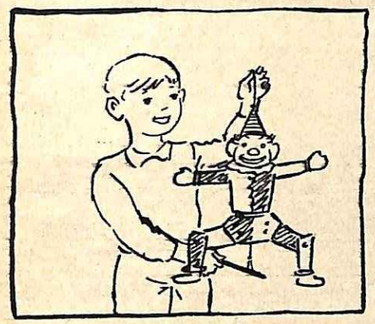

Κι ὁ Τάκης ὁ ἀδελφούλης της, καλὰ δασκαλεμένος
ἀπ' τὴ Λιλή, στὸ πλάι της μένει κι αὐτὸς σκυμμένος
καὶ κάτι καραγκιόζηδες, ἀπὸ χαρτόνι πούναι,
τοὺς κόβει, σπάγγους τοὺς περνᾶ,
καί, κοίταξέ τους τώρα, νά,
μόλις τὸ σπάγκο τοὺς τραβᾶ τὰ πόδια τους κουνοῦνε!

Καὶ φτάνει ἡ μέρα ἡ ποθητὴ
κι ἀρχίζει ἡ ὄμορφη γιορτή.
Ἐκεῖ στὸ δέντρο ὁλόγυρα, μὲς στοῦ σπιτιοῦ τὴ σάλα,
εἶν' τὰ παιχνίδια στὴ γραμμὴ μαζὶ μὲ δῶρα κι ἄλλα,
καὶ γύρω τους ἀμέτρητα μικρούλια προσωπάκια
μὲ τί λαχτάρα τὰ κοιτοῦν, πῶς λάμπουν τὰ ματάκια!

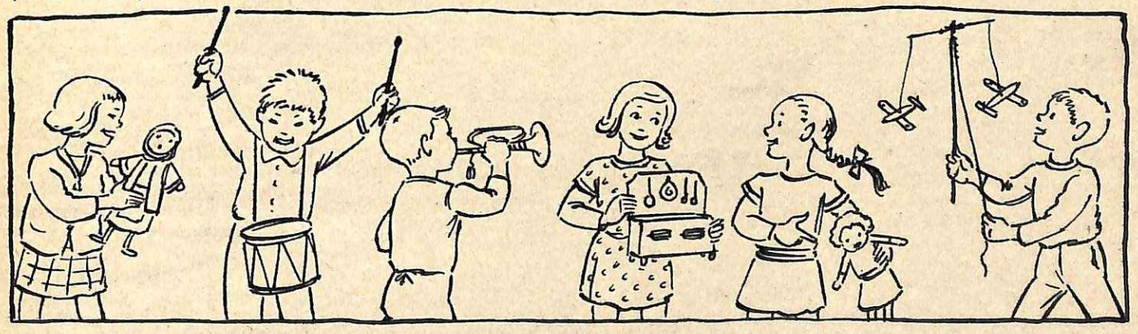

Χορέψαν, φάγανε γλυκὰ καὶ ὅταν ἦρθ' ἡ ὥρα
τὰ δυὸ ἀδελφάκια στὰ φτωχὰ μοιράζουνε τὰ δῶρα.
Ἔ, καὶ νὰ τἄβλεπες λοιπὸν πόσες χαρὲς ἐκάνανε
καὶ πόσα γέλια δυνατὰ μόλις τὰ δῶρα πιάνανε!

Ὅλα χαρῆκαν τὰ φτωχὰ τῆς γειτονιᾶς κεῖ πέρα.
Κι ἔτσι ὁ Τάκης καὶ ἡ Λιλὴ
περάσαν μὲ χαρὰ διπλὴ
τὴν Ἅγια τούτη Μέρα!

Καὶ ὅλοι τὰ παινεύουνε γι' αὐτὴ τὴν καλοσύνη
κι ἀπ' τὴ σπηλιὰ ὁ Χριστούλης μας χίλιες εὐχὲς τοὺς δίνει!

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ, ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ
Μ. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ & Σια Α.Ε. ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ ΑΡ. 7 — ΑΘΗΝΑΙ

ΒΑΘΥΤΥΠΙΑ ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗ

ΕΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΜΠΑΣΣΑΝΟ (16 αι.)

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ